

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น
จังหวัดสมุทรปราการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

[Signature]

นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร
ผู้วิจัย

[Signature]

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์,
สคค. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

[Signature]

รองศาสตราจารย์สุธรรม นันทมมงคลชัย,
ปชด. (ประชากรศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

[Signature]

อาจารย์ศุภชัย ปิติกุลตั้ง,
พ.บ.,ว.ว. (กุมารเวชศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

[Signature]

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล

[Signature]

อาจารย์ปิยะธิดา ขจรชัยกุล,
ค.ค.(จิตวิทยาการศึกษา)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาเอกอนามัยครอบครัว

วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552

นางภวรัตน์ ผาสุกสถาพร

ผู้วิจัย

นายวีรพล นิธิพงศ์,

พ.บ.,อ.ว. (เวชกรรมป้องกัน)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์,

สคค. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์สุธรรม นันทมมงคลชัย,

ปชค. (ประชากรศาสตร์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ศุภชัย ปิติกุลตั้ง,

พ.บ.,ว.ว. (กุมารเวชศาสตร์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,

พ.บ.,อ.ว. (ระบาดวิทยา)

คณบดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความรัก ความเมตตา ความห่วงใยแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งต่อความกรุณาและความช่วยเหลือของ ผศ.ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ และขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. สุธรรม นันทมมงคลชัย และอาจารย์ศุภชัย ปิติกุลตั้ง (กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์) ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ นพ. วีรพล นิธิพงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย รวมทั้ง ผศ.ดร. ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา, ผศ.ดร. พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ และ อ.ดร. ธนาสุส ธนชิตี ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไข และคำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาอนามัยครอบครัวทุกท่านที่ให้ความรู้ และให้ความกรุณาความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนมหาวิทยาลัยมหิดลแห่งนี้ที่เป็นแหล่งความรู้อันทรงเกียรติและมีคุณค่ามาก ผู้วิจัยรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในสถานที่แห่งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้อำนวยการ โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ และผู้อำนวยการ โรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่าน อนุสรณ์ รวมทั้งอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องและนักเรียนทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดราชวิถีทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ไปสืบค้นข้อมูล ต้องขอภัยด้วยที่ผู้วิจัยมีอาจกล่าวได้ทุกแห่ง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวผาสุกสถาพร เพื่อนร่วมรุ่นทุกท่านที่ให้อภัยให้คำปรึกษา ด้วยความรัก ความห่วงใย และกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาที่มีส่วนช่วยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

FACTORS INFLUENCING ON QUALITY OF LIFE AMONG EARLY ADOLESCENTS IN SAMUTPRAKRAN PROVINCE

ภาวรัตน์ ฝาสุกสถาพร 5036037 PPHP/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, สดค.(สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)
สุธรรม นันทมงคลชัย, ปชด.(ประชากรศาสตร์), ศุภชัย ปิติกุลตั้ง, พ.บ., ว.ว.(กุมารเวชศาสตร์)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างคือวัยรุ่นอายุระหว่าง 12-16 ปี จำนวน 460 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 9-30 กรกฎาคม 2552 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่น ร้อยละ 56.3 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และร้อยละ 43.7 อยู่ระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 49.1 (Adjusted R^2 = 0.491, p -value = 0.003)

ผลการศึกษาเสนอแนะให้หน่วยงานสาธารณสุข จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมในการดูแลบุตรและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ครอบครัวและโรงเรียนควรเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมส่งเสริมสถาบันครอบครัว การประกวดครอบครัวตัวอย่าง และมีเวทีให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมและแสดงความสามารถในกิจกรรมของชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตต่อไป

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต / วัยรุ่น / ความฉลาดทางอารมณ์ / รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

202 หน้า

**FACTORS INFLUENCING ON QUALITY OF LIFE AMONG EARLY ADOLESCENTS
IN SAMUTPRAKRAN PROVINCE**

PAWARAT PHASUKSATHAPORN 5036037 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KANITTA CHAMROONSAWASDI, Ph.D. (MEDICAL SOCIAL
SCIENCE AND PUBLIC HEALTH), SUTHAM NUNTHMONGKOLCHAI, Ph.D. (DEMOGRAPHY),
SUPACHI PITIKULTANG, M.D., DIPLOMA THAI BOARD OF PEDIATRICS**ABSTRACT**

The objective of this study was to identify influencing factors for predicting quality of life among early adolescents in Samutprakarn province. A total of 460 adolescents between 12-16 years old were selected using a multiple stage sampling technique. Data were collected through a self-administered questionnaire from July 9th -30th, 2009. Data were analyzed by descriptive statistics, percentages, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that 56.3 % of the sample reported having a good quality of life whereas 43.7 % maintained quality of life at moderate level. The factors with statistical significance (p -value < 0.05) associated with early adolescents' quality of life consisted of GPA, emotional quotient, father's and mother's educational level, family income, parental style, family relationship, community environment, acceptance from teachers and friends, and participation in community and school activities. Whereas emotional quotient, good family relationship, acceptance from teachers and friends, high GPA, positive community environment, democratic parental style, participation in the community, and participation in school activities altogether are able to predict adolescents' quality of life correctly at 49.1%. (Adjusted $R^2 = 0.491$, p -value = 0.003)

Findings from this study recommend that public health institutions should promote public dissemination of knowledge, individual training, and education on parental preparedness and child emotional quotient development. Families and schools should enhance social immunity as well as co-ordinate with the community to promote education regarding healthy a families through training, the ideal family context, and give opportunities for adolescents to become involved in community activities to improve their quality of life.

**KEY WORDS : QUALITY OF LIFE / ADOLESCENT / EMOTIONAL QUOTIENT /
PARENTAL STYLE**

202 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ทั่วไป	4
วัตถุประสงค์เฉพาะ	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	14
ความหมายของวัยรุ่น	15
การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น	15
พัฒนาการของวัยรุ่น	16
ความต้องการของวัยรุ่น	17
ความสนใจของวัยรุ่น	18
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	20
ความหมายของคุณภาพชีวิต	20
องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต	20
การประเมินคุณภาพชีวิต	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต	24
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต	27
ทฤษฎีมาสโลว์	27
แนวคิดระบบนิเวศน์วิทยา	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น	34
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่นระดับบุคคล	36
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่นระดับครอบครัว	41
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่นระดับชุมชน	47
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	65
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมการวิจัย	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	67
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ข้อมูลระดับบุคคล ระดับครอบครัว	70
ข้อมูลปัจจัยระดับบุคคล	77
ข้อมูลปัจจัยระดับครอบครัว	81
ข้อมูลปัจจัยระดับชุมชน	88
การรับรู้ต่อคุณภาพชีวิต	94
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบตัวแปรเชิงเดียว	
ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น	98
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสามารถร่วมทำนาย	
คุณภาพชีวิตวัยรุ่น	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 อภิปรายผล	
อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย	111
อภิปรายผลการวิจัย	112
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	128
ข้อเสนอแนะ	131
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย	133
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ	149
รายการอ้างอิง	166
ภาคผนวก	177
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	178
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	182
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	184
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	187
ประวัติผู้วิจัย	202

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามโรงเรียน	56
2	จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้ตามสัดส่วน	56
3	ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	70
4	ข้อมูลทั่วไปของครอบครัววัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	73
5	ร้อยละของความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	77
6	สรุปร้อยละของคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	79
7	ร้อยละการรับรู้ต่อรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดาของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	81
8	สรุปร้อยละของคะแนนรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา/มารดาของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	83
9	สรุปร้อยละของคะแนนรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา/มารดาของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกทางบวกและทางลบ	83
10	ร้อยละของสัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	86
11	สรุปร้อยละของคะแนนรวมสัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	87
12	ร้อยละของสิ่งแวดล้อมในชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	88
13	สรุปร้อยละของคะแนนรวมสิ่งแวดล้อมในชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	89
14	ร้อยละของการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	90
15	สรุปร้อยละของคะแนนรวมการเป็นที่ยอมรับของคุณครู และเพื่อนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	ร้อยละของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน/โรงเรียนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	92
17	สรุปร้อยละของคะแนนรวมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ชุมชน/โรงเรียนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	93
18	ร้อยละของคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	94
19	สรุปร้อยละของคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกเป็นรายด้าน	96
20	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามเพศ และประเภทครอบครัว	98
21	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของ วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล	99
22	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาโดยแสดงในรูป เมตริกสหสัมพันธ์	102
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชนกับคุณภาพชีวิตของ วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	104
24	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวทำนายกับคุณภาพชีวิตของ วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน	105
25	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของ วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ	109

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
2	แสดงรูปทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์	29
3	แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ การรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งทางสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชากรไทยให้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ขาดการคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ดั่งาม ประกอบกับสถาบันครอบครัวที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลง ขณะเดียวกันความเป็นสังคมเมืองขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยกระแสวัตถุนิยมที่เข้าสู่ชุมชนได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน สัมพันธภาพของคนในชุมชนลดน้อยลงในลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น จึงส่งผลให้การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ วัยรุ่นเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว การแสดงออกหรือพฤติกรรม วัยรุ่นจะมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ มีความอยากรู้อยากเห็น รวมทั้งการเรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (1-3) ประชากรวัยรุ่นของประเทศไทย อายุระหว่าง 12–16 ปี มีจำนวน 4,829,010 คน (4) คิดเป็นร้อยละ 7.8 ของประเทศ เป็นวัยที่จะก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป

เมื่อวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่สังคม ประกอบกับต้องเผชิญกับปัญหาภาวะวิกฤตทางสังคม จึงส่งผลให้วัยรุ่นของประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาต่างๆ โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางพฤติกรรม ได้แก่ ปัญหาติดเกมคอมพิวเตอร์ เป็นปัญหาในต่างประเทศ (5-9) และเป็นปัญหาเช่นเดียวกับในประเทศไทย (10-13) พบว่าเด็กและเยาวชนอายุ 11-24 ปีทั่วประเทศประมาณ 3 ล้านคน ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเล่นเกม (14) ประชาชนอายุ 12 ปีขึ้นไป ประมาณ 1.5 ล้านคนนิยมเล่นเกม (10) วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากเรียนรู้ อยากลอง เมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ลองสูบบุหรี่จึงเป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นติดบุหรี่ได้ พบว่าวัยรุ่นไทยอายุ 10-24 ปี ติดหรือสูบบุหรี่เป็นประจำประมาณ 1,500,000 คน (15) ซึ่งในจำนวนนี้เป็นวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 10.87 (11) และมีแนวโน้มของการสูบบุหรี่ที่อายุน้อยลงเรื่อย ๆ โดยเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 11 ปี และมีแนวโน้มเริ่มสูบบุหรี่ที่อายุน้อยลงเรื่อย ๆ (16) เมื่อกลุ่มวัยรุ่นชักชวนกันไปเที่ยวเตร่ สิ่งที่จะเพิ่มความสนุกสนาน ครึกครื้นแก่วัยรุ่นได้ คือ แอลกอฮอล์ จะเห็นได้ว่า

วัยรุ่นไทยอายุ 10-24 ปี มีการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 41.2 (17) วัยรุ่นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ที่ดื่มแอลกอฮอล์ ถึงร้อยละ 38.33 หรือกว่า 4 ล้านคน (18) วัยรุ่นเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอายุ 11 ปีขึ้นไป (17) ดังนั้นแอลกอฮอล์จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยมีเยาวชนไทย อายุระหว่าง 15-24 ปีมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 38 และอายุ 15-16 ปีมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ร้อยละ 37 (19, 20) ซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ พบการตั้งครรภ์ในแม่ที่อายุ 19 ปี หรือน้อยกว่า ร้อยละ 10-13 ของการตั้งครรภ์ทั้งหมด (21) แล้วยังพบว่าในรอบปีที่ผ่านมา วัยรุ่นมีการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคหนองใน ร้อยละ 31 (19) นำไปสู่การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ซึ่งมีรายงานว่ากลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มป่วยด้วยโรคหนองในเพิ่มขึ้น จาก 3.03 ต่อแสนประชากร ในปี 2545 เป็น 4.61 ต่อแสนประชากร ในปี 2549 (22, 23) ในกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา จาก 0.51 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 1.91 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2550 (23) ในปัจจุบันคนหนุ่มสาวอายุ 15-24 ปี ติดเชื้อเอดส์ถึงเกือบ 8 หมื่นคน ซึ่งสาเหตุหลักส่วนใหญ่มาจากการมั่วสุมทางเพศโดยขาดการป้องกัน ขณะที่สถิติตั้งแต่ปี 2545 พบผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มอายุ 15-19 ปี (15) นอกจากนี้ปัญหาพฤติกรรมที่พบจะส่งผลเสียทางด้านสุขภาพกายแล้วยังพบปัญหาทางด้านสุขภาพจิตอีกด้วย (24) โดยพบว่าเยาวชนป่วยเป็นโรคจิตมากกว่า 1 ล้านคน ได้แก่ โรคซึมเศร้า ในวัยรุ่นกลุ่มอายุ 10 -19 ปี พบร้อยละ 8 ซึ่งจะนำไปสู่อัตราการฆ่าตัวตายในที่สุด ถึงร้อยละ 6.4 (25) ในบางครอบครัวของวัยรุ่นอาจจะต้องประสบกับปัญหาชีวิตครอบครัว ผู้ใช้ชีวิตคู่ ร้อยละ 13 มักมีปัญหาทะเลาะกันบ่อยครั้งระหว่างสามีและภรรยา (26) เกิดแนวโน้มเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมากขึ้น (บิดาหรือมารดาเลี้ยงบุตรเพียงฝ่ายเดียว) มี 9.4 ล้านครอบครัว ทำให้ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวต้องเผชิญกับความเปราะบาง ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง (27) จากสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ ในการดูแลรักษาวัยรุ่น และสะท้อนให้เห็นภาวะวิกฤตทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของวัยรุ่น รวมทั้งคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นได้

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้ว่ารัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งสิ้น โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนามนุษย์ การพัฒนามนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ร่วมกับการพัฒนาองค์ประกอบด้านอื่นๆ แบบองค์รวม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างความสมดุล จะทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน (28) ช่วยให้ผู้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี อันประกอบด้วย การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่

เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง โดยครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร เศรษฐกิจ ความปลอดภัย และการมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสงบสุข (29) การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรจึงเป็นเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาประเทศ (28) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า และวัยรุ่นเป็นกำลังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ต่อไปในอนาคต เพื่อพัฒนาวัยรุ่นให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างเหมาะสมแล้ว ช่วยลดปัญหาการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่น มีองค์ประกอบหลายด้าน ได้แก่ 1) ตัววัยรุ่น 2) ครอบครัว 3) ชุมชน/สังคม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่แน่นแฟ้น (30) ไม่สามารถจะแยกจากกันได้อย่างเป็นอิสระ และส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ การมีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวและกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เมื่อวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง ตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม วัยรุ่นสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ส่งผลให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี จากการศึกษาของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย สภาพทางการเงิน อาชีพของบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัว ประเภทของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว ขณะที่การศึกษาของรจนา คงคาถับ (32) ถึงปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี จำนวน 353 คน พบว่าคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นกลุ่มศึกษาอยู่ในระดับดี และพบว่าอายุ ระดับการศึกษาของบิดา/มารดา และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน

จังหวัดสมุทรปราการเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีผู้คนอพยพย้ายถิ่นฐานจากต่างจังหวัดมาทำงานในจังหวัดสมุทรปราการเป็นจำนวนมาก ทั้งคนไทยจากต่างจังหวัดและคนต่างชาติ เช่น พม่า ลาว และเขมรที่เข้ามาขายแรงงานในประเทศไทย ปัญหาที่พบในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ โรคเอดส์ พบว่าเยาวชนติดเชื้อ HIV ร้อยละ 8.4 และจังหวัดสมุทรปราการ มีผู้ป่วยเอดส์สะสมสูงสุดติดอยู่ใน 10 ลำดับแรกของประเทศ (33) จากการศึกษาของฝ่ายควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเพศชาย มีเพศสัมพันธ์ร้อยละ

12.9 เพศหญิงมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 5.7 ขณะที่ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคหนองในและโรคซิฟิลิส มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (34) นอกจากนี้ยังพบปัญหาอื่นๆ ในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ปัญหาการสูบบุหรี่ พบร้อยละ 20.07 การดื่มแอลกอฮอล์ พบร้อยละ 36.71 (35) โดยปัญหาวัยรุ่นของจังหวัดสมุทรปราการดังกล่าวยังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ปัญหาต่างๆ ของวัยรุ่นจังหวัดสมุทรปราการที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ส่วนใหญ่ของปัญหาทั้งหมดเกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นตอนกลาง แต่ปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นส่วนใหญ่เริ่มมาจากวัยรุ่นตอนต้น และแนวโน้มของปัญหาในปัจจุบันอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาในวัยรุ่นตอนต้น อายุ 12 – 16 ปี เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นได้ตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้น หรือช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นตอนต้นให้หมดไปตั้งแต่ระยะเริ่มแรก ปัญหาต่างๆ ที่พบในวัยรุ่นนั้นส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นจังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้แก่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนจัดบริการเกี่ยวกับวัยรุ่นได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นให้มากที่สุด อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือลดปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นตอนต้นของจังหวัดสมุทรปราการต่อไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการเป็นอย่างไร
2. มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจังหวัดสมุทรปราการได้

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ประเภทครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชน/สังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

2. ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ประเภทครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจังหวัดสมุทรปราการ

3. ปัจจัยระดับชุมชน/สังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

4. ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน/สังคม สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วัยรุ่นตอนต้น หมายถึง วัยรุ่นเพศชาย หรือวัยรุ่นเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 12 - 16 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

2. ปัจจัยระดับบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลที่ติดตัวมาโดยกำเนิดหรือได้รับภายหลัง การศึกษา ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน และความฉลาดทางอารมณ์

2.1 อายุ หมายถึง อายุปีเต็มของวัยรุ่นนับถึงวันเก็บข้อมูล เศษจำนวนเดือนเกิน 6 เดือน ปัดขึ้นเป็น 1 ปี

2.2 ศาสนา หมายถึง ศาสนาที่วัยรุ่นนับถือหรือความเลื่อมใสศรัทธา จำแนกเป็นพุทธ คริสต์ อิสลาม ฯลฯ

2.3 ภูมิลำเนา หมายถึง จังหวัดที่วัยรุ่นกำเนิด

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนผลการเรียนเฉลี่ยของภาคปีการศึกษา 2551 แบ่งเป็น 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.00-2.99 และ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00

2.5 เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย หมายถึง การรับรู้เงินที่ได้รับของวัยรุ่นจากผู้ปกครองและรวมจากที่ได้รับจากแหล่งอื่นในแต่ละวัน/เดือน ในการศึกษาให้วัยรุ่นพิจารณาว่าเงินที่ได้รับนั้นเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละวันหรือไม่ โดยแบ่งเป็น 1) ไม่พอใช้ 2) พอใช้จ่าย และ 3) พอใช้จ่ายและเหลือเก็บ

2.6 ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เพื่อดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ในการศึกษาครั้งนี้วัดความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่น โดยดัดแปลงแบบสอบถามของกรมสุขภาพจิต (36) วัดความสามารถทางอารมณ์เป็น 3 ด้าน ด้านที่ 1 มี 9 ข้อ ด้านที่ 2 มี 9 ข้อ และด้านที่ 3 มี 9 ข้อ รวมจำนวน 27 ข้อ ดังนี้

2.6.1 ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตัวเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ รวมจำนวน 9 ข้อ คือ ด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตัวเอง ได้แก่ การรับรู้อารมณ์ ความต้องการของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ส่วนด้านความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น

ได้แก่ มีความเข้าใจ การยอมรับผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมโดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านความสามารถในการรับผิดชอบ ได้แก่ การเสียสละ รู้จักการให้ รู้จักการรับ รู้จักผิด รู้จักให้อภัย และการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

2.6.2 ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ รวมจำนวน 9 ข้อ คือด้านความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจให้กับตนเอง ได้แก่ การรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง รู้จักการสร้างกำลังใจให้กับตนเอง และมีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย ส่วนด้านความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา ได้แก่ การรับรู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น รู้ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีความยืดหยุ่น และด้านความสามารถสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ได้แก่ รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

2.6.3 ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขทางใจ ประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้าน รวมจำนวน 6 ข้อ คือ ด้านความภูมิใจในตนเอง มี 3 ข้อ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความมั่นใจในตนเอง ด้านพอใจในชีวิต มี 3 ข้อ ได้แก่ การมีอารมณ์ขัน การรู้จักมองโลกในแง่ดี รวมทั้งการพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ และด้านความสุขทางใจ มี 3 ข้อ ได้แก่ การรู้จักผ่อนคลาย การมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุขให้กับตนเอง และการมีความสุขทางจิตใจ

แบ่งความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับน้อย

3. ปัจจัยระดับครอบครัว หมายถึง ปัจจัยเกี่ยวข้องกับครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ในการศึกษาปี ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดาระดับ การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ประเภทครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพในครอบครัว

3.1 ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง การศึกษาในระดับชั้นสูงสุดที่บิดาสำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ประถมศึกษา 3) มัธยมศึกษาตอนต้น 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น 5) อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 6) ปริญญาตรี และ 7) สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง การศึกษาในระดับชั้นสูงสุดที่มารดาสำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ประถมศึกษา 3) มัธยมศึกษาตอนต้น 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น 5) อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 6) ปริญญาตรี และ 7) สูงกว่าปริญญาตรี

3.3 อาชีพของบิดา หมายถึง ลักษณะการทำงานของบิดาที่ทำให้เกิดรายได้หลักปัจจุบัน แบ่งเป็น 1) ไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน 2) เกษตรกร 3) รับจ้าง 4) ประมง 5) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และ 6) อื่น ๆ ระบุ

3.4 อาชีพของมารดา หมายถึง ลักษณะการทำงานของมารดาที่ทำให้เกิดรายได้หลักปัจจุบัน แบ่งเป็น 1) ไม่ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน 2) เกษตรกร 3) รับจ้าง 4) ประมง 5) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และ 6) อื่น ๆ ระบุ

3.5 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดา/มารดา หรือรายได้ของบิดา/มารดาเพียงคนเดียว (กรณีทำงานคนเดียว) โดยยังไม่หักค่าใช้จ่ายใดๆ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

3.6 ประเภทครอบครัว หมายถึง องค์ประกอบของสมาชิกในครอบครัวของวัยรุ่น ในการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น

3.6.1 ครอบครัวเดี่ยว หมายถึง วัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบิดา และ/หรือมารดา หรือพี่น้องร่วมสายโลหิต

3.6.2 ครอบครัวขยาย หมายถึง วัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ญาติพี่น้องฝ่ายบิดา และหรือมารดา ประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา และญาติคนอื่น ๆ

3.6.3 อื่นๆ หมายถึง วัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง

3.7 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อลักษณะวิธีการของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ได้แก่ บิดา มารดา พี่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือญาติคนอื่น ๆ ผู้ทำหน้าที่ในการดูแล อบรม สั่งสอนวัยรุ่นให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยที่วัยรุ่นรับรู้ได้ด้วยการปฏิบัติของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในการศึกษาครั้งนี้ประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของวัยรุ่น โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบสอบถามของนุชดา โรจนประภาพรรณ (37) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 24 ข้อ แบ่งการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองออกเป็น 4 ประเภท คือ

3.7.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่วัยรุ่นรู้สึกว่าได้ได้รับความรักและความอบอุ่นจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีความยุติธรรม มีอิสระ มีความไว้วางใจ ให้การยอมรับความคิดเห็น

3.7.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นที่รู้สึกว่าตนเองนั้นถูกทอดทิ้ง ขาดการเอาใจใส่ ขาดคำแนะนำ ไม่ให้ความรัก ความอบอุ่น ปล่อยให้ทำอะไรด้วยตนเอง

3.7.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นที่รู้สึกว่าตนเองได้สามารถทำพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามปรารถนา ได้ทุกสิ่งทุกอย่างตามความต้องการ ไม่มีกฎระเบียบ ไม่ต้องรับโทษเมื่อต้องทำความผิด รู้สึกว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองปล่อยตามใจอิสระ แสดงพฤติกรรมได้เต็มที่ ไม่มีการแนะนำกับการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง

3.7.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม หมายถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นที่รู้สึกว่าตนเองไม่มีความเป็นอิสระ ต้องอยู่ในระเบียบ ควบคุมให้อยู่ในกฎเกณฑ์ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองยึดความพอใจของตนเอง

3.8 สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อสภาพบรรยากาศ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทุกคนในครอบครัว ความรัก ความผูกพัน ความห่วงใย การสื่อสาร การห่วงหาอาทร การช่วยเหลือเกื้อกูล ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว โดยคัดแปลงแบบสอบถามของลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (38) ที่พัฒนามาจากแนวคิดของคัมปินและคณะ (Mc Cubbin HI et.al) (39) จำนวน 12 ข้อ ได้แบ่งระดับสัมพันธภาพในครอบครัว ออกเป็น 3 ระดับ คือระดับดี ปานกลาง และไม่ดี

4. ปัจจัยระดับชุมชน/สังคม หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้นในสังคมหรือชุมชนที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โดยอาจจะสนับสนุนหรือมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ปัจจัยระดับชุมชน/สังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน

4.1 สิ่งแวดล้อมในชุมชน/สังคม หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งอบายมุขอยู่ใกล้บ้านของวัยรุ่น ได้แก่ ร้านเกมส์คอมพิวเตอร์ แหล่งการพนัน ร้านจำหน่าย บุหรี่/ สุรา แหล่งมั่วสุมมิถุนชาติ และสถานบันเทิง ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 ข้อ แบ่งประเภทสิ่งแวดล้อมในชุมชนออกเป็น 2 ระดับ คือมีแหล่งมั่วสุมอบายมุขและสถานบันเทิงในระดับมาก หมายถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่ดีและมีแหล่งมั่วสุมอบายมุขและสถานบันเทิงในระดับน้อย หมายถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชนดี

4.2 การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการได้รับมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การได้รับความไว้วางใจจากครู/เพื่อน การให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อน การแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม การได้รับมอบหมายหน้าที่การงานให้รับผิดชอบจากคุณครู และการเป็นผู้นำกลุ่ม/ตัวแทนห้องหรือโรงเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ข้อ แบ่งประเภทการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ออกเป็น 3 ระดับ คือ การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย

4.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อบทบาทของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วม หรือเข้าไปร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นในโรงเรียน/ชุมชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ข้อ แบ่งประเภทการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ออกเป็น 2 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก และน้อย

5. คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของวัยรุ่นทั้งที่อยู่ที่บ้าน ครอบครัว โรงเรียน และในชุมชนที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ การได้รับการดูแล สนับสนุน รวมทั้งการบริการต่างๆ ที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่สมบูรณ์ ตลอดจนมีความสุข ผู้วิจัยได้คัดแปลงแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ฉบับย่อภาษาไทย (WHOQOL-BRIEF-THAI) แปลและปรับปรุงภาษาไทย โดยสุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (40, 41) จำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่

5.1 ด้านร่างกายและสุขภาพ หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของวัยรุ่นในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสุขสบาย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความพึงพอใจกับสุขภาพ 2) ความเจ็บปวดและความไม่สบาย 3) กำลังวังชาและความเหนื่อยล้า 4) การนอนหลับพักผ่อน 5) การดำเนินชีวิตประจำวัน และ 6) ความสามารถในการทำงาน

5.2 ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านจิตใจของวัยรุ่น เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ การรับรู้กับการจัดการกับความเครียด เศร้า หรือวิตกกังวล และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่นๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น มี 6 ตัวชี้วัด คือ 1) ความรู้สึกในด้านดี 2) การคิดการ

เรียนรู้ ความจำและสมาธิ 3) การนับถือตนเอง 4) ภาพลักษณ์และรูปร่าง 5) ความรู้สึกในทางที่ไม่ดี และ 6) จิตวิญญาณ ศาสนา ความเชื่อส่วนบุคคล

5.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ด้วย มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ภาพทางสังคม 2) การช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคม และ 3) กิจกรรมทางเพศ

5.4 ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลในการดำรงชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่างๆ มีการคมนาคมสะดวก สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น มี 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความปลอดภัยทางร่างกาย และความมั่นคงในชีวิต 2) สภาพแวดล้อมของบ้าน 3) แหล่งการเงิน 4) การดูแลสุขภาพและบริการทางสังคม 5) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 6) การมีส่วนร่วม มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ และมีเวลาว่าง 7) สภาพแวดล้อม และ 8) การคมนาคม

แบ่งประเภทคุณภาพชีวิต ออกเป็น 3 ระดับ คือ คุณภาพชีวิตในระดับดี ปานกลาง และไม่ดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

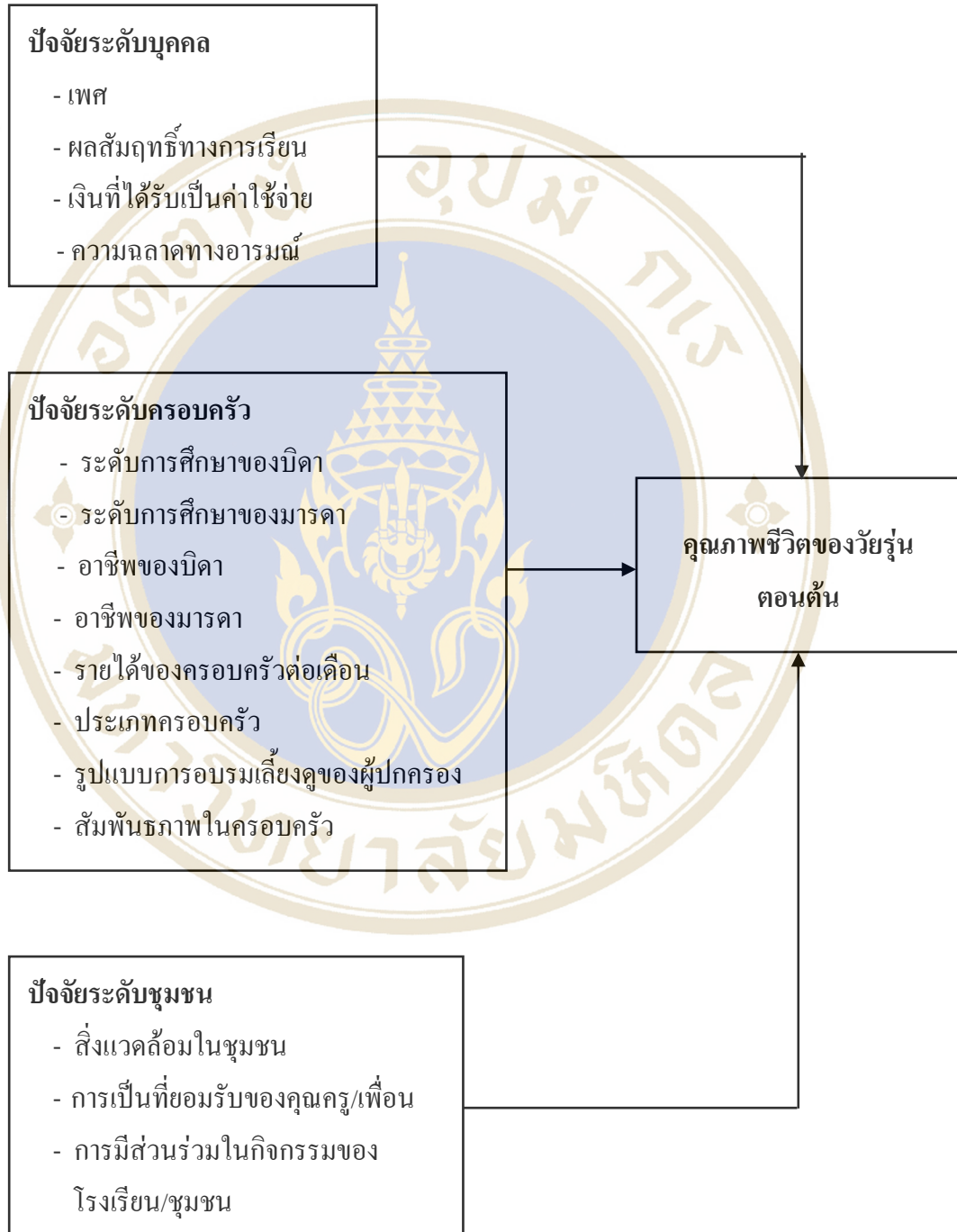
กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow) (42) ซึ่งเป็นพื้นฐานของความต้องการของมนุษย์ทุกคนรวมทั้งเป็นปัจจัยพื้นฐานความต้องการในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ร่วมกับแนวคิด Ecological Model (30) ที่กล่าวถึงส่วนประกอบของสังคมที่สมบูรณ์ ได้แก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ดังนั้นวัยรุ่นจะต้องเรียนรู้ เข้าใจ ตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ เพื่อให้ตนเองดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยมีครอบครัวช่วยพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้วัยรุ่นเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อันนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของวัยรุ่น ผู้วิจัยได้นำตัวแปร ดังต่อไปนี้ คือ ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ความฉลาดทางอารมณ์ ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา/มารดา อาชีพของมารดา

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ประเภทครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นจังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
3. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
 - 3.1 ทฤษฎีของ Maslow
 - 3.2 แนวคิด Ecological Model
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

วัยรุ่น (adolescent) เป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างรวดเร็วและเห็นได้อย่างชัดเจน วัยรุ่นเป็นช่วงเปลี่ยนวัยจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เรียกว่า วัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ถ้าเด็กวัยรุ่นสามารถดำรงชีวิตในช่วงนี้ให้ผ่านพ้นไปได้อย่างราบรื่น จะทำให้เด็กวัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและจะดำเนินชีวิตในวัยผู้ใหญ่ได้อย่างราบรื่นเช่นเดียวกัน แต่ถ้าวัยรุ่นที่ประสบปัญหาในชีวิตที่เรียกว่า วัยวิกฤต เนื่องจากวัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่มนุษย์มีความสับสนทางจิตใจมากที่สุดยิ่งกว่าวัยอื่นๆ ศรีเรือน แก้วกังวาน (3) โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระร่างกายเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะของหญิงและชายจะเร็วหรือช้าแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยยึดเอาความพร้อมของร่างกายหรือภาวะสูงสุดของการเติบโตของระบบอวัยวะเพศทำงานได้เต็มที่ของร่างกาย คือ ในเพศหญิงเมื่อมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วนในเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้ (43)

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

มีผู้ให้นิยามความหมายของวัยรุ่นเอาไว้หลายความหมาย ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (44) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าหมายถึง ช่วงวัยระหว่าง 10 -19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ในลักษณะที่พร้อมจะมีเพศสัมพันธ์ได้ เป็นวัยที่มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ จากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจของครอบครัวไปสู่ภาวะที่ต้องรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองมากขึ้น

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (45) ให้ความหมายว่าวัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอันสลับซับซ้อนหลายด้านในร่างกาย ได้แก่ระบบต่อมฮอร์โมนต่าง ๆ ด้านอารมณ์และจิตใจ สังคมสติปัญญา รวมทั้งระบบเพศซึ่งมีจุดเริ่มต้นและมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

สุชา จันท์เอม (43) ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า มาจากคำว่า adolescere ในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า เจริญเติบโตไปสู่สุติภาวะ นั่นคือเป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยเราถือเอาจากความพร้อมทางร่างกายหรือภาวะสูงสุดขีดของร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน ในระยะนี้เป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศและสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ ในเพศหญิงเมื่อมีประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และในเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

สรุปในการศึกษารุ่นนี้วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ของร่างกายจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ ได้แก่ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม

1.2 การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

มีผู้กำหนดการแบ่งช่วงอายุที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

สุชา จันท์เอม (43) แบ่งวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 13-15 ปี เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 15-17 ปี

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 15-18 ปี เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 17-19 ปี

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 18-21 ปี เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 19-21 ปี

เด็กชายจะเจริญเติบโตเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่าเด็กหญิงประมาณ 2 ปี

อายุเฉลี่ยทั้งชายและหญิง ในด้านความพร้อมของต่อมเพศที่จะเริ่มผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้ เมื่อผู้หญิงมีอายุประมาณ 11-13 ปี และผู้ชายมีอายุประมาณ 13-15 ปี

ศรีเรือน แก้วกังวาน, เพ็ญพิไล ฤทธาณานนท์ (3, 46) แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ระยะ ได้แก่

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 11-15 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางร่างกาย ทางสรีระวิทยา และทางสติปัญญา
2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อายุ 14-17 ปี เป็นระยะที่มีการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงใหม่นี้
3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อายุระหว่าง 18-25 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนจากการเป็นเด็กสู่การเป็นผู้ใหญ่

สรุปในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาวัยรุ่นตอนต้น ช่วงอายุตั้งแต่ 12 - 16 ปี จากการศึกษาปัญหาวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันนั้น จะพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในช่วงอายุดังกล่าว โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้น และแนวโน้มของปัญหาวัยรุ่นในปัจจุบันอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งวัยนี้เป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อวัยรุ่นไม่สามารถที่จะเรียนรู้หรือปรับตัวได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ย่อมนำมาซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นได้เสมอส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นในการดำรงชีวิตโดยตรง ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ ครอบครัว ชุมชน และสังคมตามมา ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของวัยรุ่น หรือช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นให้หมดไปตั้งแต่ระยะเริ่มแรก

1.3 พัฒนาการของเด็กวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (3) ได้กล่าวถึงพัฒนาการที่สำคัญ ๆ ของวัยรุ่นมี 4 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย คือ การเจริญเติบโตทางด้านร่างกายภายนอกและภายในร่างกายของวัยรุ่นสู่การเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่
2. ด้านอารมณ์ คือ การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลมาจากการเจริญเติบโตของร่างกายทั้งภายในและภายนอก อารมณ์ของวัยรุ่นจึงมีหลายอารมณ์ เช่น รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวดเจ้าทิฐิ อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย ควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดี ฯลฯ

3. ด้านสังคม วัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่า เนื่องจากเป็นวัยที่มีอายุใกล้เคียงกัน ทำให้วัยรุ่นรับรู้ว่าเป็นใจตนเองมากกว่าบุคคลอื่น ๆ จึงทำให้พ่อ – แม่มีบทบาทต่อวัยรุ่นน้อยลง ดังนั้นปัญหาของวัยรุ่นจึงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านสติปัญญา จากการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายของวัยรุ่น ส่งผลให้วัยรุ่นมีการเจริญเติบโตทางด้านสติปัญญาในด้านต่าง ๆ คือ ด้านความจำ ด้านสมาธิ ด้านความคิด ด้านจินตนาการ และมีความเชื่อมั่นสูง

ดังนั้นพัฒนาการของวัยรุ่นมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญานั้น จึงมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของวัยรุ่นในสังคมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันเป็นสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ คือ ยุคของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การคมนาคม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ฯลฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง เมื่อวัยรุ่นมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ มีความสามารถที่จะปรับตัวและเรียนรู้กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมในปัจจุบันได้แล้วนั้น ย่อมทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ช่วยลดปัญหาของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในสังคมได้ คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นไม่สามารถที่จะเรียนรู้หรือรับรู้กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองได้แล้ว ตลอดจนไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ชุมชน หรือสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้แล้วนั้น ส่งผลทำให้เกิดปัญหากับวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชน และสังคมตามมาอย่างแน่นอน เช่น ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน การทำแท้ง โรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ฯลฯ เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ ชุมชน รวมทั้งสังคมด้วย ทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นต่ำลงด้วย

1.4 ความต้องการของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวานและสุชา จันท์เอม (3, 43) ได้กล่าวถึงความต้องการของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ต้องการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
2. ต้องการที่จะรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์ ความมั่งคั่งของร่างกาย และการประพฤติตนสมตามบทบาททางเพศของตน
3. ความต้องการที่จะเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย
4. ต้องการความรู้ที่มั่นคง อุ่นใจ และปลอดภัย เข้าใจความสำคัญของครอบครัว และปัจจัยต่างๆ ที่นำมาซึ่งความสุขแห่งครอบครัว

5. ต้องการทราบถึงวิธีง่ายและใช้สิ่งของ ตลอดจนบริการต่าง ๆ อย่างฉลาด
6. ต้องการที่จะเข้าถึงวิธีทางวิทยาศาสตร์ ความเจริญและความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา การแสวงหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ
7. ต้องการรู้ถึงคุณค่า ความมั่งคั่ง และความไพเราะแห่งวรรณคดี ดนตรี และ ศิลปะ
8. ต้องการที่จะมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นอย่างดี และ รู้จักแบ่งส่วนปันส่วนให้สมดุลกับกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา
9. ต้องการที่จะเคารพต่อผู้อื่น และมีความสามารถดำรงชีวิตอยู่และทำงานร่วมกับ บุคคลอื่น มีพวกพ้อง การสนับสนุนทั้งจากผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมรุ่น
10. ต้องการปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการ ที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างแจ่มแจ้ง มีความเป็นอิสระ ความถูกต้อง และความ ยุติธรรม

สรุปความต้องการของวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งมุ่งหวังของวัยรุ่นที่สอดคล้องกับพัฒนาการของ วัยรุ่น เป็นเครื่องบ่งชี้ให้แก่บุคคลอื่นได้สังเกตเห็น โดยเฉพาะพ่อแม่จึงไม่ควรจะมองข้าม ความ ต้องการของวัยรุ่น เมื่อความต้องการของวัยรุ่นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ช่วย พัฒนาความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมของวัยรุ่นได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพ พฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย และจิตใจ นำไปสู่ผู้ใหญ่ที่มีวุฒิ ภาวะที่สมบูรณ์ ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อการพัฒนา ประเทศชาติสืบต่อไป ในทางตรงกันข้ามเมื่อวัยรุ่นไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการแล้ว ทำให้วัยรุ่นต้องแสวงหาสิ่งที่มาทดแทน ประกอบกับถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม แสดง พฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น การทดลองเสพยาเสพติด ย่อมนำมาซึ่งผลเสียต่างๆ มากมาย เกิดความ เสียหายแก่ตนเอง และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งชุมชนและสังคมด้วย ทำให้ความสุขในการดำรงชีวิต ลดลง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ชุมชนและสังคมต่ำลงด้วย

1.5 ความสนใจของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (3) ความสนใจของวัยรุ่นมีขอบข่ายที่กว้างขวาง บางครั้งสนใจ ในหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน แต่ยังไม่ลึกซึ้งมาก เนื่องจากเป็นระยะการเปลี่ยนแปลงบทบาทของ ชีวิตวัยรุ่น ความสนใจของเด็กจะเป็นอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆอีกหลายประการ เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมรอบตัว บุคคลที่เด็กนิยมชมชอบ ฯลฯ ความสนใจร่วมของเด็กวัยรุ่น มีดังนี้

1. สนใจการศึกษา

สภาพเศรษฐกิจสังคมสมัยปัจจุบันกระตุ้นให้เด็กเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชีพ เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคม

2. สนใจช่วยเหลือผู้อื่นเด็กวัยรุ่นมักสนใจช่วยเหลือบุคคลอื่นที่เขาเห็นว่าได้รับความลำบากและไม่ได้รับความยุติธรรม

3. สนใจกิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมที่เป็นของใหม่และมีประโยชน์ ช่วยระบายความเครียดอารมณ์ เด็กวัยรุ่นมักให้ความร่วมมือ กิจกรรมสร้างสรรค์อาจเป็นทั้งแง่ส่วนตัวและแง่สังคม

4. สนใจวัฒนธรรมประเพณี

ระยะนี้เด็กวัยรุ่นเริ่มสามารถเข้าใจ และมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีที่มีความสำคัญต่อบุคคลและต่อสังคมส่วนรวม

5. สนใจศาสนา ปรัชญา อุดมคติ

เด็กวัยรุ่นกำลังแสวงหาหลักการในการแก้ความทุกข์ร้อนทางจิตใจ และแนวทางดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ว่าจะให้ความสำคัญแก่ศาสนา ปรัชญา อุดมคติ และค่านิยมต่างๆ

6. สนใจเพื่อนสนิทต่างเพศ

ความสนใจนี้สืบเนื่องมาจากทางด้านร่างกายที่บรรลุวุฒิภาวะทางเพศ ซึ่งเริ่มในวัยแรกเริ่มความต้องการดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่

สรุปความสนใจของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ สังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัววัยรุ่น ดังนั้นความสนใจของวัยรุ่นจึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมและคุณภาพที่ดีของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นสนใจในสิ่งที่พัฒนาตนเอง หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและชุมชน ย่อมส่งผลทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ มีความภูมิใจในตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคม รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต (Quality of life) เป็นคำที่ใช้กันมานาน ยังไม่มีผู้ใดที่ให้ความหมายแล้วเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำมาใช้ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสังคม ในปัจจุบันได้มีการให้ความหมายไว้ ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (47) ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพชีวิต เป็นการรับรู้ความพึงพอใจและความสุขของบุคคลในการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ รวมทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม

โอเรม (Orem) (48) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิตมีความหมายเช่นเดียวกับความผาสุก (Well-Being) คือความรู้สึกเป็นสุขภายในใจ โดยการรับรู้ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่

นิสาร์ตัน ศิลปะเดช (49) ได้สรุปว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ เนื่องมาจากการได้รับการยอมรับและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้กับสังคม

ลีปนนท์ เกตุทัต (50) กล่าวว่า ชีวิตที่มีคุณภาพดี คือ ชีวิตที่มีความสุข สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม โดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสังคม

โดยสรุปในการศึกษานี้ คุณภาพชีวิตของวัยรุ่น หมายถึง การที่วัยรุ่นได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และชุมชน แล้วรับรู้ได้ถึงความพอใจหรือมีความสุขทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนสามารถที่จะการปรับตัวให้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัว สังคม และชุมชน และพัฒนาตนเองไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

การที่วัยรุ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นต้องประกอบด้วย ปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ถ้าหากวัยรุ่นได้รับผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งปัจจัยใด ย่อมส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตลดต่ำลงด้วย ปัจจัยที่มีความสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ได้แก่ ลักษณะบุคคล สังคมและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัววัยรุ่นประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรม ฯลฯ

องค์การอนามัยโลก (51) ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตสำหรับบุคคลว่า มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกายและสุขภาพ หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของวัยรุ่นในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสุขสบาย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลก่อกำล้างในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน เป็นต้น

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านจิตใจของวัยรุ่น เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจ การรับรู้กับการจัดการกับความเครียด เศร้า หรือวิตกกังวล และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ด้วย

4. ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลในการดำรงชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่างๆ มีการคมนาคมสะดวก สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่างๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

ซาน (Zhan) (52) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ด้านความพึงพอใจในชีวิตในเรื่องทั่วไป การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้านอัตมโนทัศน์ เป็นความรู้สึกความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองด้านภาพลักษณ์ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ด้านสุขภาพ ด้านสังคม และเศรษฐกิจ เป็นความพึงพอใจเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา และรายได้

เคย์ (Day) อังใน ปลูกธรัตน์ คำสว่าง (53) ได้กล่าวไว้ว่า ชีวิตของมนุษย์แต่ละบุคคลต้องประกอบด้วยมิติทั้งหมด 13 มิติย่อย ได้แก่ 1) สุขภาพอนามัย 2) การพักผ่อนหย่อนใจ 3) ทักษะภาพเกี่ยวกับตนเอง 4) ครอบครัว 5) การงานอาชีพ 6) การสาธารณสุข 7) ชีวิตสังคม

8) ความเชื่อและศาสนา 9) การครอบครองทรัพย์สิน 10) การบริโภคสินค้าและบริการ 11) การรับรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง 12) การรับรู้เกี่ยวกับรัฐบาลของตนเอง และ 13) การรับรู้เกี่ยวกับประเทศของตนเอง

วันทนา กลิ่นงาม (54) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่ามี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยสี่ ประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค รวมทั้งต้องการการพักผ่อน และการสืบพันธุ์
2. ด้านอารมณ์ ได้แก่ ความต้องการความสนุกสนาน ความรัก ความอบอุ่น และความมั่นคงปลอดภัย
3. ด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการมีหน้ามีตา ได้รับการยกย่อง การยอมรับ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มในสังคม
4. ด้านความคิด ได้แก่ ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ หรือการคิดค้นหาวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
5. ด้านจิตใจ ได้แก่ มีความต้องการที่พึงที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความต้องการมีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อชุมชน

อมร นนทสุด (55) ได้เสนอว่า คุณภาพชีวิตที่ดีจะต้องประกอบด้วยความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Need) ได้แก่ 1) อาหารและโภชนาการ 2) เครื่องนุ่งห่ม 3) ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม 4) การดูแลขั้นพื้นฐานทางด้านสุขภาพกายและจิตใจ 5) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ 6) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 7) การบริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี

นิพนธ์ คันธเสวี (56) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต มี 6 ประการ คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านอารมณ์ 3) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม 5) ด้านความคิด 6) ด้านจิตใจ

สรุปในการศึกษานี้เลือกใช้องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต จากองค์การอนามัยโลก เนื่องจาก องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตจากองค์การอนามัยโลก ครอบคลุมในทุกมิติของคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของวัยรุ่นทุกคน เมื่อวัยรุ่นเข้าใจ เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของตนเอง ตลอดจนสามารถปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขแล้ว ย่อมส่งผลให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.3 การประเมินคุณภาพชีวิต

การประเมินคุณภาพชีวิต หรือการวัดคุณภาพชีวิต ขึ้นอยู่กับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ได้มีผู้ศึกษาและประเมินคุณภาพชีวิตไว้ ดังนี้

องค์การยูเนสโก (UNESCO) (57) กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิตไว้ 2 ด้าน คือ

1. ด้านวัตถุพิสัย (Objective Indicators) คือ สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดทางสังคมโดยรวม โดยอาศัยข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นได้ วัดได้ ได้แก่ ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น อัตราการว่างงาน อัตราการเกิดอาชญากรรม รายได้ประชาชาติ อัตราการฆ่าตัวตาย ฯลฯ

2. ด้านจิตพิสัย (Subjective Measures) คือ การที่บุคคลบอกเล่าถึงความรู้สึก การรับรู้ รวมทั้งการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เป็นการประเมินข้อมูลทางจิตวิทยา ได้ข้อมูลจากการสอบถามความรู้สึกและทัศนคติต่อประสบการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การรับรู้ต่อสภาพความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งความพึงพอใจในชีวิต

สตอร์มเบิร์ก (Stromberg) (58) เสนอแนวคิดในการประเมินคุณภาพชีวิต มี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เชิงวัตถุพิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Objective Scale Yielding Quantitative Data) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินโดยบุคคลอื่นเป็นผู้ประเมิน เช่น กรณีที่บุคคลในอยู่ในสภาวะเจ็บป่วย ผู้ประเมิน คือ แพทย์ พยาบาล หรือบุคลากรทางแพทย์ ผลที่ได้จะออกมาเป็นคะแนน

2. เชิงจิตพิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Subjective Scale Yielding Quantitative Data) เป็นเครื่องมือที่ประเมินตนเอง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิตของตนเอง เช่น ความพึงพอใจ หรือความสุข เป็นต้น โดยประเมินผลที่ออกมาเป็นคะแนน

3. เชิงจิตพิสัยโดยวัดเป็นการบรรยาย (Subjective Scale Yielding Qualitative Data) เป็นเครื่องมือที่ประเมินโดยตัวบุคคล ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง เช่นการเจ็บป่วย ครอบครัวย หรือกิจกรรมทางสังคม ผลที่ออกมาเป็นการบรรยายและบอกถึงลักษณะสภาพที่บุคคลเป็นอยู่

ในประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดแนวทาง และเกณฑ์เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพชีวิต เรียกว่า ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) โดยมีโครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตตั้งแต่ พ.ศ. 2528 – 2530 เป็นต้นมา

สรุปในการศึกษาครั้งนี้จะใช้แนวคิดขององค์การยูเนสโก ประเมินคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โดยประเมินทั้ง 2 ด้าน คือด้านวัตถุพิสัย และด้านจิตพิสัย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นผู้ตอบแบบ

สอบถามเอง ได้ข้อมูลด้านวัตถุประสงค์ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของวัยรุ่นเอง และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง เช่น เพศ รายได้ และเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ส่วนข้อมูลด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว และคุณภาพชีวิต ส่วนการประเมินคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นนั้น โดยรวมแล้วต้องใช้ข้อมูลทั้งทางด้านวัตถุประสงค์และด้านจิตพิสัยร่วมกัน

2.4 เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต

แนวคิดเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต มีดังต่อไปนี้

สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุลและคณะ (40, 41) เป็นผู้นำในการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL – BRIEF – THAI) โดยเป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดของคุณภาพชีวิต การศึกษาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.8406 ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.6515 โดยเทียบกับแบบวัด WHOQOL – 100 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกายและสุขภาพ หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของวัยรุ่นในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสบาย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลงำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน เป็นต้น

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านจิตใจของวัยรุ่น เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจ การรับรู้กับการจัดการกับความเครียด เศร้า หรือวิตกกังวล และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ด้วย

4. ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลในการดำรงชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่างๆ มีการคมนาคมสะดวก สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่างๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

ส่วนประเทศอื่นๆ นั้น พบว่าได้มีการกำหนดเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติแตกต่างกันไปตามลักษณะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม โดยที่เมืองคัมเปอร์บอบหลายด้านด้วยกัน โดยรวมเป็นการวัดความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ดังนี้

ประเทศอังกฤษ (59) ได้จำแนกมิติในการวัดคุณภาพชีวิต ออกเป็น 3 มิติใหญ่ คือ 1) เศรษฐกิจ 2) สังคม และ 3) สิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบหลักรวม 15 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด

ประเทศแคนาดา (59) จำแนกคุณภาพชีวิตออกเป็น 9 มิติ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมและสิทธิทางการเมือง 2) สุขภาพ 3) การศึกษา 4) สิ่งแวดล้อม 5) แผนงานและเงื่อนไขทางสังคม 6) ชุมชน 7) ความอยู่ดีของบุคคล 8) เศรษฐกิจและการจ้างงาน และ 9) รัฐบาล

ในปี ค.ศ. 2003 ประเทศนิวซีแลนด์ (59) เห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชากร คือ ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมมีทั้งหมด 11 มิติ คือ 1) ประชาชน 2) ความรู้และทักษะ 3) มาตรฐานทางเศรษฐกิจของการดำรงชีวิต 4) การพัฒนาเศรษฐกิจ 5) ที่อยู่อาศัย 6) สุขภาพ 7) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ 8) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น 9) ความปลอดภัย 10) ความเชื่อมโยงทางสังคม และ 11) พลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ประเทศมาเลเซีย (59) จำแนกคุณภาพชีวิตออกเป็น 10 มิติ คือ 1) รายได้และการกระจายรายได้ 2) การขนส่งและการสื่อสาร 3) สุขภาพ 4) การศึกษา 5) ที่อยู่อาศัย 6) สิ่งแวดล้อม 7) ชีวิตครอบครัว 8) การมีส่วนร่วมทางสังคม 9) ความปลอดภัยในสาธารณะ และ 10) วัฒนธรรมและการใช้เวลาว่าง

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดตั้งโครงการพัฒนาสังคมขึ้น โดยกำหนดเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2524 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) (Basic minimum need) สำหรับประชาชนขึ้นและได้กำหนดเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมไทย รวมทั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสังคมในช่วงแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นเครื่องชี้วัดการมีคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของประชาชนมีเครื่องชี้วัด 54 ตัว และในปี พ.ศ. 2528 กองโครงการพัฒนาสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ได้ตกลง และยอมรับว่าองค์ประกอบที่บ่งถึงคุณภาพชีวิตของคนไทยที่เรียกว่า เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของสังคมไทย 8 ประการ (60) ได้แก่ 1)

ประชาชนได้กินอาหารถูกสุขลักษณะ และเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย 2) ประชาชนมีที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมเหมาะสม 3) ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ 4) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) ประชาชนมีการผลิต หรือจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลา และจำนวนของการมีบุตรได้ตามต้องการ 7) ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิธีของชุมชนของตน และ 8) ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

จากแนวคิดของความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 8 ประการ (61) ต่อมาเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนในแต่ละครัวเรือนในเรื่องนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ (กำหนด 5 ปี ตามระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) เครื่องชี้วัด จปฐ. ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2554 มีตัวชี้วัด จำนวน 6 หมวด มีทั้งหมด 37 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สุขภาพดี ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี 2) มีบ้านอาศัย ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3) ฝึกฝนการศึกษา ประชาชนเข้าถึงบริการด้านการศึกษา 4) รายได้ก้าวหน้า ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต 5) ปลุกฝังค่านิยมไทย ประชาชนมีค่านิยมที่แสดงความเป็นคนไทย และ 6) ร่วมใจพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมต่อชุมชนและสังคม (62)

สรุปจากการศึกษานี้ใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL – BRIEF – THAI) ของสุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุลและคณะ (40, 41) วัดคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคลในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสุขสบาย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลกระทัดในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน เป็นต้น มี 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความพึงพอใจกับสุขภาพ 2) ความเจ็บปวดและความไม่สบาย 3) กำลั้งวังชาและความเหนื่อยล้า 4) การนอนหลับพักผ่อน 5) การเคลื่อนไหว 6) การดำเนินชีวิตประจำวัน 7) การใช้ยาหรือการรักษา และ 8) ความสามารถในการทำงาน

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจ การรับรู้กับการจัดการกับความเครียด เศร้า หรือวิตกกังวล และ

ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของคนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น มี 6 ตัวชี้วัด คือ 1) ความรู้สึกในด้านดี 2) การคิดการเรียนรู้ ความจำและสมาธิ 3) การนับถือตนเอง 4) ภาพลักษณ์และรูปร่าง 5) ความรู้สึกในทางที่ไม่ดี และ 6) จิตวิญญาณ ศาสนา ความเชื่อส่วนบุคคล

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships domain) หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์ด้วย มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ทางสังคม 2) การช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคม และ 3) กิจกรรมทางเพศ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental domain) หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลในการดำรงชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ มีการคมนาคมสะดวก สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น มี 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความปลอดภัยทางร่างกาย และความมั่นคงในชีวิต 2) สภาพแวดล้อมของบ้าน 3) แหล่งการเงิน 4) การดูแลสุขภาพและบริการทางสังคม 5) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 6) การมีส่วนร่วม มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ และมีเวลาว่าง 7) สภาพแวดล้อม และ 8) การคมนาคม

3. ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ทฤษฎีของ Maslow

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) (42) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของวัยรุ่น ได้ศึกษาในเรื่องแรงผลักดัน และแรงจูงใจ ได้เสนอแนวคิดว่ามนุษย์นั้นเกิดมาพร้อมกับความต้องการ 5 ชั้น โดยเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปหาขั้นสูงสุด ความต้องการทั้ง 5 ชั้นนั้นเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุดดังนี้

1. ความต้องการทางสรีรวิทยาหรือทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย เช่น อาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ

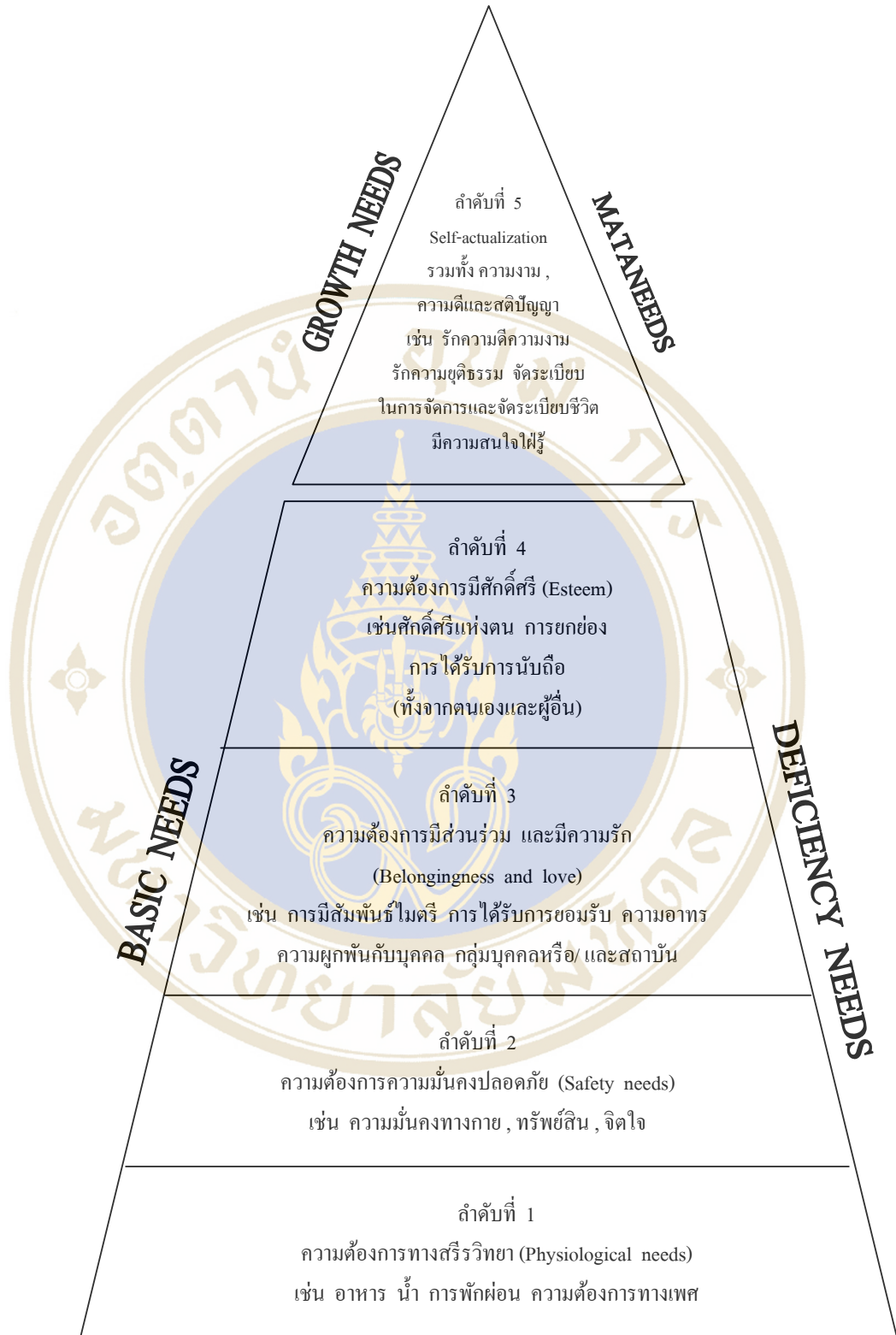
และการพักผ่อน ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็น เพื่อความอยู่รอดของชีวิตเป็นความต้องการจำเป็นพื้นฐานขั้นแรกของมนุษย์

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม ต้องการความเป็นอิสระ ปราศจากความกลัว การถูกขู่เข็ญ การถูกบังคับจากผู้อื่น ความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง เช่นสภาพบ้านเรือนที่มั่นคง ความปลอดภัยจากอาชญากร ความต้องการขั้นนี้ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว

3. ความต้องการความรักหรือสังคม (Belongingness or Social needs) ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการเป็นที่รักของผู้อื่น มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ต้องการได้รับความชมเชยจากผู้อื่น และต้องการให้ผู้อื่นยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือพรรคพวกเดียวกัน ถ้าคนไม่ได้รับการตอบสนองในขั้นนี้ อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตในสังคมได้ เช่น จะรู้สึกเหงา เศร้า โดดเดี่ยว เหมือนอยู่คนเดียวในโลกนี้

4. ความต้องการความนับถือในตนเอง (Esteem needs) ความต้องการการนับถือตนเอง ความภูมิใจในตนเอง ต้องการมีชื่อเสียง มีฐานะ เป็นความต้องการการยอมรับนับถือ การยกย่องจากผู้อื่น ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า มีเกียรติ เช่นการได้รับรางวัลเกียรติคุณ การมีตำแหน่งบริหาร ฯลฯ

5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self actualization needs) เป็นความต้องการที่จะรู้จักและเข้าใจสภาพที่แท้จริงของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถ รู้จักอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ทักษะ ฯลฯ เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต กล้าตัดสินใจ การเลือกทางเดินของชีวิต ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการแสดงความสามารถของตนเอง และแสดงศักยภาพให้ผู้อื่นได้รับรู้ ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

รูปที่ 1-5 ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์
(ที่มา : Lefrancois, 1993, หน้า 70)

แผนภูมิ 2 แสดงรูปทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์

แมคคินแลนด์ (McClelland) อ้างใน สิริอร วิชชาวุธ (63) ได้กล่าวถึงความต้องการทางจิตของมนุษย์มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการทางอำนาจ (Power Need) เป็นความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น และสามารถสั่งการให้บุคคลอื่นกระทำตาม ต้องการมีอำนาจทางสังคม เพื่อจุดมุ่งหมายของตนและส่วนรวม บุคคลเหล่านี้มักมีความมุ่งมั่นในอาชีพการบริหารธุรกิจ

2. ความต้องการเป็นที่ชอบพอ (Affiliation Need) เป็นความต้องการที่จะอยู่กับบุคคลอื่น มิมีตรสัมพันธที่ดีกับบุคคลอื่น หรือการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น

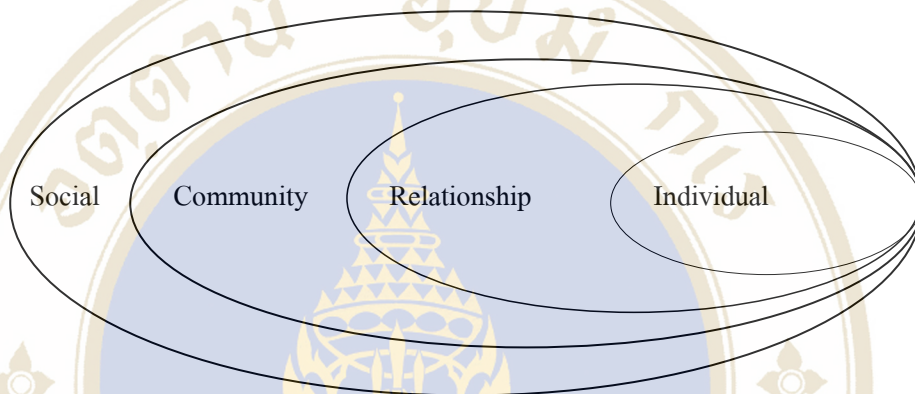
3. ความต้องการสำเร็จ (Achievement Need) เป็นความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตนกำหนดไว้ และพยายามจะปรับปรุงงานให้ดีที่สุด

เมอร์เรย์ (Murry) อ้างใน สิริอร วิชชาวุธ (63) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ 28 ประการ คือ 1) ความต้องการยอมรับผิด ยอมรับโทษ การวิพากษ์วิจารณ์ การลงโทษ และการยอมรับความบาปเจ็บ 2) ความต้องการประสบความสำเร็จ การเอาชนะต่ออุปสรรค 3) ความต้องการมีเพื่อน ความต้องการอยู่ใกล้ชิด และมีความสุขสนทนาร่วมกับผู้อื่นที่ตนชอบ 4) ความต้องการเอาชนะโดยวิธีรุนแรง 5) ความต้องการเป็นอิสระ 6) ความต้องการฝ่าฟันอุปสรรคด้วยความมานะพยายาม 7) ความต้องการป้องกันการกระทำของตนเองมิให้ถูกตำหนิ 8) ความต้องการเทิดทูนและยอมทำตามผู้อื่นที่เหนือกว่า 9) ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น 10) ความต้องการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น 11) ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางร่างกาย 12) ความต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวและความอาย 13) ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น 14) ความต้องการเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด 15) ความต้องการสนุกสนาน 16) ความต้องการแยกตัวออกจากความทุกข์ 17) ความต้องการเสาะหาความสุขด้านความรู้สึกประทับใจ 18) ความต้องการแสวงหาสมบัติ 19) ความต้องการได้รับความช่วยเหลือและเห็นใจ 20) ความต้องการการเข้าใจ 21) ความต้องการเลียนแบบผู้อื่น 22) ความต้องการแตกต่างจากผู้อื่น 23) ความต้องการรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของตน 24) ความต้องการเก็บรักษาและซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ 25) ความต้องการเก็บรักษาหวงแหน 26) ความต้องการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ 27) ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือ และ 28) ความต้องการอยากรู้

สรุป การศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีความต้องการขั้นฐานของมาสโลว์ เป็นความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของวัยรุ่นเพื่อความอยู่รอดในสังคมอย่างเป็นปกติสุข ต้องได้รับความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ ความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ความมั่นคงในชีวิต การยอมรับทางสังคม ความภาคภูมิใจในตนเอง ต้องการชื่อเสียง ฐานะทางการเงินและหน้าที่การงาน การยกย่องจากผู้อื่น ฯลฯ ตามลำดับ

ขึ้น เมื่อวัยรุ่นได้รับการตอบสนองขั้นต้นจนพอใจแล้ว ย่อมต้องการขั้นสูงต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นสูงสุดของวัยรุ่น คือการพัฒนาตนเอง ช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นดี

3.2 แนวคิดระบบนิเวศน์วิทยา (Ecological Model)

การพัฒนาวัยรุ่นอันจะนำไปสู่กระบวนการทางบทบาทของผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคตได้ เพื่อให้เกิดการปรับตัวระหว่างวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อประสิทธิภาพของบทบาทและหน้าที่ที่จะเกิดขึ้นอย่างเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานดังนี้

1. วัยรุ่นเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มจากสิ่งที่คาดหวังของวัยรุ่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนเอง มีความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมกับประสบการณ์ของวัยรุ่นในแต่ละบุคคล

2. ครอบครัว คือ สังคมแรกที่อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อม เป็นสังคมที่เล็กที่สุดและอยู่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมากที่สุด วัยรุ่นใช้เวลาอยู่ด้วยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อความรู้สึก และสะท้อนอารมณ์ของวัยรุ่นได้เมื่อตอนเป็นเด็ก จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาวัยรุ่นมาก ดังนั้นบิดา/มารดา เป็นผู้บรมครูแลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสม สำหรับโครงการแก้ไข ปัญหาของวัยรุ่นที่สำคัญนั้นวัยรุ่นจะต้องทำตามความเป็นจริง แต่การวางแผนนโยบายไม่มีประสิทธิภาพด้วยเหตุเริ่มจากปัจจัยเสี่ยงของวัยรุ่น สังคม และครอบครัว เช่น ปัจจัยเสี่ยงของสังคม โคเคเคียว วัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่คนเดียว หรือครอบครัวยากจน แต่ก็ไม่มีข้อสรุปอันหนึ่งอันใดที่สามารถพัฒนาศักยภาพของวัยรุ่นได้ วัยรุ่นอาจจะมีความสามารถที่จะทำได้ แต่มีอุปสรรคที่สำคัญคือ วัยรุ่นมีประสบการณ์น้อยกว่าความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและมีคุณค่า ถ้าวัยรุ่นประพฤติตนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครอบครัว หรือสังคม วัยรุ่นย่อมจะมีโอกาส

พบปัญหา และอุปสรรคได้เหมือนกับการเดินทางขึ้นภูเขา ดังนั้นวัยรุ่นจึงต้องการให้ครอบครัว และสังคมเข้าใจ หรือปฏิบัติต่อวัยรุ่นตามความเป็นจริงของวัยรุ่นเอง สิ่งที่จะอาจเกิดขึ้นทางกายภาพ และทางจิตวิทยาของวัยรุ่น เช่น การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นภายในบ้านแล้ว วัยรุ่นจะได้รับกำลังใจ หรือความช่วยเหลือจากครอบครัว ชุมชน และสังคม หรือการถูกเหยียดหยามจากสิ่งแวดล้อมของวัยรุ่น

3. ชุมชน สมาชิกในชุมชนจะต้องรับรู้รูปแบบของชุมชน และการเชื่อมโยงระหว่าง ครอบครัวกับชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงมีอิทธิพลที่สำคัญต่อการพัฒนาของวัยรุ่น ชุมชนประกอบด้วย ครอบครัว และบุคคลผู้ดูแลครอบครัวจะดูแลวัยรุ่นอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นเกิดจากสิ่งแวดล้อม เช่น ความคาดหวังของวัยรุ่นที่ต้องการให้บิดา/มารดาเข้าใจในตัว ของวัยรุ่นตามความต้องการที่ตนเองเป็น สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลกับการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ได้แก่ การศึกษาภาคบังคับ การบริการทางด้านสาธารณสุข และการเรียนรู้ของชุมชน ได้แก่ ห้องสมุด

4. สังคม คือกลุ่มของคนทั้งหมดในชุมชนและองค์กร มีความสำคัญต่อความสุขของวัยรุ่น สังคม ประกอบด้วย ครอบครัว องค์กร กลุ่มที่เป็นทางการ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ มีความสัมพันธ์ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการวัยรุ่นโดยตรง สังคมจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังของวัยรุ่น ดังนั้นการวางแผนของสังคมจึงต้องพิจารณาว่าสิ่งใดในสังคมที่จะทำให้มีความปลอดภัยต่อวัยรุ่น ความคาดหวังของวัยรุ่น ส่วนความต้องการของวัยรุ่น ครอบครัว และชุมชน ชุมชนจะมีส่วนช่วยทำให้สังคมแข็งแรงได้ สังคมจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนโยบาย ดังนั้นความสำคัญในการพัฒนานโยบายจึงเกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่เกิดขึ้นจริงในสังคม โดยเฉพาะความคิดเห็นที่สำคัญ คือ วัยรุ่นเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากเป็นความต้องการของสังคมที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศ

การกำหนดนโยบายของสังคม ได้แก่ กฎหมาย เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวข้องกับ การดำเนินชีวิตของวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นยึดถือระเบียบปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน เกิดความสงบ และสันติสุขแก่ประเทศชาติ สังคมต้องตระหนักถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น และให้ความสำคัญกับวัยรุ่น แต่แบบฉบับขององค์การอนามัยโลกเห็นว่าปัญหาของวัยรุ่นต้องการสิ่งใด ดังนั้นสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตจึงมีแนวโน้มจะให้บริการแก่วัยรุ่น ทำให้เห็นนโยบายมีจุดมุ่งหมายพิเศษในกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น หรือครอบครัวที่ดูแลวัยรุ่นให้มีคุณภาพ จะเห็นความต้องการของวัยรุ่นได้ จึงมีการใช้เงินจำนวนมากในนโยบายที่เป็นสากล แต่มีบางครอบครัวไม่ต้องการนโยบายนี้ แต่วัยรุ่นยังคงเป็นศูนย์กลางของรูปแบบ Ecological Model (30) ที่ได้นำไปใช้อย่างแพร่หลาย การวางแผนของสังคม เพื่อต้องการความปลอดภัยของวัยรุ่น และสิ่งที่คาดหมายของวัยรุ่น เริ่มจากวัยรุ่นและความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นแต่ละคนในสิ่งที่คาดหมายในแต่ละวัน เช่น วัยรุ่นจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคม

และกระทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ หรือวัยรุ่นจะใช้ชีวิตส่วนมากอยู่กับวัตถุ ส่วนการดูแลคุณภาพของคนจนนั้น สังคมจะมีการบริจาคสิ่งของให้กับผู้ด้อยโอกาสหรือไม่ นี่คือนิยามเริ่มต้นในสิ่งที่คาดหมายของวัยรุ่น โดยเริ่มจากวัยรุ่นเป็นศูนย์กลางสิ่งแวดล้อม ตรงกันข้ามกับการมองภายในสิ่งแวดล้อมของบุคคล

สรุป แนวคิดของ Ecological Model ได้กล่าวถึง การพัฒนาสังคมให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ วัยรุ่น วัยรุ่นจึงเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศที่สำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาในระดับอื่นๆ ต่อไป ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และสังคม การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นนั้นจึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม เมื่อวัยรุ่นจะต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ดังนั้นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ วัยรุ่นจึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นโดยตรง โดยเฉพาะครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่วัยรุ่นจะต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัวตั้งแต่เกิดมาแล้ว มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อบทบาทและหน้าที่ของวัยรุ่นสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต เพื่อก้าวไปสู่พลเมืองที่ดีของชุมชน เมื่อชุมชนดี วัยรุ่นร่วมมือ-ร่วมใจช่วยกันพัฒนา และอุดหนุนเกื้อกูลกันในชุมชน ทำให้วัยรุ่นเกิดความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อชุมชนดีจะช่วยทำให้วัยรุ่นดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสังคมดี ทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง มีความมั่นคงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ จึงส่งผลให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีของมาสโลว์ กล่าวคือ การที่วัยรุ่นจะเจริญเติบโตและพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานจากทฤษฎีของมาสโลว์ เมื่อวัยรุ่นทุกคนปรารถนาให้การดำเนินชีวิตของตนเองมีความสุข มีความต้องการทางด้านร่างกายในการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ ความต้องการทางด้านปัจจัยสี่ ความต้องการทางเพศ รวมทั้งการพักผ่อนนอนหลับ ส่วนความต้องการทางด้านมั่นคงและปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย และทรัพย์สิน ต้องการความรักหรือสังคม ได้แก่ ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นที่รักของผู้อื่น มีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น รวมทั้งการเห็นคุณค่าของตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง โดยรวมแล้ววัยรุ่นต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การที่วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างในสังคม โดยวัยรุ่นนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศวิทยา ดังนั้นการที่วัยรุ่นจะอยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น องค์ประกอบในระบบนิเวศวิทยา (Ecological Model) จึงมีบทบาทสำคัญต่อวัยรุ่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับบุคคล มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจที่แข็งแรง สมบูรณ์ 2) ระดับครอบครัว มีบทบาทช่วยส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลิกภาพ พฤติกรรมของวัยรุ่น รวมทั้งปัจจัยความ

ต้องการขึ้นพื้นฐานของวัยรุ่นด้วย 3) ระดับชุมชน ประกอบด้วยครอบครัว มีส่วนช่วยสนับสนุนดูแลครอบครัว เป็นพลังสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น และ 4) ระดับสังคม ได้กำหนดวางแผนนโยบายต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นที่ดีต้องประกอบด้วยความเป็นขั้นพื้นฐานตามทฤษฎีของมาสโลว์ร่วมกับความสัมพันธ์กับระบบนิเวศวิทยา (Ecological Model) เชื่อมโยงและผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้วัยรุ่นดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ถ้ระบบขาดสมดุลในระดับใดก็ตาม ทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาของวัยรุ่นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ ชุมชน และสังคมตามมา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

การศึกษาของปลุก พรหมรัตน์ (64) ศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 367 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานของวิภูสนา สาคริตชานันท์(65) การศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 213 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพชีวิตด้านชีวิตการเรียน ด้านชีวิตสังคม ด้านที่อยู่อาศัย และด้านบริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง ส่วนคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1- 6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.8 มีความเครียดในระดับสูง ร้อยละ 47.7 เช่นเดียวกับงานของปลุก พรหมรัตน์ (66) รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7,002 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 84.47 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ด้านร่างกาย ด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้าน

สังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.57, 67.87, 68.12, 67.30 และ 65.67 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนทุกขนาด ด้านวิชาการ นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และด้านสิ่งแวดล้อม นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ส่วนด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และจิตใจ ด้านสังคม นักเรียนในโรงเรียนทุกขนาดมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานของพัชราภรณ์ คนกล้า (67) ศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,518 คน พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านสังคมอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านจิตวิทยา และด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านกายภาพ และด้านจิตวิทยา นักเรียนมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดต่างกัน ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา นักเรียนมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกายภาพ นักเรียนมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่น ๆ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งต่างจากงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 360 คน พบว่านักเรียนมีระดับคุณภาพชีวิตดีส่วนใหญ่ รองลงมาคือ มีคุณภาพชีวิตปานกลาง มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รักและภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักฟังตนเอง มีความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันของสมาชิกครอบครัวระดับปานกลาง กลุ่มเพื่อนโรงเรียน สื่อมวลชน และแหล่งที่อยู่อาศัย มีอิทธิพลระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานของวิระชัย อิ่มน้ำขามและคณะ (69) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในโครงการการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 สถาบัน รวม 241 คน พบว่านักศึกษามีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่านักศึกษามีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว จิตใจ สังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านร่างกาย เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมใน

โรงเรียน การจัดบริการนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับงานของญาดา โตสมบัติ (70) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะชีวิตในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 480 คน พบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน สุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น

4.2.1 ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ความฉลาดทางอารมณ์ ระดับการศึกษาของบิดา/มารดา อาชีพของบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัว

เพศกับคุณภาพชีวิต

การศึกษาของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่าเพศ มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานของพัชรภรณ์ คนกล้า (67) ศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,518 คน พบว่าเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานของสุจิตรา โอพาทกิจวานิช (71) ได้ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม เช่นเดียวกับงานของกาญจนพร อ่วมสำอาจ (72) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกองศึกษา สงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา เขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดชัยนาท จำนวน 420 คน พบว่าเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานของศศิพินต์ ทรงสัดย์ (73) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,305 คน พบว่าเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานมาร์เจน ครักเคอร์กและ (Marjan Drukker et.al) (74) ศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทูนาทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจมี

ความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างอายุ 10 - 15 ปี จำนวน 563 คน ที่พบว่าเพศ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln, et.al) (75) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5 - 8 ปี จำนวน 498 คน พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของอีริค เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ศึกษาสภาพบ้าน สัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างรายได้ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของเด็ก กลุ่มตัวอย่างอายุ 13-17 ปี จำนวน 1,364 คน ที่พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของไคน์ ซูลิ่ง และคณะ (Keith J. Zulling, et.al) (77) ศึกษาสุขภาพของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างอายุ 13-18 ปี จำนวน 4,914 คน พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของไผ่-ซาน เลียว (Pei-shan Liao) (78) ศึกษาผลกระทบจากชุมชนต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,080 คน ที่พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ซึ่งต่างจากงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาพล (79) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 360 คน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของวิภูสนา สาคริตชานันท์ (65) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 213 คน พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานของสุชาดา บุญชิต (80) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 13 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของรจนา คงคาฉบับ (32) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี จำนวน 353 คน พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของเดวิด มาซุโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมคุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอเมริกา จำนวน 90 คน ที่พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของยูพาวดี วงษ์เพ็ญ (82) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 280 คน พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่า เพศของวัยรุ่นเป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากการเข้าสู่วัยรุ่นของเพศหญิงและเพศชายเร็ว-ช้าแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้นเพศ น่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับคุณภาพชีวิต

การศึกษาของวิภูสนา สาคริตชานันท์ (65) การศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 213 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานของสุชาดา บุญชิต (80) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียน โรงเรียน สังกัดกองศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 13 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผล การเรียนเฉลี่ยมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของกัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกองศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา เขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ใน จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดชัยนาท จำนวน 420 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและอารมณ์มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานของศศิพินต์ ทรงสตัย (73) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,305 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ศึกษาสภาวะสุขภาพจิตคุณภาพชีวิต และทักษะการปรับตัวของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - 6 และมหาวิทยาลัยปีที่ 1 ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 3,143 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแตกต่างจากงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาผล (79) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 360 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของมาร์เจน ดรักเคอร์ค และ (Marjan Drukker et.al) (74) ศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทูทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจ

มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างอายุ 10 - 15 ปี จำนวน 563 คน ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของเดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอเมริกา จำนวน 90 คน ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของยูพาวดี วงษ์เพ็ญ (82) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 280 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวัยรุ่นเป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับกับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของยูพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัว สถานภาพทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานของวิภูสนา สาคิตชานันท์ (65) การศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 213 คน พบว่า ระดับรายได้ที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งต่างจากงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 360 คน พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สอดคล้องกับงานขององศศิพันธ์ ทรงสัตย์ (73) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1- 4 ของมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,305 คน พบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่าเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายของวัยรุ่นเป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายย่อมนำมาซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ ตามความต้องการของวัยรุ่นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิต

งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม (84) วิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1- ม. 3) จำนวน 1,312 คน ในกรุงเทพมหานคร พบว่าการถ่ายทอดทางปัญหาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดา การปลูกฝังอบรมทางปัญญาดังคม-อารมณ์จากทางโรงเรียน การเห็นแบบอย่างทางอารมณ์และพฤติกรรมจากเพื่อน และการควบคุมตนเอง สามารถร่วมกันพยากรณ์จิตสำนึกทางปัญญาได้ร้อยละ 69 อีกทั้งยังพบว่าปัจจัยทางจิตสังคมและจิตสำนึกทางปัญญาสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ร้อยละ 60 ความสามารถในการแก้ปัญหาได้ร้อยละ 32 และคุณภาพชีวิตของเยาวชนวัยรุ่นได้ร้อยละ 69 สอดคล้องกับงานวิจัยของธนายุส ธนธิตี (85) การวิจัยเรื่องอิทธิพลของคุณภาพชีวิตที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนไทยวัยรุ่น ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนมากมีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของครอบครัว ร้อยละ 89.80 ด้านคุณภาพชีวิตของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี และมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข อยู่ในเกณฑ์ปกติ เช่นเดียวกับงานของศศิธร บุตรเมือง (86) ศึกษาปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 360 คน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ร้อยละ 71.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ร้อยละ 71.7 ด้านเก่งอยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 57.5 ด้านสุขอยู่ในระดับปกติ ร้อยละ 62.8 นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.3 และความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นทั้งด้านร่างกาย

จิตใจ ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้ ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์น่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

4.2.2 ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ประเภทครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพในครอบครัว

ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดากับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5-8 ปี จำนวน 498 คน พบว่าระดับการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของมาร์เจน ดรักเคอร์กและ (Marjan Drukker et.al) (74) ศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทูทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างอายุ 10 - 15 ปี จำนวน 563 คน ที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดา/มารดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของอีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ศึกษาสภาพบ้าน สัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างรายได้ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของเด็ก กลุ่มตัวอย่างอายุ 13-17 ปี จำนวน 1,364 คน ที่พบว่าการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของไผ่-ซาน เลีย (Pei-shan Liao) (78) ศึกษาผลกระทบจากชุมชนต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,080 คน ที่พบว่าระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ศึกษาสภาวะสุขภาพจิต คุณภาพชีวิต และทักษะการปรับตัวของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 และมหาวิทยาลัยปีที่ 1 ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 3,143 คน พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา/มารดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากงานของรจนา คงคาลับ (32) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี จำนวน 353 คน พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา และระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดาเป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา นำมาสู่อาชีพ และรายได้ที่มาจากฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในครอบครัว รวมทั้งวัยรุ่นด้วย จึงอาจจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตของวัยรุ่นได้ ดังนั้นระดับการศึกษาของบิดาและ/หรือ ระดับการศึกษาของมารดา

น่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะได้นำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา กับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่า อาชีพของบิดา-มารดา มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานของศศิพันธ์ ทรงสัจย์ (73) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1- 4 ของมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,305 คน พบว่าอาชีพของบิดา/มารดา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของประภาพรเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ศึกษาสภาวะสุขภาพจิต คุณภาพชีวิต และทักษะการปรับตัวของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3- 6 และมหาวิทยาลัยปีที่ 1 ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 3,143 คน พบว่าอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาพล (79) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 360 คน พบว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สอดคล้องกับงานของสุชาดา บุญชิต (80) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 13 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าอาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน เช่นเดียวกับงานของรจนา คงคาด้บ (32) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี จำนวน 353 คน พบว่า อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของมาร์เจน ดรักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al) (74) ศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทนทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างอายุ 10- 15 ปี จำนวน 563 คน ที่พบว่าอาชีพของบิดา/มารดาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่า อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาของวัยรุ่นเป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากอาชีพของบิดาและ/หรืออาชีพของมารดา ย่อมนำมาซึ่งรายได้ของครอบครัว น่าจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของวัยรุ่นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

รายได้ของครอบครัวกับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่า รายได้ของครอบครัวต่อเดือน สถานภาพการเงินของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานของอรเพ็ญ เพชรรัศมี (68) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จำนวน 360 คน พบว่ารายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของศศิพันธ์ ทรงสัตย์ (73) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1- 4 ของมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,305 คน พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของอีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ศึกษาสภาพบ้าน สัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างรายได้ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของเด็ก กลุ่มตัวอย่างอายุ 13-17 ปี จำนวน 1,364 คน ที่พบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5-8 ปี จำนวน 498 คน พบว่ารายได้ของบิดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของไผ่-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) ศึกษาผลกระทบจากชุมชนต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,080 คน ที่พบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ศึกษาสภาวะสุขภาพจิต คุณภาพชีวิต และทักษะการปรับตัวของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - 6 และมหาวิทยาลัยปีที่ 1 ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 3,143 คน พบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากงานของ สุชาดา บุญชนิด (80) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างส่วน

ใหญ่เป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 13 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่ารายได้ของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน เช่นเดียวกับงานของรจนา คงคาด้ย (32) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี จำนวน 353 คน พบว่ารายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่ารายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากรายได้ของครอบครัว น่าจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของวัยรุ่นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ประเภทครอบครัวกับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของอรเพ็ญ เพชรรัศมี (68) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จำนวน 360 คน พบว่า ประเภทของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานของสุจิตรา โอพารกิจานิช (71) ได้ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดปทุมธานี พบว่า ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีคุณภาพชีวิตในภาพรวมและรายด้าน คือด้านร่างกายและจิตใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของศิรินนท์ กิตติสุขสถิตและวนิพพล มหาอาษา (106) ศึกษาผลของโครงสร้างครอบครัวต่อตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี ศึกษาจากข้อมูลจากโครงการวิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วมในภูมิภาคตะวันตก พ.ศ. 2548 และข้อมูลจากโครงการเฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี พ.ศ. 2543-2547 จำนวน 433 ชุด และวัยรุ่นในครัวเรือนพ่อแม่สมบูรณ์และครอบครัวพ่อหรือแม่คนเดียวไม่มีความแตกต่างด้านคุณภาพชีวิต แต่วัยรุ่นในครอบครัวขยายจะมีโอกาสที่จะศึกษามากกว่าและสูบบุหรี่น้อยกว่าวัยรุ่นครอบครัวเดี่ยว ขณะที่วัยรุ่นในครอบครัวที่ไม่มีพ่อแม่จะมีพฤติกรรมการดื่มสุราน้อยกว่าวัยรุ่นในครอบครัวพ่อแม่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับงานของอีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ศึกษาสภาพบ้าน สัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างรายได้

สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของเด็ก กลุ่มตัวอย่างอายุ 13-17 ปี จำนวน 1,364 คน ที่พบว่าครอบครัวขยายมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น แตกต่างจากงานของพัชราภรณ์ คนกล้า (67) ศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,518 คน พบว่า บุคคลที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่าประเภทของครอบครัว เป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากบุคคลที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน น่าจะส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 360 คน พบว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของเกษร ภูมิดี (88) ศึกษาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เช่นเดียวกับการศึกษาของสุนันทา กาญจนพงษ์ (89) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัวและกลุ่มเพื่อนระหว่างเยาวชนชายที่ได้และไม่ได้กระทำผิด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าเยาวชนชายที่ได้กระทำผิดได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่ต่างจากเยาวชนที่ไม่ได้กระทำผิด โดยเยาวชนชายที่ไม่ได้กระทำผิดจะได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และสามารถโต้แย้งได้ให้ความสนับสนุนตามโอกาสอันเหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของทัตดาว ลิ้มพะสุต (90) ศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธ์ภาพในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.5 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนที่เหลือเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน และตามใจลูก เช่นเดียวกับงานของเอวิดัน มิลินกีและคณะ (Avidan Milevsky et.al) (91) ศึกษาการเป็นแม่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา ความภาคภูมิใจในตนเอง และความพึงพอใจในตนเองของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-5 จำนวน 272 คน ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา มีความสัมพันธ์กับความพอใจใน

ชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของพรพรรณ จันทรง (92) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 454 คน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวทางสังคมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นมีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น พบว่าการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น เนื่องจากบิดา/มารดาได้อบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นมาตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว น่าจะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันของวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้ มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

สัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 360 คน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศึกษาคุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,250 คน พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานของรจนา คงคาฉับ (32) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัว กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี จำนวน 353 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน สอดคล้องกับงานของศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1- 4 ของมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,305 คน พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของทัศนาว ติมพะสุต (90) ศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวนิสิตทำพฤติกรรมร่วมกับพ่อ แม่ และพี่น้องพร้อมๆ กันมากที่สุด รองลงมาคือกับแม่คนเดียว กับพ่อและแม่ ส่วนพฤติกรรมที่นิสิตทำด้วยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมที่ต้องกระทำด้วยกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น การออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ดูโทรทัศน์ การไปเยี่ยมญาติ เป็นต้น พฤติกรรมที่นิสิตกระทำร่วมกับสมาชิกในบ้านน้อยที่สุด คือ

พฤติกรรมที่เป็นเรื่องส่วนตัว และเรื่องการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานของมาร์เจน ดรักเคอร์และ (Marjan Drukker et.al) (74) ศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทูทางสังคม สภาพเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างอายุ 10 - 15 ปี จำนวน 563 คน พบว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของไพ-ชาน เลีย (Pei-shan Liao) (78) ศึกษาผลกระทบจากชุมชนต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,080 คน พบว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ศึกษาสภาวะสุขภาพจิต คุณภาพชีวิต และทักษะการปรับตัวของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 และมหาวิทยาลัยปีที่ 1 ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 3,143 คน พบว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานของอรเพ็ญ เพชรรัศมี (68) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 360 คน พบว่าการสื่อสารระหว่างกันของสมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน ในระดับปานกลาง

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น วัยรุ่นพบว่า สัมพันธ์ภาพในครอบครัว เป็นตัวแปรที่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นต้องสัมผัสกับบุคคลครอบครัวตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่นในปัจจุบัน ดังนั้นสัมพันธ์ภาพในครอบครัว น่าจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

4.2.3 ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชน

สิ่งแวดล้อมในชุมชน

ปัญหาของวัยรุ่นที่พบในสังคมปัจจุบัน เกิดจากครอบครัวมีเวลาให้กับวัยรุ่นน้อย เนื่องจากต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ความเครียดของวัยรุ่นจากความคาดหวังของพ่อ-แม่ ปัญหาจากความขัดแย้งด้วยปัญหาต่างๆภายในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่เข้าใจวัยรุ่น หรือปัญหาจากการสื่อสารในครอบครัวแล้ว อีกทั้งวัยรุ่นต้องเผชิญอยู่กับสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เป็นแหล่งสถานบันเทิงของจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 600 แห่ง (93) ได้แก่ ไนท์คลับ บาร์ สนุกเกอร์ ร้านจำหน่ายบุหรี่/สุรา ร้านเกมส์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ หรือแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นที่มีปัญหาจากครอบครัวมาอยู่รวมกันแล้วสร้างปัญหาให้กับสังคม ได้แก่ แก๊งค์รถ

มอเตอร์ไซค์ซึ่ง โดยสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นวัยรุ่นไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ ถ้าวัยรุ่นไม่สามารถที่จะแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องหรือเหมาะสมกับวัยของตนเองแล้ว ย่อมส่งผลให้ประสบกับปัญหาสุขภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ รวมทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อมตามมาอย่างแน่นอน จะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมในชุมชนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น

จากการศึกษาของศุภาภรณ์ อหันตะ (94) ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสถานบันเทิงของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 243 คน พบว่า อายุ สัมพันธภาพในครอบครัว และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ต่อสถานบันเทิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ระดับชั้น คณะแผนกเฉลี่ยสะสมของนักเรียน รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สอดคล้องกับงานของไพ-ชาน เลียบ (Pei-shan Liao) (78) ศึกษาผลกระทบจากชุมชนต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,080 คน ที่พบว่าสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ยังมีผู้ศึกษาไม่มากนัก ตัวแปรที่ศึกษา คือ สิ่งแวดล้อมในชุมชนยังไม่พบผู้ที่ศึกษาตัวแปรนี้ อย่างไรก็ตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนน่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

การเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน

จะเห็นได้ว่าการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจต่อตนเอง มีเกียรติศักดิ์ศรี การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การเป็นที่รัก มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น การเป็นที่นิยมชมชอบ การเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลที่อยู่รอบ ๆ ตัว ดังนั้นองค์ประกอบดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาของกาญจน์หทัย สัมเภาพันธ์ (95) การยอมรับเกย์ในความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 300 คน พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างมาก ความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในเกณฑ์สัมพันธ์ค่อนข้างน้อย การยอมรับเกย์ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนเพศ และระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกย์ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนภูมิภาค ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และปัจจัยทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกย์ เช่นเดียวกับงานของจารุพงศ์ สายโสภณ (96)

การยอมรับของอาจารย์ต่อนักศึกษาที่เป็นเกย์ กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์อยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 6 สถาบันที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ยอมรับนักศึกษาที่เป็นเกย์อยู่ในระดับปานกลางก่อนไปทางสูง ส่วนอายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานที่จบการศึกษา ประสบการณ์การติดต่อกับเกย์ และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อเกย์มีผลต่อระดับการยอมรับนักศึกษาที่เป็นเกย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของพรจิรา วงศ์ชนะภัย (97) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู พบว่าสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างนักเรียนกับครูสูง จึงมีความสามารถในการแก้ปัญหา และการปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี เช่นเดียวกับงานของโคลลินและลาگانซา (Collins J. K. and Laganza S.) (98) ศึกษาผลของความหลงตัวเองของวัยรุ่นต่อการยอมรับหน้าตาของตนเอง ที่พบว่าการเป็นที่ยอมรับตนเองมีความสัมพันธ์กับความพอใจของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 360 คน พบว่ากลุ่มเพื่อนในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนในระดับปานกลาง

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ยังมีผู้ศึกษาไม่มากนัก ตัวแปรที่ศึกษา คือ การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนยังไม่พบผู้ที่ศึกษาตัวแปรนี้ อย่างไรก็ตามปัจจัยการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนน่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น เมื่อวัยรุ่นรู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสม จะมีเวลาทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้ แต่ถ้าวัยรุ่นเอาเวลาที่มีอยู่ไปใช้ในทางที่ไม่สร้างสรรค์ ได้แก่ การเล่นเกมส้อมพิวเตอร์ การเที่ยวเตร่ ฯลฯ นอกจากจะไม่เกิดผลดีต่อตนเองแล้ว ยังส่งผลเสียต่อชุมชน และสังคมตามมาอีกมากมาย ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆของวัยรุ่นที่โรงเรียน/ชุมชนจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาวัยรุ่นไปสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์ชุมชน บำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้ ทั้ง 2 ฝ่ายต่างเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน ช่วยให้วัยรุ่นดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากงานวิจัยของสุริยเดว ทวีปาตี (99) ศึกษาคุณภาพชีวิตวัยรุ่นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน กรณีศึกษานักเรียนสายสามัญ สายอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา ในเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประมาณ 3,300 คน พบว่า เด็กและเยาวชนปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอ่อนมากที่สุด ในขณะที่วัยรุ่นก็ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็กและเยาวชนในชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับงานของกิตติคม คำวีรัตน์ (100) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมสุขภาพและศึกษาระดับความต้องการบริการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 767 คน พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมสุขภาพของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านกิจกรรมสุขภาพ ด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม ด้านการให้บริการกิจกรรมสุขภาพ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมสุขภาพของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) ระดับความต้องการบริการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการสุขภาพ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และด้านบุคลากรให้บริการสุขภาพมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิชาการสุขภาพ และด้านกิจกรรมการออกกำลังกายมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานของเดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอเมริกา จำนวน 90 คน ที่พบว่าการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของไพ-ชาน เลียว (Pei-shan Liao) (78) ศึกษาผลกระทบจากชุมชนต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,080 คน ที่พบว่าการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับงานของรอป เมคจี และคณะ (Rob McGee.et.al.) (101) ศึกษาการติดตามผลการมีส่วนร่วมในสโมสรของกลุ่มวัยรุ่น และความภาคภูมิใจในตนเอง กลุ่มตัวอย่างอายุ 9-15 ปี จำนวน 896 คน พบว่าการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับบิดา/มารดา เพื่อน และโรงเรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น ยังมีผู้ศึกษาไม่มากนัก ตัวแปรที่ศึกษา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชนยังไม่พบผู้ที่ศึกษาตัวแปรนี้ อย่างไรก็ตามปัจจัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชนน่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) (42) เป็นความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ประกอบกับแนวคิดของโดมอนและเลอร์เนอร์ (Damon W. & Lerner R.M.) (30)

กล่าวว่าระบบนิเวศน์วิทยา (Ecological Model) มาร่วมอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ผู้วิจัยได้นำตัวแปร ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ความฉลาดทางอารมณ์ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ประเภทครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในชุมชน (แหล่งสถานบันเทิง/แหล่งอบายมุข/แหล่งมั่วสุม) การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน เป็นตัวแปรในการศึกษาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และสามารถคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น จังหวัดสมุทรปราการ รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัย มีดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Survey Research) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และสามารถคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ตอนต้น อายุ 12 – 16 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติ และขอบเขตของประชากรดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2551 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีนักเรียนทั้งหมด 41,835 คน อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมาแล้วอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1 ปี และอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือญาติ กรณีอยู่หอพักจะถูกตัดออก

2. เป็นนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. เป็นนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

4. นักเรียนและผู้ปกครองยินดีสมัครใจเข้าร่วมในการศึกษา โดยเห็นประโยชน์
เป็นลายลักษณ์อักษร

2.2 กลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการคัดเลือก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดตัวอย่างครั้งนี้ โดยใช้
สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง สูตรของเลมเชอร์และฮอสเมอร์ (Lemeshow & Hosmer)(102)
ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{d^2(N-1) + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$Z_{\alpha/2}$ = ค่าสถิติมาตรฐานภายใต้โค้งปกติซึ่งมีค่าสอดคล้องกับระดับนัย
สำคัญ α โดยกำหนดให้ α เท่ากับ 0.05, ค่า $Z_{\alpha/2} = 1.96$

N = ขนาดของประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3
ของทุกโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
จำนวน 41,835 คน

σ^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น จากการ
ศึกษาของธนาอุส ธนาธิติ (85) ถึงอิทธิพลของคุณภาพชีวิตที่มี
ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนไทยวัยรุ่น มีค่า = 0.5

d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้จากการสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้
กำหนดให้ = 0.05

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{(41,835) (1.96)^2 (0.5)^2}{(0.05)^2(41,835-1) + (1.96)^2(0.5)^2} = 380.56$$

จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี
จำนวนไม่น้อยกว่า 381 คน เพื่อเป็นการป้องกันความคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างขึ้นอีก

ร้อยละ 10 ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 420 คน

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. แบ่งขนาดของโรงเรียน โดยดัดแปลงจากเกณฑ์กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา เป็น 3 ขนาด คือ

1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียนตั้งแต่	2,500 คนขึ้นไป
1.2 โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียนตั้งแต่	1,500 - 2,499 คน
1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียนตั้งแต่	500 - 1,499 คน

2. คัดเลือกโรงเรียนตามขนาดตัวอย่างในแต่ละขนาดของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น

2.1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มี 6 โรงเรียน ได้แก่

2.1.1 โรงเรียนสมุทรปราการ	มีนักเรียนทั้งหมด	3,000 คน
2.1.2 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	มีนักเรียนทั้งหมด	2,739 คน
2.1.3 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว	มีนักเรียนทั้งหมด	3,953 คน
2.1.4 โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง	มีนักเรียนทั้งหมด	3,152 คน
2.1.5 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก	มีนักเรียนทั้งหมด	2,972 คน
2.1.6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัยสมุทรปราการ	มีนักเรียนทั้งหมด	2,767 คน
	รวม	17,836 คน

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มี 11 โรงเรียน ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง	มีนักเรียนทั้งหมด	2,013 คน
2.2.2 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์	มีนักเรียนทั้งหมด	2,163 คน
2.2.3 โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์	มีนักเรียนทั้งหมด	1,993 คน
2.2.4 โรงเรียนเทพสิรินสมุทรปราการ	มีนักเรียนทั้งหมด	2,203 คน
2.2.5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	มีนักเรียนทั้งหมด	2,201 คน

2.2.6	โรงเรียนบางบ่อวิทยา	มีนักเรียนทั้งหมด	2,233 คน
2.2.7	โรงเรียนสมุทรพิทยาคม	มีนักเรียนทั้งหมด	2,037 คน
2.2.8	โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์บางพลี	มีนักเรียนทั้งหมด	1,629 คน
2.2.9	โรงเรียนพุลเจริญวิทยา	มีนักเรียนทั้งหมด	2,217 คน
2.2.10	โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	มีนักเรียนทั้งหมด	1,516 คน
2.2.11	โรงเรียนเตรียมอุดมมถมน้อมเกล้า สมุทรปราการ	มีนักเรียนทั้งหมด	1,714 คน
		รวม	9,378 คน
2.3	โรงเรียนขนาดเล็ก มี 1 โรงเรียน ได้แก่		
	โรงเรียนหลวงพ่อบ้านคลองด่านอนุสรณ์	มีนักเรียนทั้งหมด	1,121 คน
		รวม	1,121 คน
	รวมโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด	มีนักเรียนทั้งหมด	41,835 คน

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกโรงเรียนตัวอย่างมา 1 โรงเรียนตามขนาด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก เฉพาะชั้น ม.2 - ม.3 ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีนักเรียนชั้น ม.2-3 915 คน
 - โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนป้อมนาคราชฯ มีนักเรียนชั้น ม.2-3 912 คน
 - โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนหลวงพ่อบ้านฯ มีนักเรียนชั้น ม.2-3 693 คน
- รวมโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีนักเรียนทั้งหมด 2,520 คน

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณสัดส่วนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยใช้สัดส่วนตามสูตรหา Sample Size for proportion allocation ของมนตรี พิริยะกุล (103)

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

- n_i = ขนาดตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน
- n = ขนาดประชากรตัวอย่างที่คำนวณได้ = 420 คน
- N_i = ขนาดของประชากรในแต่ละโรงเรียน
- N = จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 ของ 3 โรงเรียน
จำนวน 2,520 คน

แทนค่าสูตร

$$\text{โรงเรียนขนาดใหญ่} \quad n_1 = \frac{420 \times 915}{2,520} = 152.5$$

$$\text{โรงเรียนขนาดกลาง} \quad n_2 = \frac{420 \times 912}{2,520} = 152$$

$$\text{โรงเรียนขนาดเล็ก} \quad n_3 = \frac{420 \times 693}{2,520} = 115.5$$

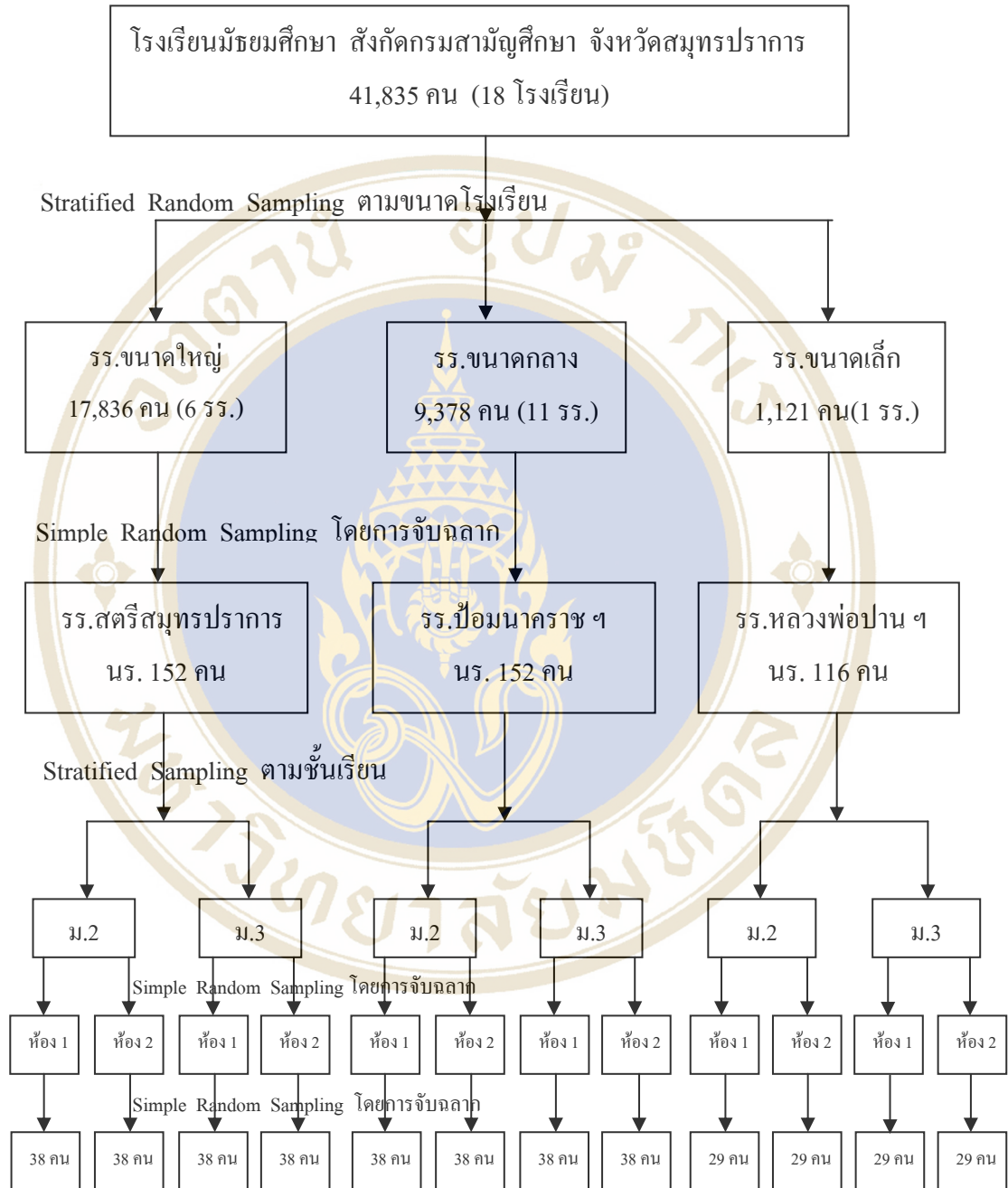
ตาราง 1 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	Total (N)	Sample (n)
สตรีสมุทรปราการ	915	152
ป้อมนาคราชสวทยานนท์	912	152
หลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์	693	116
รวม	2,520	420

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้ตามสัดส่วน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้	แบ่งตามสัดส่วน
สตรีสมุทรปราการ	152	ม. 2 =76
		ม. 3 =76
ป้อมนาคราชสวทยานนท์	152	ม. 2 =76
		ม. 3 =76
หลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์	116	ม. 2 =58
		ม. 3 =58
รวม	420	420

ขั้นตอนที่ 5 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แผนภูมิ 3 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ครอบครัว และประเภทครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยใช้แบบสอบถามของ นุชลดดา โรจนประภาพรรณ (37) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ เชฟเฟอร์ (Schaefer) และเบคเกอร์ (Becker) มาเป็นแบบประเมินในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 แบบ ประเภทละ 10 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ โดยผู้วิจัยนำมาจำนวน 24 ข้อ ประเภทละ 6 ข้อ ในสัดส่วนเท่าๆ กันครบทุกประเภท แบ่งออกเป็น 4 ตอน เป็นข้อคำถามที่ 1 - 24 ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อ 1 – 6 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ตอนที่ 2 ข้อ 7 – 12 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ตอนที่ 3 ข้อ 13 – 18 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ

ตอนที่ 4 ข้อ 19 – 24 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม

ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ทำเป็นประจำ ทำบ่อยๆ ทำบางครั้ง ทำนานๆครั้ง ไม่เคยทำเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

ทำเป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
ทำบ่อยๆ	ให้	4	คะแนน
ทำบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ทำนานๆครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	ให้	1	คะแนน

การแปลผล

แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อิงเกณฑ์ (104) ดังนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ร้อยละของคะแนนรวมรายประเภท		
	มาก (≥ร้อยละ 80)	ปานกลาง (ร้อยละ 60-79)	น้อย (≤ร้อยละ 59)
1. แบบประชาธิปไตย	≥19 คะแนน	14-18 คะแนน	≤13 คะแนน
2. แบบปล่อยปละละเลย	≥19 คะแนน	14-18 คะแนน	≤13 คะแนน
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ	≥19 คะแนน	14-18 คะแนน	≤13 คะแนน
4. แบบใช้อำนาจควบคุม	≥19 คะแนน	14-18 คะแนน	≤13 คะแนน

การแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยยึดตามเกณฑ์ของสุธรรม นันทมวงคชชัย (Sutham Nanthamongkolchai) (105) ดังนี้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ร้อยละของคะแนนรวมรายประเภท	
	มาก (≥ร้อยละ 75)	น้อย (<ร้อยละ 75)
แบบประชาธิปไตย	≥18 คะแนน	<18 คะแนน
แบบอื่น ๆ	≥18 คะแนน	<18 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว ได้ดัดแปลงใช้แบบสอบถามของลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (38) ที่พัฒนามาจากแนวคิดของคัมปินและคณะ (Mc Cubbin HI et.al) (39) นำมาจำนวน 12 ข้อ โดยนำมาใช้ในสัดส่วนเท่า ๆ กัน แบ่งออกเป็น 2 Subscale คือ

Subscale ที่ 1 : Attachment เป็นข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 7, 8, 10 และ 12

Subscale ที่ 2 : Changeability เป็นข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 3, 5, 6, 9 และ 11

ลักษณะข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบจำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ เกิดขึ้นเป็นประจำ เกิดขึ้นบางครั้ง และไม่เคยเกิดขึ้น

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
เกิดขึ้นเป็นประจำ	ให้ 3	คะแนน	เกิดขึ้นเป็นประจำ	ให้ 1	คะแนน
เกิดขึ้นบางครั้ง	ให้ 2	คะแนน	เกิดขึ้นบางครั้ง	ให้ 2	คะแนน
ไม่เคยเกิดขึ้น	ให้ 1	คะแนน	ไม่เคยเกิดขึ้น	ให้ 3	คะแนน

การแปลผล

ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับสัมพันธภาพในครอบครัว ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อิงเกณฑ์ (104) ดังนี้

ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว	คะแนนรวม	ร้อยละ
ไม่ดี	≤ 19 คะแนน	(≤ ร้อยละ 59)
ปานกลาง	20-27 คะแนน	(ร้อยละ 60-79)
ดี	≥ 28 คะแนน	(≥ ร้อยละ 80)

สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี หมายถึง ครอบครัวที่สมาชิกต่างคนต่างอยู่ ความผูกพันและความร่วมมือกันน้อย มีการปรับตัวไม่ดี

สัมพันธภาพในครอบครัวปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวมีความผูกพันกันน้อย ความร่วมมือและการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง

สัมพันธภาพในครอบครัวดี หมายถึง ครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวมีความผูกพันกันมาก มีความร่วมมือและการปรับตัวอยู่ในระดับดี

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในชุมชน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 9 ข้อ

ลักษณะข้อความทางลบจำนวน 9 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ มีมากที่สุด มีมาก มีน้อย และมีน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

มีมากที่สุด	ให้	4	คะแนน
มีมาก	ให้	3	คะแนน
มีน้อย	ให้	2	คะแนน
มีน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การแปลผล

ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับสิ่งแวดล้อมในชุมชน ออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อิงเกณฑ์ (104) ดังนี้

ระดับสิ่งแวดล้อมในชุมชน	คะแนนรวม	ร้อยละ
ดี	< 28 คะแนน	(< ร้อยละ 80)
ไม่ดี	≥ 28 คะแนน	(≥ ร้อยละ 80)

สิ่งแวดล้อมในชุมชนดี หมายถึง บริเวณแหล่งที่พักอาศัย/ชุมชนของนักเรียน มีแหล่ง
มั่วสุมทางอบายมุข แหล่งสถานบันเทิงในระดับน้อย

สิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่ดี หมายถึง บริเวณแหล่งที่พักอาศัย/ชุมชนของนักเรียน มี
แหล่งมั่วสุมทางอบายมุข แหล่งสถานบันเทิงในระดับมาก

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน ในการศึกษาครั้งนี้
ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ข้อ

ลักษณะข้อความทั้งทางบวกและทางลบจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 5, 7, 8, 9 และ 10

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 3, 4 และ 6

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
มากที่สุด	ให้	5 คะแนน	มากที่สุด	ให้	1 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน	มาก	ให้	2 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน	ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน	น้อย	ให้	4 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน	น้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

การแปลผล

ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับการเป็นที่ยอมรับของคุณครู
และเพื่อน ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อิงเกณฑ์ (104)
ดังนี้

ระดับการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน	คะแนนรวม	ร้อยละ
น้อย	≤ 29 คะแนน	(≤ ร้อยละ 79)
ปานกลาง	30-39 คะแนน	(ร้อยละ 60-79)
มาก	≥ 40 คะแนน	(≥ ร้อยละ 80)

การเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนน้อย หมายถึง การยอมรับของคุณครู/เพื่อนกับ
นักเรียนในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

การเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนปานกลาง หมายถึง การยอมรับของคุณครู/เพื่อนกับนักเรียนในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนมาก หมายถึง การยอมรับของคุณครู/เพื่อนกับนักเรียนในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะข้อความทางบวกจำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง เกือบทุกครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเข้าร่วม

เกณฑ์การให้คะแนน

ทุกครั้ง	ให้	4	คะแนน
เกือบทุกครั้ง	ให้	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคย	ให้	1	คะแนน

การแปลผล

ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อิงเกณฑ์ (104) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	คะแนนรวม	ร้อยละ
น้อย	< 22 คะแนน	(<ร้อยละ 80)
มาก	≥ 22 คะแนน	(≥ร้อยละ 80)

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนน้อย หมายถึง นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนมาก หมายถึง นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ในระดับมาก

ส่วนที่ 7 แบบประเมินคุณภาพชีวิต ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงใช้แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ฉบับย่อภาษาไทย (WHOQOL-BRIEF-THAI) แปลและปรับปรุงเป็นภาษาไทย โดยสุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุลและคณะ (40, 41) ได้ศึกษาและนำมาใช้ในประเทศไทย อายุ 15 ปีขึ้นไปมาเป็นแบบวัดคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นในครั้งนี้นี้ จำนวน 26 ข้อ โดยผู้วิจัย

ได้ดัดแปลงใช้แบบวัดคุณภาพชีวิตของสุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุลและคณะ (40, 41) นำมา จำนวน 26 ข้อ ข้อคำถามประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านร่างกายและสุขภาพ มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6
2. ด้านจิตใจและอารมณ์ มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7, 8, 9, 10, 11 และ 12
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13, 14, 15 และ 16
4. ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17, 18, 19, 20, 21, 22,

23 และ 24

ส่วนข้อที่ 25 และข้อที่ 26 เป็นคุณภาพชีวิตโดยรวม ซึ่งไม่รวมใน 4 องค์ประกอบ ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 24 ข้อ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 21, 22 และ 2

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 4, 5, 9, 10, 14, 17, 18, 20, และ 23

ลักษณะข้อความทั้งทางบวกและทางลบจำนวน 24 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง เล็กน้อย ไม่เลย

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน	มากที่สุด	ให้ 1	คะแนน
มาก	ให้ 4	คะแนน	มาก	ให้ 2	คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
เล็กน้อย	ให้ 2	คะแนน	เล็กน้อย	ให้ 4	คะแนน
ไม่เลย	ให้ 1	คะแนน	ไม่เลย	ให้ 5	คะแนน

การแปลผล

โดยยึดตามเกณฑ์ของสุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุลและคณะ (40, 41) แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ	ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต		
	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
1. ด้านร่างกายและสุขภาพ	6-13	14-21	22-30
2. ด้านจิตใจและอารมณ์	6-13	14-21	22-30
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4-8	9-14	15-20
4. ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง	8-18	19-29	30-40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26-60	61-95	96-130

ส่วนที่ 8 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นของกรมสุขภาพจิต (36) มาเป็นแบบประเมินในการวิจัยครั้งนี้ คำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ 1) ด้านดี 2) ด้านเก่ง 3) ด้านสุข จำนวน 52 ข้อ โดยผู้วิจัยนำมาจำนวน 26 ข้อ ในสัดส่วนเท่า ๆ กัน ครอบคลุมมิติในแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านดี มี 3 มิติ มิติละ 6 ข้อ รวมเป็นจำนวน 18 ข้อ โดยผู้วิจัยนำมาจำนวน 9 ข้อ ในสัดส่วนเท่า ๆ กันครอบคลุมมิติ มิติละ 3 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ 1-9 ได้แก่

1.1 การควบคุมตนเอง ข้อคำถามที่ 1-3

1.2 การเห็นใจผู้อื่น ข้อคำถามที่ 4-6

1.3 การรับผิดชอบ ข้อคำถามที่ 7-9

2. ด้านเก่ง มี 3 มิติ มิติละ 6 ข้อ รวมเป็นจำนวน 18 ข้อ โดยผู้วิจัยนำมาจำนวน 9 ข้อ ในสัดส่วนเท่า ๆ กันครอบคลุมมิติ มิติละ 3 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ 10-18 ได้แก่

2.1 มีแรงจูงใจ ข้อคำถามที่ 10-12

2.2 การตัดสินใจและแก้ปัญหา ข้อคำถามที่ 13-15

2.3 สัมพันธภาพกับผู้อื่น ข้อคำถามที่ 16-18

3. ด้านสุข มี 3 มิติ มิติละ 6 ข้อ รวมเป็นจำนวน 16 ข้อ ยกเว้นมิติภูมิใจตนเอง มีจำนวน 4 ข้อ โดยผู้วิจัยนำมาจำนวน 9 ข้อ ในสัดส่วนเท่า ๆ กันครอบคลุมมิติ มิติละ 3 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ 19-26 ได้แก่

3.1 ภูมิใจตนเอง ข้อคำถามที่ 19-21

3.2 พอใจในชีวิต ข้อคำถามที่ 22-24

3.3 สุขสงบทางใจ ข้อคำถามที่ 25-27

โดยคะแนนในแต่ละด้านแยกเป็นอิสระต่อกัน ลักษณะข้อคำถามมีทั้งทางบวกและทางลบ จำนวน 27 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมาก ก่อนข้างจริง จริงบางครั้ง ไม่จริง

ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 26 ข้อ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 3, 5, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24 และ 25

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 18, 20, 21, 26 และ 27

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก				ข้อความทางลบ			
จริงมาก	ให้	4	คะแนน	จริงมาก	ให้	1	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน	ค่อนข้างจริง	ให้	2	คะแนน
จริงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน	จริงบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	1	คะแนน	ไม่จริง	ให้	4	คะแนน

เกณฑ์การประเมินผลใช้เกณฑ์การวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต แบ่งตามคะแนนเฉลี่ยรายด้านย่อย คือด้านควบคุมอารมณ์ ด้านเห็นใจผู้อื่น ด้านรับผิดชอบ ด้านมีแรงจูงใจ ด้านตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ด้านภูมิใจตนเอง ด้านพึงพอใจในชีวิต ด้านสุขสงบทางใจ

การแปลผล

ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความฉลาดทางอารมณ์ ออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อิงเกณฑ์ (104) ดังนี้

ระดับความฉลาดทางอารมณ์	คะแนนรวม	ร้อยละ
น้อย	< 85 คะแนน	(<ร้อยละ 80)
มาก	≥ 86 คะแนน	(≥ร้อยละ 80)

ความฉลาดทางอารมณ์น้อย หมายถึง นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับน้อย ความฉลาดทางอารมณ์มาก หมายถึง นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับมาก

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

4.1 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และนำแบบสอบถามทั้งหมดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น

4.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขโดยคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือ นักเรียนอายุ 12-16 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 41 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละส่วนดังนี้ แบบวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง = 0.62 แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว = 0.68 แบบวัดสิ่งแวดล้อมในชุมชน = 0.81 แบบวัดการยอมรับของคุณครู/เพื่อน = 0.52 แบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน = 0.76 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ = 0.84 แบบวัดคุณภาพชีวิต = 0.85

5. วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 ดำเนินการส่งรายละเอียดของโครงการวิจัย และตัวอย่างเครื่องมือเสนอกิจกรรมการพิทักษ์ตัวอย่างวิจัยขององค์กร โดยผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยมหิดล พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยติดต่อทางเป็นทางการและนำส่งหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ชี้แจงเรื่องพิทักษ์สิทธิ์อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ในหน้าแรกของแบบสอบถามการวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการตอบแบบสอบถาม ให้ความชัดเจนเกี่ยวกับแบบสอบถาม อธิบายประโยชน์เกี่ยวกับการเข้าร่วมการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ ดำเนินการเก็บข้อมูลเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เซ็นชื่อในหนังสือยินยอมเข้าร่วมโครงการเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น และมีหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง ขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการ

5.4 การดูแลรักษาความลับของข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บไว้ที่ลับที่ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลได้เท่านั้น และจะทำลายทิ้ง เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีนำเสนอเป็นรายบุคคล การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และกระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

6.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในการขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยทำการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

6.2 ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องในแต่ละโรงเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ขั้นตอน และรายละเอียดอื่น ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.3 ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนการยินยอมและสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยรวมทั้งผู้ปกครอง

6.4 ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการในการตอบแบบสอบถาม แต่ละส่วนให้กลุ่มตัวอย่างฟังอย่างละเอียด จากนั้นเริ่มตอบแบบสอบถามทีละส่วนจนครบ หากกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถามจะทบทวนหรืออธิบายเพิ่มเติมจนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ

6.5 คัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบทุกข้อ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการแล้ว นำข้อมูลที่ได้อาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้งแล้วนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาจัดระเบียบ ด้วยการแยกประเภทให้เป็นหมวดหมู่ ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา และนำข้อมูลแต่ละชุดมาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข (Code) ตรวจสอบความถูกต้องของการกรอกรหัส แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับของนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ครอบครัว ประเภทครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน การมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนในรูปค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2 สถิติวิเคราะห์ (Analysis Statistics)

7.2.1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน/สังคมกับคุณภาพชีวิต การวิเคราะห์ตัวแปรต้น 2

กลุ่ม กรณีที่ตัวแปรอิสระมีระดับการวัดนามบัญญัติหรือเรียงอันดับ วิเคราะห์โดยใช้สถิติทีเทส (T-test) การวิเคราะห์ตัวแปรต้น 3 กลุ่ม ใช้สถิติ One way ANOVA test ส่วนตัวแปรอิสระที่มีระดับการวัดอันตรภาคชั้น วิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

7.2.2 หาอำนาจการคาดทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โดย
ใช้สถิติ Stepwise Multiple Regression Analysis

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชนที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น และศึกษาความสามารถในการร่วมกันคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตอบชนิดด้วยตนเอง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 9 - 30 กรกฎาคม 2552 ผลการศึกษานำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลระดับบุคคลของวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ประเภทของครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพในครอบครัว

ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน

ส่วนที่ 5 การรับรู้ต่อคุณภาพชีวิต

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงเดียว เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

ส่วนที่ 7 ผลการวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อน เพื่อหาความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถร่วมกันคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลระดับบุคคล ระดับครอบครัว

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	จำนวน (n = 460)	ร้อยละ (100.0)
เพศ		
ชาย	204	44.3
หญิง	256	55.7
อายุ (ปี)		
12	2	0.4
13	71	15.4
14	230	50.0
15	147	32.0
16	10	2.2
$\bar{X} \pm SD = 14.2 \pm 0.7$, Min = 12, Max = 16		
ศาสนา		
พุทธ	440	95.6
คริสต์	3	0.7
อิสลาม	17	3.7
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพมหานคร	17	3.7
สมุทรปราการ	394	85.6
ต่างจังหวัด	49	10.7
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ (ปี)		
≤ 5	13	2.8
6-10	16	3.5
11-15	421	91.5
≥ 16	10	2.2
$\bar{X} \pm SD = 13.6 \pm 2.2$, Min = 1, Max = 16		

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	จำนวน (n = 460)	ร้อยละ (100.0)
ชั้นเรียน		
ม.2	227	49.3
ม.3	233	50.7
ผลการเรียน (คะแนนเฉลี่ย)		
< 2	133	28.9
2.00-2.99	161	35.0
≥ 3	166	36.1
ค่าใช้จ่าย (บาท) ต่อวัน		
≤ 50	151	32.8
51-100	287	62.4
>100	22	4.8
$\bar{x} \pm SD = 68.0 \pm 22.9$, Min = 20, Max = 150		
ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายประจำวัน		
ไม่พอใช้	21	4.6
พอใช้จ่าย	233	50.7
พอใช้จ่ายและเหลือเก็บ	206	44.7
ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของนักเรียน		
บิดา	112	24.3
มารดา	228	49.6
บิดาและมารดา	66	14.3
พี่น้อง	2	0.4
ปู่ย่า ตายาย	34	7.4
ลุง ป้า น้า อา	16	3.5
นักเรียน	2	0.4

จากตาราง 3 พบว่าวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 460 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.7 เพศชาย พบร้อยละ 44.3 มีอายุ 14 ปี ร้อยละ 50.0 รองลงมาอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 การนับถือศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 3.7 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 รองลงมาคือต่างจังหวัด พบร้อยละ 10.7 ในส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.5 รองลงมาอยู่ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.5 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการน้อยที่สุดคือ 1 ปี ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมากที่สุดคือ 16 ปี โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการเฉลี่ย เท่ากับ 13.6 (SD \pm 2.2) สำหรับระดับผลการเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3 พบร้อยละ 36.1 รองลงมาได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00-2.99 คิดเป็นร้อยละ 35.0 ส่วนเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 51-100 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมาได้รับเงินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 บาท พบร้อยละ 32.8 ในเรื่องเงินที่ได้รับจากผู้ปกครองมีความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำวัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.7 พบว่าพอใช้จ่าย รองลงมาร้อยละ 44.8 เงินที่ได้รับพอใช้จ่าย และเหลือเก็บ ในเรื่องผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของนักเรียน ส่วนใหญ่คือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ บิดา พบร้อยละ 24.3

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัววัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	จำนวน (n = 460)	ร้อยละ (100.0)
สถานภาพสมรสของบิดา/มารดา		
คู่	322	70.0
หม้าย	13	2.8
หย่า	56	12.2
แยก	69	15.0
การศึกษาของบิดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	1.1
ประถมศึกษา	197	42.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	78	17.0
มัธยมศึกษาตอนตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น	85	18.5
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	45	9.8
ปริญญาตรี	41	8.9
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.0
การศึกษาของมารดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	9	2.0
ประถมศึกษา	209	45.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	80	17.4
มัธยมศึกษาตอนตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น	94	20.4
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	29	6.3
ปริญญาตรี	36	7.8
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.7
อาชีพของบิดา		
ไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน	11	2.4
เกษตรกร	9	2.0
รับจ้าง	285	62.0
ประมง	15	3.3

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัววัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	จำนวน (n = 460)	ร้อยละ (100.0)
อาชีพของบิดา		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	11.1
ค้าขาย	89	19.3
อาชีพของมารดา		
ไม่ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน	90	19.6
เกษตรกร	8	1.7
รับจ้าง	257	55.9
ประมง	4	0.9
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	18	3.9
ค้าขาย	83	18.0
รายได้ของครอบครัว (บาท)/เดือน		
≤ 10,000	200	43.5
10,001-20,000	149	32.4
20,001-30,000	54	11.7
30,001-40,000	22	4.8
> 40,000	35	7.6
— x ± SD = 17,954±16,446 , Min = 1,000 , Max = 150,000		
จำนวนคนที่ใช้เงินของครอบครัว (คน)		
2 - 3	173	37.6
4 - 5	258	56.1
6 - 8	29	6.3
ฐานะการเงินที่ใช้จ่ายของครอบครัว		
ไม่เพียงพอแต่ไม่มีหนี้สิน	25	5.4
ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน	93	20.2
เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ	142	30.9
เพียงพอและเหลือเก็บ	200	43.5

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัววัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	จำนวน (n = 460)	ร้อยละ (100.0)
ประเภทครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	334	72.6
ครอบครัวขยาย	126	27.6
บุคคลที่รักมากที่สุด		
บิดา	63	13.7
มารดา	146	31.7
บิดา และ มารดา	190	41.3
พี่น้อง	10	2.2
ปู่ ย่า ตา ยาย	41	8.9
ลุง ป้า น้า อา	8	1.7
นักเรียน	2	0.4
บุคคลที่บอกความลับได้		
บิดา	43	9.3
มารดา	183	39.8
บิดา และ มารดา	59	12.8
พี่น้อง	44	9.6
ปู่ ย่า ตา ยาย	30	6.5
ลุง ป้า น้า อา	17	3.7
เพื่อน	73	15.9
สัตว์เลี้ยง	11	2.4
บุคคลที่ระบายความทุกข์ได้		
บิดา	28	6.1
มารดา	131	28.5
บิดา และ มารดา	55	12.0
พี่น้อง	34	7.4

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัววัยรุ่นนตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	จำนวน (n = 460)	ร้อยละ (100.0)
บุคคลที่ระบายความทุกข์ได้		
ปู่ ย่า ตา ยาย	27	5.9
ลุง ป้า น้า อา	12	2.6
เพื่อน	131	28.5
สัตว์เลี้ยง	42	9.1

จากตาราง 4 พบว่าครอบครัว จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 460 ครอบครัว มีสถานภาพสมรสของบิดา/มารดา มีสถานภาพกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือสถานภาพแยก พบร้อยละ 15.0 สำหรับระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น พบร้อยละ 18.5 ส่วนระดับการศึกษาของมารดา ส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น พบร้อยละ 20.4 ในเรื่องอาชีพของบิดา ส่วนใหญ่ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย พบร้อยละ 19.3 และอาชีพของมารดา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ ไม่ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน พบร้อยละ 19.6 สำหรับรายได้เฉลี่ยของครอบครัว ส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท/เดือน พบร้อยละ 32.4 รายได้ที่น้อยที่สุดคือ 1,000 บาท/เดือน ส่วนรายได้ที่มากที่สุดคือ 150,000 บาท/เดือน และพบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 17,954 บาท (SD \pm 16,446) ในส่วนจำนวนคนที่พึ่งพิงรายได้ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 3 ปี พบร้อยละ 37.6 สำหรับฐานะทางการเงินที่ใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนใหญ่คิดว่าฐานะทางการเงินเพียงพอ และเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือฐานะทางการเงินเพียงพอ ไม่เหลือเก็บ พบร้อยละ 30.9 สำหรับประเภทของครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 72.6 รองลงมาคือ ครอบครัวขยาย พบร้อยละ 27.4 ในเรื่องบุคคลที่นักเรียนรักมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นบิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมาคือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 31.7 สำหรับบุคคลที่นักเรียนบอกความลับได้ คือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 15.9 อีกทั้งบุคคลที่นักเรียนระบายความทุกข์ได้มากที่สุด คือ มารดาหรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาคือ บิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 12.0 ขณะที่พบว่ามีถึงร้อยละ 9.1 ที่คิดว่าสามารถระบายความทุกข์กับสัตว์เลี้ยงได้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยระดับบุคคล : ความฉลาดทางอารมณ์

ตาราง 5 ร้อยละของความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	ความฉลาดทางอารมณ์	ร้อยละของการรับรู้				$\bar{X} \pm SD$
		จริง มาก	ค่อนข้างจริง	จริง บางครั้ง	ไม่จริง เลย	
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ นักเรียนรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับนักเรียน	27.8	48.7	21.1	2.4	3.0 ± 0.8
2.	นักเรียนบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้นักเรียนรู้สึกโกรธ	7.2	35.0	44.1	13.7	2.6 ± 0.8
3.	นักเรียนสามารถคอยสิ่งที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ	19.6	48.0	28.5	3.9	2.8 ± 0.8
4.	นักเรียนไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่นักเรียนไม่รู้จัก	5.4	16.7	48.3	29.6	3.0 ± 0.8
5.	แม้จะมีภาระที่ต้องทำ นักเรียนก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ	16.7	51.5	28.3	3.5	2.8 ± 0.7
6.	นักเรียนไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำที่ต่างจากความคิดของนักเรียน	3.9	18.3	49.1	28.7	3.0 ± 0.8
7.	นักเรียนยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก	4.3	19.1	47.8	28.7	3.0 ± 0.8
8.	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง นักเรียนก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม	15.0	55.7	26.1	3.3	2.8 ± 0.7
9.	เมื่อทำผิด นักเรียนสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” กับผู้อื่นได้	50.4	35.4	12.4	1.7	3.3 ± 0.8
10.	แม้จะเป็นงานยาก นักเรียนก็มั่นใจว่าสามารถทำจนสำเร็จได้	20.9	45.9	31.1	2.2	2.9 ± 0.8
11.	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ นักเรียนรู้สึกหมดกำลังใจ	13.7	29.3	48.5	8.5	2.5 ± 0.8
12.	นักเรียนไม่รู้ว่านักเรียนเก่งเรื่องอะไร	17.8	33.9	40.0	8.3	2.4 ± 0.9
13.	นักเรียนรู้สึกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียน	9.1	30.0	50.7	10.2	2.6 ± 0.8
14.	นักเรียนทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดความเคยชินของนักเรียน	10.2	28.5	44.3	17.0	2.7 ± 0.9
15.	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน นักเรียนตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนและหลัง	18.7	45.0	33.3	3.0	2.8 ± 1.2

ตาราง 5 ร้อยละของความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อ	ความฉลาดทางอารมณ์	ร้อยละของการรับรู้				$\bar{X} \pm SD$
		จริง มาก	ค่อนข้างจริง	จริง บางครั้ง	ไม่จริง เลย	
16.	นักเรียนมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน	54.3	32.0	11.1	2.6	3.4 ± 0.8
17.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้	11.3	47.6	36.1	5.0	2.7 ± 0.7
18.	นักเรียนไม่กล้าบอกความต้องการของนักเรียนให้ผู้อื่นรู้	7.8	38.5	45.4	8.3	2.5 ± 0.8
19.	นักเรียนทำหน้าที่ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด	45.0	33.0	17.6	4.3	3.2 ± 0.9
20.	นักเรียนไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก	9.1	39.1	43.0	8.7	2.5 ± 0.8
21.	นักเรียนรู้สึกดีต่อกว่าผู้อื่น	7.6	20.2	45.0	27.2	2.9 ± 0.9
22.	แม้สถานการณ์จะเลวร้าย นักเรียนก็มีความหวังว่าจะดีขึ้นในวันข้างหน้า	22.6	41.5	30.7	5.2	2.8 ± 0.8
23.	นักเรียนพอใจกับสภาพความเป็นอยู่	44.6	36.1	15.4	3.9	3.2 ± 0.8
24.	เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด นักเรียนจะปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้	24.1	46.3	23.9	5.7	2.9 ± 0.8
25.	นักเรียนสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน	26.3	42.0	27.4	4.3	2.9 ± 0.8
26.	นักเรียนมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ	14.1	28.7	43.9	13.3	2.6 ± 0.9
27.	นักเรียนไม่สามารถทำใจให้มีความสุขได้จนกว่าจะได้ในสิ่งที่ต้องการ	13.3	28.0	42.2	16.5	2.6 ± 0.9
รวม					76.6 ± 8.0	
					(52-104 คะแนน)	

ตาราง 6 สรุปร้อยละของคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)	
	มาก (≥ ร้อยละ 80)	น้อย (< ร้อยละ 80)
ความฉลาดทางอารมณ์	60 (13.0)	400 (87.0)

จากตาราง 5 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งมีการรับรู้เกี่ยวกับเวลาโกรธหรือไม่สบายใจ วัยรุ่นรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก พบว่า 3 ใน 4 (ร้อยละ 48.7 และร้อยละ 27.8) ตามลำดับ การรับรู้ว่ามีผลในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง พบว่า 4 ใน 5 (ร้อยละ 44.1 และ 35.0 ตามลำดับ) ว่าเป็นไม่ได้ว่าอะไรทำให้วัยรุ่นรู้สึกโกรธ ขณะที่รับรู้ว่ามีผลในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 28.5 และร้อยละ 48.0 ตามลำดับ) ในส่วนความสามารถคอยสิ่งที่ต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ รับรู้อยู่ในระดับไม่จริงถึงจริงบางครั้ง (ร้อยละ 29.6 และ ร้อยละ 48.3 ตามลำดับ) เกี่ยวกับไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ไม่รู้จัก สำหรับแม้จะมีภาระที่ต้องทำก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ พบว่า 2 ใน 3 รับรู้ว่ามีผลในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 28.3 และร้อยละ 51.5 ตามลำดับ) ในเรื่องไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำที่ต่างจากความคิดของตนเอง พบว่า 2 ใน 3 รับรู้อยู่ในระดับไม่จริงถึงจริงบางครั้ง (ร้อยละ 28.7 และ 49.1 ตามลำดับ) พบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้ในระดับไม่จริงถึงจริงบางครั้ง (ร้อยละ 28.7 และ 47.8 ตามลำดับ) เกี่ยวกับการยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก พบว่า 4 ใน 5 มีการรับรู้เกี่ยวกับถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม รับรู้ว่ามีผลในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 26.1 และร้อยละ 55.7 ตามลำดับ) ส่วนเรื่องเมื่อทำผิด นักเรียนสามารถกล่าวคำ “ ขอโทษ ” กับผู้อื่นได้ รับรู้ว่ามีผลในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 35.4 และ ร้อยละ 50.4 ตามลำดับ) พบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้เกี่ยวกับแม้จะเป็นงานยาก นักเรียนก็มั่นใจว่าสามารถทำงานสำเร็จได้ รับรู้ว่ามีผลในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 31.1 และ ร้อยละ 45.9 ตามลำดับ) ในเรื่องเมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ รู้สึกหมดกำลังใจ รับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 48.5 และร้อยละ 29.3 ตามลำดับ) สำหรับความสามารถไม่รู้ว่าจะทำอะไร พบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 40.0 และ ร้อยละ 33.9 ตามลำดับ) และ 4 ใน 5 มีการรับรู้ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 50.7 และร้อยละ 30.0 ตามลำดับ) เกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียน ใน

ส่วนความอดทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดความเคยชิน พบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 44.3 และร้อยละ 28.5 ตามลำดับ) ในเรื่องเมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนและหลัง พบว่ามากกว่าครึ่งมีการรับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 33.3 และร้อยละ 45.0 ตามลำดับ) และวัยรุ่นส่วนมาก ประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้เกี่ยวกับเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานานอยู่ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 32.0 และร้อยละ 54.3 ตามลำดับ) และพบว่าประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้เกี่ยวกับเมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น สามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 36.1 และร้อยละ 47.6 ตามลำดับ) และพบว่าโดยส่วนมากไม่กล้าบอกความต้องการให้ผู้อื่นรู้ พบว่าประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 45.4 และร้อยละ 38.5 ตามลำดับ) และ 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 33.0 และร้อยละ 45.0 ตามลำดับ) ว่าการทำหน้าที่ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด ส่วนเรื่องไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก วัยรุ่นรับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 43.0 และร้อยละ 39.1 ตามลำดับ) ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับความรู้สึกดีต่อผู้อื่น พบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ว่ามีผลอยู่ในระดับไม่จริงถึงจริงบางครั้ง (ร้อยละ 27.2 และร้อยละ 45.0 ตามลำดับ) และประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 30.7 และร้อยละ 41.5 ตามลำดับ) เกี่ยวกับถึงแม้สถานการณ์จะเลวร้าย ก็มีความหวังว่าจะดีขึ้นในวันข้างหน้า ในเรื่องความพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ วัยรุ่น 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 36.1 และร้อยละ 44.6 ตามลำดับ) และประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 46.3 และร้อยละ 24.1 ตามลำดับ) ว่าเมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด จะปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้ พบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้เกี่ยวกับการผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากการเรียนอยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 27.4 และร้อยละ 42.0 ตามลำดับ) ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับความทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ พบว่าโดยส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีผลอยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 43.9 และร้อยละ 28.7 ตามลำดับ) ในขณะที่ไม่สามารถทำใจให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ในสิ่งที่ต้องการ พบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับจริงบางครั้งถึงค่อนข้างจริง (ร้อยละ 42.2 และร้อยละ 28.0 ตามลำดับ)

จากตาราง 6 สรุปคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.0) มีคะแนนรวมอยู่ในระดับน้อย ขณะที่มีเพียงบางส่วน (ร้อยละ 13.0) มีคะแนนอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยระดับครอบครัว

ตาราง 7 ร้อยละของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ร้อยละของการรับรู้				X ± SD
		ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย	
1.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา ผู้ปกครองยินดีที่จะตอบปัญหา	52.8	32.0	13.7	1.5	3.4 ± 0.8
2.	ผู้ปกครองแนะนำนักเรียนในเรื่องความประพฤติ กิริยามารยาทให้เหมาะสม	65.9	26.3	7.6	0.2	3.6 ± 0.6
3.	ผู้ปกครองยอมรับฟังข้อเสนอและเหตุผลของนักเรียน ถ้าความคิดของนักเรียนไม่ตรงกับผู้ปกครอง	23.0	44.1	28.3	4.6	2.9 ± 0.8
4.	ผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนไปเที่ยวกับเพื่อนได้ ตามเหตุผลเห็นสมควร	18.7	32.4	42.2	6.7	2.6 ± 0.9
5.	ก่อนลงโทษผู้ปกครองจะซักถามสาเหตุและลงโทษ ด้วยเหตุผล ถ้านักเรียนผิดจริง	50.2	31.1	15.2	3.5	3.3 ± 0.8
6.	ผู้ปกครองชมนักเรียนเสมอ เมื่อนักเรียนทำในสิ่งที่ถูก	30.4	38.5	27.6	3.5	3.0 ± 0.8
7.	นักเรียนรู้สึกที่ต้องทำทุกอย่างด้วยตนเองตามลำพัง เสมอ	7.2	26.5	48.9	17.4	2.8 ± 0.8
8.	ผู้ปกครองมักให้ในสิ่งที่นักเรียนต้องการเป็นบางครั้ง	12.6	43.9	40.2	3.3	2.3 ± 0.7
9.	ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้นักเรียนปรึกษาหารือในเรื่อง ส่วนตัวของนักเรียน	4.8	15.4	44.1	35.7	3.1 ± 0.8
10.	ผู้ปกครองมักไม่สนใจไต่ถามทุกข์และสุขของนักเรียน	6.1	12.6	28.9	52.4	3.3 ± 0.9
11.	ผู้ปกครองมักไม่สนใจช่วยเหลือนักเรียน เมื่อนักเรียน ประสบปัญหาต่าง ๆ	5.2	10.4	19.8	64.6	3.4 ± 0.9
12.	ผู้ปกครองเคยถามเรื่องการเรียนเป็นบางโอกาส	26.5	43.0	26.3	4.1	2.9 ± 0.8
13.	เมื่อนักเรียนต้องการสิ่งต่าง ๆ ผู้ปกครองจะหามา ให้นักเรียนทุกครั้ง	11.1	34.3	50.4	4.1	2.5 ± 0.7

ตาราง 7 ร้อยละของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นนตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อ	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ร้อยละของการรับรู้				$\bar{X} \pm SD$
		ทุก ครั้ง	เกือบทุก ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย	
14.	ผู้ปกครองมักจะไม่ค่อยห้ามปรามในเรื่องการพูดจา ไม่สุภาพหรือรังแกผู้อื่น	11.3	11.3	25.9	51.5	3.2 ± 1.0
15.	เมื่อนักเรียนไม่พอใจในผู้ปกครองนักเรียนสามารถ แสดงอารมณ์โกรธได้	4.8	19.3	53.7	22.2	2.9 ± 0.8
16.	ผู้ปกครองมักไม่ยอมให้นักเรียนช่วยงานบ้านเลย	2.8	6.7	23.5	67.0	3.5 ± 0.7
17.	เมื่อทำผิดผู้ปกครองไม่เคยลงโทษนักเรียน	4.6	9.3	44.1	42.0	3.2 ± 0.8
18.	ถ้านักเรียนทะเลาะกับคนอื่นผู้ปกครองมักเข้าข้าง นักเรียนเสมอ	3.7	10.7	27.8	57.8	3.4 ± 0.8
19.	นักเรียนจะต้องเชื่อฟังผู้ปกครองโดยไม่ได้เถียง	24.8	42.6	28.0	4.6	2.1 ± 0.8
20.	เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนไม่ดี นักเรียนจะถูก ผู้ปกครองตำหนิ	14.1	20.0	40.2	25.7	2.8 ± 1.0
21.	ผู้ปกครองมักลงโทษนักเรียนตามอารมณ์ โดยไม่ คำนึงถึงความผิดว่ามาก-น้อยเพียงใด	3.9	9.6	31.5	55.0	3.4 ± 0.8
22.	เวลานักเรียนจะไปไหนหรือทำอะไรจะต้องขอ อนุญาตและชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ปกครองทราบ	57.0	27.8	12.8	2.4	3.4 ± 0.8
23.	ผู้ปกครองให้อิสระกับนักเรียนจะไปไหนมาไหน หลังเลิกเรียนได้ในบางโอกาส	9.6	29.1	42.4	18.9	2.3 ± 0.9
24.	ผู้ปกครองมักตัดค่าใช้จ่ายหรือไม่ให้ไปเที่ยว เมื่อ นักเรียนทำผิด	6.7	10.0	30.7	52.6	3.3 ± 0.9
รวม					72.6 ± 6.5 (54-87 คะแนน)	

ตาราง 8 สรุปร้อยละของคะแนนรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)		
	มาก (≥ ร้อยละ 80)	ปานกลาง (ร้อยละ 60-79)	น้อย (≤ ร้อยละ 59)
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง			
แบบประชาธิปไตย	255 (55.5)	178 (38.7)	27 (5.8)
แบบปล่อยปละละเลย	205 (44.6)	222 (48.3)	33 (7.2)
แบบรักตามใจ	275 (59.8)	175 (38.0)	10 (2.2)
แบบใช้อำนาจควบคุม	150 (32.6)	275 (59.8)	35 (7.6)

ตาราง 9 สรุปร้อยละของคะแนนรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกทางบวกและทางลบ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)	
	มาก (≥ ร้อยละ 75)	น้อย (< ร้อยละ 75)
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง		
แบบประชาธิปไตย (ทางบวก)	318 (69.1)	142 (30.9)
แบบอื่น ๆ (ทางลบ)	348 (75.7)	111 (24.1)

จากตาราง 7 ปัจจัยระดับครอบครัวเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองพบว่า 4 ใน 5 เมื่อมีปัญหา ผู้ปกครองยินดีที่จะตอบปัญหารับรู้อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 32.0 และร้อยละ 52.8 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 100 มีการรับรู้ว่ามีผลของแนะนำในเรื่องความประพฤติกริยา มารยาทให้เหมาะสมอยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 23.6 และร้อยละ 65.9 ตามลำดับ) พบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้ว่ามีผลอยู่ในระดับนานๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 28.3 และร้อยละ 44.1 ตามลำดับ) เกี่ยวกับผู้ปกครองยอมรับฟังข้อเสนอและเหตุผล ถ้าความคิดของวัยรุ่นไม่ตรงกับผู้ปกครอง และการรับรู้เกี่ยวกับผู้ปกครองอนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนได้ตามเหตุผลเห็นสมควร พบว่า 2 ใน 3 อยู่ในระดับนานๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง

(ร้อยละ 42.2 และร้อยละ 32.4 ตามลำดับ) พบว่า 4 ใน 5 มีการรับรู้ว่าการลงโทษผู้ปกครองจะช้กถามสาเหตุและลงโทษด้วยเหตุผล ถ้าวัยรุ่นผิดจริงอยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 31.1 และร้อยละ 50.2 ตามลำดับ) ส่วนเรื่องผู้ปกครองชมวัยรุ่นเสมอ เมื่อทำในสิ่งที่ถูกรับรู้อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 38.5 และร้อยละ 30.4 ตามลำดับ) และพบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ในระดับนาน ๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 48.9 และร้อยละ 26.5 ตามลำดับ) เกี่ยวกับความรู้สึกว่าต้องทำทุกอย่างด้วยตนเองตามลำพังเสมอ ในส่วนการรับรู้ที่ผู้ปกครองมักให้ในสิ่งที่นักเรียนต้องการเป็นบางครั้ง พบว่าประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ในระดับนาน ๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 40.2 และร้อยละ 43.9 ตามลำดับ) สำหรับผู้ปกครองที่ไม่มีเวลาให้นักเรียนปรึกษาหารือในเรื่องส่วนตัวของวัยรุ่นรับรู้ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง พบว่า 4 ใน 5 (ร้อยละ 35.7 และร้อยละ 44.1 ตามลำดับ) พบว่าประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ที่ผู้ปกครองมักไม่สนใจไต่ถามทุกข์และสุขของวัยรุ่นอยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 52.4 และร้อยละ 28.9 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่พบว่า 4 ใน 5 มีการรับรู้ที่ผู้ปกครองมักไม่สนใจช่วยเหลือ เมื่อวัยรุ่นประสบปัญหาต่าง ๆ อยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 19.8 และร้อยละ 64.6 ตามลำดับ) และพบว่าประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 43.0 และร้อยละ 26.5 ตามลำดับ) เกี่ยวกับผู้ปกครองเคยถามเรื่องการเรียนเป็นบางโอกาส ในเรื่องความต้องการสิ่งต่าง ๆ ผู้ปกครองจะหามาให้ทุกครั้ง วัยรุ่นพบว่าประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ในระดับนาน ๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 50.4 และร้อยละ 34.3 ตามลำดับ) สำหรับการรับรู้ที่ผู้ปกครองมักจะไม่ค่อยห้ามปรามในเรื่องการพูดจาไม่สุภาพ หรือรังแกผู้อื่นอยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 25.9 และร้อยละ 51.5 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ว่าการไม่พอใจในผู้ปกครองวัยรุ่นสามารถแสดงอารมณ์โกรธได้อยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 22.2 และร้อยละ 53.7 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้ที่ผู้ปกครองมักไม่ยอมให้ช่วยงานบ้านเลขอยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 67.0 และร้อยละ 23.5 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้ว่าเมื่อทำผิดผู้ปกครองไม่เคยลงโทษอยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 42.0 และร้อยละ 44.1 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้ว่าเมื่อวัยรุ่นทะเลาะกับคนอื่นผู้ปกครองมักเข้าข้างวัยรุ่นเสมอ อยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 57.8 และร้อยละ 27.8 ตามลำดับ) และพบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้ในระดับนาน ๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 28.0 และร้อยละ 42.6 ตามลำดับ) เกี่ยวกับวัยรุ่นจะต้องเชื่อฟังผู้ปกครองโดยปราศจากข้อโต้แย้ง และการรับรู้เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนไม่ดี นักเรียนจะถูกผู้ปกครองตำหนิ พบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 25.7 และร้อยละ 40.2 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ที่ผู้ปกครองมักลงโทษวัยรุ่นตามอารมณ์ โดยไม่คำนึงถึงความผิดว่ามาก-น้อยเพียงใดอยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ

ครั้ง (ร้อยละ 55.0 และร้อยละ 31.5 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ว่าเวลานักเรียนจะไปไหนหรือทำอะไรจะต้องขออนุญาต และชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ปกครองทราบอยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 27.8 และร้อยละ 57.0 ตามลำดับ) พบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ว่าผู้ปกครองให้อิสระกับวัยรุ่นจะไปไหนมาไหนหลังเลิกเรียนได้ในบางโอกาสกำหนดเสมอ อยู่ในระดับนานๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 42.4 และร้อยละ 21.9 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ว่าผู้ปกครองมักตัดค่าใช้จ่ายหรือไม่ให้ไปเที่ยวเมื่อทำผิดอยู่ในระดับไม่เคยถึงนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 52.6 และร้อยละ 30.7 ตามลำดับ)

จากตาราง 8 สรุปคะแนนรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นตอนต้น พบว่าวัยรุ่นมีคะแนนรวมการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 58.8) ใกล้เคียงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 55.5)

จากตาราง 9 สรุปคะแนนรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นตอนต้น พบว่าวัยรุ่นมีคะแนนรวมการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ (ทางลบ) อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 75.7) ใกล้เคียงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ทางบวก) อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 69.1)

ตาราง 10 ร้อยละของสัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	สัมพันธภาพในครอบครัว	ร้อยละของการรับรู้			$\bar{X} \pm SD$
		ประจำ	บางครั้ง	ไม่มี/ไม่เคย/ไม่ใช้	
1.	นักเรียนและสมาชิกในบ้านสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่	47.4	50.0	2.6	2.2 ± 0.5
2.	เป็นเรื่องยากที่จะไปเที่ยวพักผ่อนหรือรับประทานอาหารร่วมกัน ได้พร้อมกันทั้งครอบครัว	13.9	64.6	21.5	2.1 ± 0.6
3.	นักเรียนและสมาชิกในครอบครัวต้องเคารพต่อกฎระเบียบของบ้าน เช่น ต้องกลับบ้านตรงเวลาจะไปไหน หรือกลับผิดเวลาต้องบอก	35.4	50.7	13.9	2.2 ± 0.7
4.	นักเรียนรู้สึกสนิทกับเพื่อนมากกว่าสมาชิกในครอบครัว	14.1	54.1	31.7	2.2 ± 0.7
5.	นักเรียนและสมาชิกในบ้านมีส่วนร่วมกันในการตัดสินใจของครอบครัว	37.8	56.7	5.4	2.3 ± 0.6
6.	นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้าน เช่น กวาด-ถูบ้าน ล้างจาน	66.3	30.2	3.5	2.6 ± 0.6
7.	เป็นเรื่องง่ายที่จะเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ข้อตกลงในบ้าน	11.3	55.2	33.5	1.8 ± 0.6
8.	นักเรียนไม่กล้าหรือลำบากใจที่จะบอกเล่า/ขอคำปรึกษาจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว	13.0	58.7	28.3	2.2 ± 0.6
9.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น นักเรียนและสมาชิกในบ้านจะพูดและคุยประนีประนอมหรือตกลงกันได้	37.2	56.7	6.1	2.3 ± 0.6
10.	นักเรียนและสมาชิกในบ้านต่างทำตามความพอใจของตน โดยไม่สนใจความรู้สึกของคนอื่น	6.1	31.5	62.4	2.6 ± 0.6
11.	นักเรียนและสมาชิกในบ้านช่วยกันหาวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	31.5	61.3	7.2	2.2 ± 0.6
12.	นักเรียนและสมาชิกในบ้านมักคัดค้านกันเองมากกว่าจะร่วมกันทำกิจกรรมทั้งครอบครัว	7.2	46.3	46.5	2.4 ± 0.6
รวม					27.3 ± 3.2
(17-35 คะแนน)					

ตาราง 11 สรุปร้อยละของคะแนนรวมสัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)		
	มาก (≥ ร้อยละ 80)	ปานกลาง (ร้อยละ 60-79)	น้อย (≤ ร้อยละ 59)
สัมพันธภาพในครอบครัว	13 (2.8)	233 (50.7)	214 (46.5)

จากตาราง 10 ปัจจัยระดับครอบครัวเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่วัยรุ่นเกือบร้อยละ 100 มีการรับรู้ว่ามีสมาชิกในบ้านสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ อยู่ในระดับบางครั้งถึงประจำ (ร้อยละ 50.0 และ 47.4 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้ว่าเป็นเรื่องยากที่จะไปเที่ยวพักผ่อนหรือรับประทานอาหารร่วมกันได้พร้อมกันทั้งครอบครัว อยู่ในระดับไม่ใช่ถึงบางครั้ง (ร้อยละ 21.5 และ 64.6) ขณะที่บางส่วนรับรู้ที่อยู่ในระดับบางครั้งถึงประจำ (ร้อยละ 50.7 และ 35.4 ตามลำดับ) สมาชิกในครอบครัวต้องเคารพต่อกฎระเบียบของบ้าน เช่น ต้องกลับบ้านตรงเวลา จะไปไหน หรือกลับผิดเวลาต้องบอก ซึ่งส่วนใหญ่ประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้ที่วัยรุ่นรู้สึกสนิทกับเพื่อนมากกว่าสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับไม่ใช่ถึงบางครั้ง (ร้อยละ 31.7 และ 54.1 ตามลำดับ) รวมถึงส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 100 มีการรับรู้ว่ามีสมาชิกในบ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครอบครัว อยู่ในระดับบางครั้งถึงประจำ (ร้อยละ 56.7 และ 37.8 ตามลำดับ) และพบว่าเกือบร้อยละ 100 มีการรับรู้ที่อยู่ในระดับประจำ (ร้อยละ 30.2 และ 66.3 ตามลำดับ) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้าน เช่น กวาดดูบ้าน ล้างจาน ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้ที่อยู่ในระดับไม่มีถึงบางครั้ง (ร้อยละ 33.5 และ 55.2 ตามลำดับ) ว่าเป็นเรื่องง่ายที่จะเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ข้อตกลงในบ้าน สำหรับวัยรุ่นมากกว่าครึ่งรับรู้ที่วัยรุ่นไม่กล้าหรือลำบากใจที่จะบอกเล่า/ขอคำปรึกษาจากสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว อยู่ในระดับบางครั้ง (ร้อยละ 58.7) ส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 100 มีการรับรู้ที่อยู่ในระดับบางครั้ง (ร้อยละ 56.7 และ 37.2 ตามลำดับ) ว่าเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสมาชิกในบ้านจะพูดและคุยประนีประนอมหรือตกลงกันได้ โดยส่วนใหญ่สมาชิกในบ้านต่างทำตามความพอใจของตน โดยไม่สนใจความรู้สึกของคนอื่น วัยรุ่นเกือบ 100 % มีการรับรู้ที่อยู่ในระดับไม่ใช่ถึงบางครั้ง (ร้อยละ 62.4 และ 31.5 ตามลำดับ) ในเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับสมาชิกในบ้านช่วยกันหาวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่าเกือบร้อยละ 100 รับรู้ที่อยู่ในระดับบางครั้งถึงประจำ (ร้อยละ 61.3 และ 31.5 ตามลำดับ) และการรับรู้ว่ามีสมาชิกในบ้านมักคัดค้านกันเอง มากกว่าจะร่วมกันทำกิจกรรมทั้งครอบครัว เกือบร้อยละ 100 อยู่ในระดับไม่เคยถึงบางครั้ง (ร้อยละ 46.5 และ 46.3 ตามลำดับ)

จากตาราง 11 สรุปคะแนนรวมสัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น พบว่าวัยรุ่นมีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 62.6) มีเพียงบางส่วน (ร้อยละ 46.5) มีคะแนนรวมอยู่ในระดับระดับดี

ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัจจัยระดับชุมชน

ตาราง 12 ร้อยละของสิ่งแวดล้อมในชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	สิ่งแวดล้อมในชุมชน	ร้อยละของการรับรู้				$\bar{X} \pm SD$
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	
1	ผู้ปกครองมักจะให้นักเรียนไปซื้อบุหรี่/สุราที่อยู่ใกล้บ้าน	4.6	10.7	27.4	57.4	1.6 ± 0.9
2.	ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีการขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กหรือเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 18 ปี	11.5	23.7	35.9	28.9	2.2 ± 1.0
3.	นักเรียนเคยเห็นเด็กหรือเยาวชนในชุมชนใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย	6.7	18.3	27.8	47.2	1.8 ± 0.9
4.	ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งมั่วสุมของมิจาชีพ	2.0	9.3	27.2	61.	1.5 ± 0.7
5.	มีแหล่งสถานบันเทิงอยู่ใกล้กับบริเวณที่นักเรียนอาศัยอยู่	3.0	7.2	21.5	68.3	1.5 ± 0.8
6.	นักเรียนมักเข้าร้านเกมส์คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ตที่อยู่ใกล้บ้านหลังเลิกเรียนและวันหยุด	5.4	10.4	24.8	59.3	1.6 ± 0.9
7.	นักเรียนเคยเห็นเด็กหรือเยาวชนไปเที่ยวแหล่งสถานบันเทิงในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	3.3	11.7	26.3	58.7	1.6 ± 0.8
8.	ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีการขายยาเสพติดร้ายแรง	2.2	6.1	15.7	76.1	1.3 ± 0.7
9.	นักเรียนอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด	0.4	5.0	27.8	66.7	1.4 ± 0.6
รวม					14.5 ± 4.5	
					(9-31 คะแนน)	

ตาราง 13 สรุปร้อยละของคะแนนรวมการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)	
	ดี (< ร้อยละ 80)	ไม่ดี (≥ ร้อยละ 80)
สิ่งแวดล้อมในชุมชน	458 (99.6)	2 (0.4)

ตาราง 12 ปัจจัยระดับชุมชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีร้อยละ 15 รับรู้ว่ามีคนมักจะให้วัยรุ่นไปซื้อบุหรี่/สุราที่อยู่ใกล้บ้านอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 10.7 และ 4.6 ตามลำดับ) โดยวัยรุ่น 1 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 23.7 และ 11.5 ตามลำดับ) ว่าในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีการขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กหรือเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 18 ปี อีกทั้ง 1 ใน 4 มีการรับรู้ที่เคยเห็นเด็กหรือเยาวชนในชุมชนใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 18.3 และ 6.7 ตามลำดับ) ซึ่งส่วนใหญ่ 3 ใน 4 มีการรับรู้ว่ามีคนในชุมชนที่อาศัยอยู่มีแหล่งมั่วสุมของมิถุนานซ์อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 27.2 และ 61.5 ตามลำดับ) รวมถึงส่วนใหญ่ร้อยละ 90 มีการรับรู้ว่ามีแหล่งสถานบันเทิงอยู่ใกล้กับบริเวณที่อาศัยอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 21.5 และ 68.3 ตามลำดับ) วัยรุ่นบางส่วน 16 มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 10.4 และ 5.4 ตามลำดับ) ว่าการเข้าร้านเกมส์คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ตที่อยู่ใกล้บ้านหลังเลิกเรียนและวันหยุด และพบว่าวัยรุ่นร้อยละ 15 มีการรับรู้ที่เคยเห็นเด็กหรือเยาวชนไปเที่ยวแหล่งสถานบันเทิงในชุมชนที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 11.7 และ 3.3 ตามลำดับ) มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 6.1 และ 2.2 ตามลำดับ) ประมาณร้อยละ 10 ว่าชุมชนที่อาศัยอยู่มีการขายยาเสพติดร้ายแรง และส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่ามีวัยรุ่นอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 27.8 และ 66.7 ตามลำดับ)

จากตาราง 13 สรุปคะแนนรวมการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 99.6) มีคะแนนรวมการรับรู้ต่อแหล่งอบายมุขอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 14 ร้อยละของการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	การเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน	ร้อยละของการรับรู้					$\bar{X} \pm SD$
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	นักเรียนมักถูกละเลยจากเพื่อนที่จะชักชวนให้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหาร สันทนาการ เล่นกีฬา ชมภาพยนตร์ หรือไปเที่ยว ฯลฯ	5.9	8.9	25.9	23.3	36.1	3.7 ± 1.2
2.	เพื่อนๆ มักคัดค้านตามความคิดของนักเรียนที่เสนอในโอกาสต่าง ๆ เช่น กิจกรรมในกลุ่ม	4.8	17.4	55.7	17.2	5.0	3.0 ± 0.9
3.	นักเรียนมักถูกคุณครูตำหนิในเรื่องการเรียน การส่งการบ้านเสมอ	3.0	9.3	30.0	29.8	27.8	3.7 ± 1.1
4.	เพื่อนๆ มักตำหนิพูด-คุยเกี่ยวกับนิสัยที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน	2.8	7.2	25.0	39.3	25.7	3.8 ± 1.0
5.	คุณครูให้ความไว้วางใจและมอบหมายงานต่าง ๆ ให้นักเรียนทำ	5.7	16.3	44.8	23.5	9.8	2.8 ± 1.0
6.	เพื่อนๆ มักไม่สนใจต่อคำพูดของนักเรียน	3.5	4.3	24.6	38.9	28.7	3.9 ± 1.0
7.	คุณครูชื่นชมนักเรียนในกลุ่มเพื่อนเสมอ	3.5	13.9	47.2	24.8	10.7	2.7 ± 0.9
8.	นักเรียนช่วยให้เพื่อนคลายเครียดได้ด้วยการพูดตลก	20.9	30.9	34.1	9.6	4.6	3.5 ± 1.1
9.	เพื่อนๆ มักเสนอให้นักเรียนเป็นผู้นำ/ตัวแทนทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้อง/โรงเรียน	5.7	13.5	30.9	29.3	20.7	2.5 ± 1.1
10.	คุณครูให้ความเมตตาให้นักเรียนอยู่เสมอด้วยการเรียกชื่อเล่นนักเรียน	7.2	9.3	32.6	29.8	29.8	2.5 ± 1.1
รวม						32.3 ± 4.8	
							(16-49 คะแนน)

ตาราง 15 สรุปร้อยละของคะแนนรวมการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)		
	มาก (≥ ร้อยละ 80)	ปานกลาง (ร้อยละ 60-79)	น้อย (≤ ร้อยละ 59)
การเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน	37 (8.0)	302 (65.7)	121 (26.3)

จากตาราง 14 ปัจจัยระดับชุมชนเกี่ยวกับการยอมรับของวัยรุ่นกับคุณครูและเพื่อนในโรงเรียน พบว่าวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการร้อยละ 60 มีการรับรู้เกี่ยวกับการถูกละเลยจากเพื่อนที่จะชักชวนให้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหาร สันทนาการ เล่นกีฬา ชมภาพยนตร์ หรือไปเที่ยวอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 23.3 และ 36.1 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ร้อยละ 55.7 และ 17.4 ตามลำดับ) ว่าเพื่อนๆ มักล้อตามความคิดของวัยรุ่นที่เสนอในโอกาสต่าง ๆ เช่น กิจกรรมในกลุ่ม และพบว่าร้อยละ 60 มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย (ร้อยละ 30.0 และ 29.8 ตามลำดับ) สำหรับวัยรุ่นที่ถูกคุณครูตำหนิในเรื่องการเรียน การส่งการบ้านเสมอ พบว่า ร้อยละ 50 รับรู้อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 29.8 และ 27.8 ตามลำดับ) พบว่าร้อยละ 60 เพื่อน ๆ มักตำหนิพูด-คุยเกี่ยวกับนิสัยที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นมีการรับรู้ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 39.3 และ 25.7 ตามลำดับ) ในเรื่องคุณครูให้ความไว้วางใจและมอบหมายงานต่างๆ ให้ทำ พบว่าส่วนใหญ่ 2 ใน 3 มีการรับรู้ในระดับน้อยถึงปานกลาง (ร้อยละ 23.5 และ 44.8 ตามลำดับ) สำหรับเพื่อนๆ มักไม่สนใจต่อคำพูดของวัยรุ่น พบว่าร้อยละ 65 มีการรับรู้ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 38.9 และ 28.7 ตามลำดับ) ขณะที่วัยรุ่น 2 ใน 3 รับรู้ในระดับน้อยถึงปานกลาง (ร้อยละ 24.8 และ 47.2 ตามลำดับ) ในเรื่องคุณครูชื่นชมวัยรุ่นในกลุ่มเพื่อนเสมอ พบว่าบางส่วนรับรู้ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 24.8 และ 10.7 ตามลำดับ) พบว่าร้อยละ 50 รับรู้ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 30.9 และ 20.9 ตามลำดับ) ว่าวัยรุ่นช่วยให้เพื่อนคลายเครียดได้ด้วยการพูดตลก พบว่าร้อยละ 50 เพื่อนๆ มักเสนอให้วัยรุ่นเป็นผู้นำ/ตัวแทนทำกิจกรรมต่างๆ ของห้อง/โรงเรียนอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 29.3 และ 20.7 ตามลำดับ) และพบว่าร้อยละ 50 มีการรับรู้ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 29.8 และ 21.1 ตามลำดับ) ว่าคุณครูให้ความเมตตาวัยรุ่นอยู่เสมอ ด้วยการเรียกชื่อเล่น

จากตาราง 15 สรุปคะแนนรวมการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อนของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า มีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.7)

ตาราง 16 ร้อยละของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	ร้อยละของการรับรู้				$\bar{X} \pm SD$
		ทุก ครั้ง	เกือบทุก ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย	
1.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เข้าวัด / โบสถ์/มัสยิดในวันสำคัญทางศาสนา	14.6	38.3	45.7	1.5	2.7 ± 0.7
2.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬาสี นิทรรศการด้านวิชาการ	38.9	36.7	22.6	1.7	3.1 ± 0.8
3.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโรงเรียน เช่น ผู้นำเยาวชนสาธารณสุข	5.7	16.1	47.8	30.4	2.0 ± 0.8
4.	นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้น เช่น งานกีฬาระหว่างโรงเรียน งานกีฬาของชุมชน งานวันเด็ก ฯลฯ	18.7	34.8	40.2	6.3	2.7 ± 0.9
5.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของโรงเรียน/ชุมชน เช่น วันไหว้ครู วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ฯลฯ	21.7	30.4	37.0	10.9	2.6 ± 0.9
6.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสันตนาการ เช่น ชมรมดนตรีไทย นาฏศิลป์ กีฬา เป็นต้น	10.4	31.3	42.4	15.9	2.4 ± 0.9
7.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายของโรงเรียน	60.	20.2	14.6	4.3	3.4 ± 0.9
รวม						18.8 ± 3.6 (9-28 คะแนน)

ตาราง 17 สรุปร้อยละของคะแนนรวมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น
จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัย	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)	
	มาก	น้อย
	(≥ ร้อยละ 80)	(< ร้อยละ 80)
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	102 (22.2)	358 (77.8)

จากตาราง 16 ปัจจัยระดับชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน พบว่าวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการมีการรับรู้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เข้าวัด / โบสถ์ / มัสยิดในวันสำคัญทางศาสนาอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 45.7) และ 2 ใน 3 รับรู้อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 36.7 และ 38.9 ตามลำดับ) การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬา นิทรรศการด้านวิชาการ อีกทั้งส่วนใหญ่ 2 ใน 3 มีการรับรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโรงเรียน เช่น ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขอยู่ในระดับไม่เคยถึงนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 30.4 และ 47.8 ตามลำดับ) และพบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับนาน ๆ ครั้งถึงเกือบทุกครั้ง (ร้อยละ 40.2 และ 34.8 ตามลำดับ) ว่าวัยรุ่นให้ความร่วมมือในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้น เช่น งานกีฬาระหว่างโรงเรียนงานกีฬาของชุมชน งานวันเด็ก และพบร้อยละ 50 (ร้อยละ 30.4 และ 21.7 ตามลำดับ) รับรู้ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยของโรงเรียน/ชุมชน เช่น วันไหว้ครู วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ฯลฯ พบว่าวัยรุ่นร้อยละ 50 มีการรับรู้ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 30.4 และ 21.7 ตามลำดับ) สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมสันตนาการ เช่น ชมรมดนตรีไทย นาฏศิลป์ กีฬา พบว่าร้อยละ 50 มีการรับรู้ในระดับนาน ๆ ครั้งถึงไม่เคย (ร้อยละ 42.4 และ 15.9 ตามลำดับ) และวัยรุ่นส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้เข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายของโรงเรียนอยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง (ร้อยละ 20.2 และ 60.9 ตามลำดับ)

จากตาราง 17 สรุปคะแนนรวมการมีส่วนร่วมกิจกรรมในโรงเรียน/ชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.8) มีคะแนนรวมอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 5 การรับรู้ต่อคุณภาพชีวิต

ตาราง 18 ร้อยละของคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ	คุณภาพชีวิต	ร้อยละของการรับรู้					$\bar{X} \pm SD$
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	นักเรียนมีความสุขพอใจเพียงพอที่จะเรียนหนังสือ และดำเนินชีวิตประจำวันได้	52.1	32.6	12.4	2.4	0.7	4.3 ± 0.8
2.	นักเรียนไม่เคยป่วยหนักต้องเข้านอนในโรงพยาบาล	26.7	14.8	22.2	15.2	21.1	3.1 ± 1.5
3.	นักเรียนได้ออกกำลังกายเป็นประจำทุกสัปดาห์	17.4	17.2	37.6	18.5	9.3	3.1 ± 1.2
4.	นักเรียนป่วยเป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน	2.2	4.6	14.3	20.4	58.	4.3 ± 1.0
5.	นักเรียนมีความสุขไม่แข็งแรงต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์เสมอ ๆ	2.6	3.5	8.3	15.2	70.4	4.5 ± 1.0
6.	นักเรียนคิดว่าตนเองมีความสุขแข็งแรง	27.8	36.3	30.0	4.8	1.1	3.9 ± 1.0
7.	นักเรียนมีสมาธิในการเรียน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	17.2	37.	35.9	7.2	2.2	3.6 ± 0.9
8.	นักเรียนรู้สึกพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง	36.7	32.2	23.9	4.6	2.6	4.0 ± 1.0
9.	นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อนมีรูปร่างหน้าตาดีกว่าตนเอง	15.2	22.4	38.7	13.7	10.0	2.8 ± 1.1
10.	นักเรียนมีความรู้สึกไม่ดี เช่น เบื่อหน่าย เหนง เสร้า หดหู่ สิ้นหวัง และวิตกกังวลกับชีวิตของตนเองอยู่บ่อย ๆ	5.0	13.0	32.2	27.8	22.0	3.5 ± 1.1
11.	นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความหมาย	13.9	30.7	37.6	13.7	4.1	3.4 ± 1.0
12.	นักเรียนรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง	35.0	29.6	26.7	7.2	1.5	3.9 ± 1.0
13.	นักเรียนพอใจกับการมีเพื่อนหรือเข้ากับคนอื่นในสังคม	45.7	34.3	16.3	3.0	0.7	4.2 ± 0.9
14.	นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อน ๆ ไม่สนใจตนเอง	1.7	8.7	20.2	36.1	33.3	3.9 ± 1.0
15.	นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน	20.2	40.9	29.3	7.6	2.0	3.7 ± 0.9
16.	นักเรียนพึงพอใจสังคมและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	26.5	36.5	28.0	7.0	2.0	3.8 ± 1.0

ตาราง 18 ร้อยละของคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

ข้อ	คุณภาพชีวิต	ร้อยละของการรับรู้					$\bar{X} \pm SD$
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
17.	ชุมชนของนักเรียนมีคนที่ เป็นปัญหาต่อสังคม เช่น ยาเสพติด การพนัน ฯลฯ	4.3	11.1	18.3	25.4	40.9	3.9 ± 1.1
18.	ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ไม่มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	7.0	10.2	22.8	26.1	33.9	3.7 ± 1.2
19.	นักเรียนพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	33.5	33.0	23.7	7.0	2.8	3.9 ± 1.0
20.	แหล่งบริการสาธารณสุขอยู่ไกลจากชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	9.6	15.2	41.5	23.5	10.2	3.1 ± 1.0
21.	นักเรียนได้รู้เรื่องราวข่าวสารจากสื่อทางโทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต/โทรทัศน์ ฯลฯ	37.0	34.6	22.8	4.3	1.3	4.0 ± 0.9
22.	นักเรียนมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดกับเพื่อน/ครอบครัวตามความเหมาะสม	27.2	36.1	25.0	9.3	2.4	3.8 ± 1.0
23.	บริเวณที่อยู่อาศัยมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ/วิทยุ/โทรทัศน์/เสียงทะเลาะของเพื่อนบ้าน	5.2	10.7	27.6	32.0	24.6	3.6 ± 1.1
24.	นักเรียนพอใจกับการโดยสารที่สะดวกในการเดินทาง	24.3	32.2	33.5	8.5	1.5	3.7 ± 1.0
25.	นักเรียนมีความพึงพอใจกับสุขภาพของตนเอง	36.1	34.8	22.4	5.0	1.7	4.0 ± 1.0
26.	นักเรียนคิดว่าตนเองมีคุณภาพชีวิต หรือชีวิต เป็นอยู่ในระดับ	23.7	35.7	33.0	5.2	2.4	3.7 ± 1.0
รวม							97.2 ± 12.4
							(67-129 คะแนน)

ตาราง 19 สรุปร้อยละของคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกเป็นรายด้าน

คุณภาพชีวิต	ร้อยละของคะแนนรวม (n = 460)		
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี
ด้านร่างกายและสุขภาพ	309 (67.2)	148 (32.2)	3 (0.7)
ด้านจิตใจและอารมณ์	217 (47.2)	228 (49.6)	15 (3.3)
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	305 (66.3)	153 (33.3)	2 (0.4)
ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง	234 (50.9)	225 (48.9)	1 (0.2)
โดยรวม	259 (56.3)	201 (43.7)	-

จากตาราง 18 คุณภาพชีวิต พบว่าการรับรู้ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่ 4 ใน 5 มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 32.6 และ 52.1 ตามลำดับ) ว่ามีสุขภาพดีเพียงพอที่จะเรียนหนังสือ และดำเนินชีวิตประจำวันได้ สำหรับการรับรู้ที่ไม่เคยป่วยหนัก ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล พบว่าร้อยละ 40 มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 14.8 และ 26.7 ตามลำดับ) ในเรื่องการได้ออกกำลังกายเป็นประจำทุกสัปดาห์ พบว่า (ร้อยละ 17.2 และ 17.4 ตามลำดับ)) รับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ขณะที่บางส่วนรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.6 ส่วน 2 ใน 3 รับรู้การป่วยเป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 20.4 และ 58.5 ตามลำดับ) อีกทั้งส่วนใหญ่ 4 ใน 5 รับรู้อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.2 และ 70.4 ตามลำดับ) ว่ามีสุขภาพไม่แข็งแรงต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์เสมอๆ และการรับรู้ว่าตนเองมีสุขภาพแข็งแรง พบว่าร้อยละ 65 (ร้อยละ 30.0 และ 36.3 ตามลำดับ) มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก วัยรุ่นร้อยละ 70 มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ร้อยละ 35.9 และ 37.6 ตามลำดับ) ว่ามีสมาธิในการเรียน และทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และ 2 ใน 3 รับรู้เกี่ยวกับความรู้สึกพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 32.2 และ 36.7 ตามลำดับ) ส่วนเรื่องความรู้สึกว่าเพื่อนมีรูปร่างหน้าตาดีกว่าตนเอง วัยรุ่นร้อยละ 60 รับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ร้อยละ 38.7 และ 22.4 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ 2 ใน 3 รับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย (ร้อยละ 32.2 และ 27.8 ตามลำดับ) ว่ามีความรู้สึกไม่ดี เช่น เบื่อหน่าย เหงา เศร้า หดหู่ ลึ้นหวัง และวิตกกังวลกับชีวิตของตนเองอยู่บ่อยๆ พบว่าประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ที่ตนเองมีคุณค่าและมีความหมาย อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ร้อยละ 37.6 และ 30.7 ตามลำดับ) และพบว่า 2 ใน 3 (ร้อยละ 29.6 และ 35.0 ตามลำดับ) มีการรับรู้เกี่ยวกับความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวังอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนใหญ่ประมาณ 4 ใน 5 มีการรับรู้เกี่ยวกับ

ความพอใจกับการมีเพื่อนหรือเข้ากับคนอื่นในสังคมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 34.3 และ 45.7 ตามลำดับ) และพบว่าประมาณ 2 ใน 3 รับรู้อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 36.1 และ 33.3 ตามลำดับ) ว่าเพื่อน ๆ ไม่สนใจตนเอง สำหรับการรับรู้ว่ามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน พบว่าประมาณ 2 ใน 3 (ร้อยละ 29.3 และ 40.9 ตามลำดับ) มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก วัยรุ่นร้อยละ 60 มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ร้อยละ 28.0 และ 36.5 ตามลำดับ) ว่าพึงพอใจสังคมและชุมชนที่อาศัยวัยรุ่น 2 ใน 3 (ร้อยละ 25.4 และ 40.9 ตามลำดับ) มีการรับรู้ว่ามีชุมชนของวัยรุ่นมีคนที่ปัญหาต่อสังคมเช่นยาเสพติด การพนัน ฯลฯ อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด และพบว่าร้อยละ 60 (ร้อยละ 26.1 และ 33.9 ตามลำดับ) มีการรับรู้ว่ามีชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ไม่มีความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด วัยรุ่นประมาณ 2 ใน 3 มีการรับรู้ว่ามีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดกับเพื่อน/ครอบครัวตามความเหมาะสม พบว่าร้อยละ 60 มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 36.1 และ 27.2 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่วัยรุ่นร้อยละ 60 มีการรับรู้ว่ามีบริเวณที่อยู่อาศัยมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ/วิทยุ/โทรทัศน์/เสียงทะเลาะของเพื่อนบ้าน อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย (ร้อยละ 27.6 และ 32.0 ตามลำดับ) พบว่า 2 ใน 3 มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ร้อยละ 32.5 และ 32.2 ตามลำดับ) เกี่ยวกับความพึงพอใจกับการโดยสารที่สะดวกในการเดินทางส่วนใหญ่ 2 ใน 3 มีการรับรู้ว่ามีคุณภาพชีวิตของตนเองอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 34.8 และ 36.1 ตามลำดับ) และวัยรุ่นคิดว่าตนเองมีคุณภาพชีวิต พบว่า 2 ใน 3 (ร้อยละ 33.0 และ 35.7 ตามลำดับ) รับรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

จากตาราง 19 การรับรู้ต่อคุณภาพชีวิตเป็นรายด้านของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าด้านร่างกายและสุขภาพ มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 67.2) ขณะที่มีเพียงบางส่วน (ร้อยละ 32.2) มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านจิตใจและอารมณ์ โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 49.6) มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 47.2) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 66.3) ขณะที่มีเพียงบางส่วน (ร้อยละ 33.3) มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 50.9) มีคะแนนอยู่ในระดับดี ขณะที่มีเพียงบางส่วน (ร้อยละ 48.9) มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตโดยรวม มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 56.3) มีคะแนนอยู่ในระดับดี ขณะที่ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 43.7) มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบตัวแปรเชิงเดียวระหว่างปัจจัยระดับบุคคล
ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น
จังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดย
จำแนกตามเพศ และประเภทครอบครัว

ตัวแปร	กลุ่ม	คุณภาพชีวิต		t-value (df)	p-value
		N (%)	Mean \pm SD		
เพศ	ชาย	204 (44.34)	94.62 \pm 12.39	- 4.12 (458)	0.526
	หญิง	256 (55.66)	99.33 \pm 12.09		
ประเภท ครอบครัว	ครอบครัวเดี่ยว	334 (72.60)	95.50 \pm 12.27	0.73 (458)	0.366
	ครอบครัวขยาย	126 (27.40)	96.56 \pm 12.64		

ตาราง 20 ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น
จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ t-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นของเพศชาย
(\bar{x} = 94.62, SD \pm 12.39) ไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นของเพศหญิง
(\bar{x} = 99.33, SD \pm 12.09) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.526) และค่าเฉลี่ยคะแนน
คุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นที่อาศัยอยู่กับครอบครัวเดี่ยว (\bar{x} = 95.50, SD \pm 12.27) ไม่แตกต่างจาก
ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นที่อาศัยอยู่กับครอบครัวขยาย (\bar{x} = 96.56, SD \pm 12.64)
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.366)

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยระดับบุคคล

ตัวแปร	กลุ่ม	คุณภาพชีวิต		ANOVA		LSD
		N	Mean \pm SD	F	p-value	
การศึกษา ของบิดา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	96.60 \pm 6.70	3.817	0.010	*
	ประถมศึกษา	197	95.62 \pm 12.48			
	มัธยมศึกษา อนุปริญญา	208	97.66 \pm 12.01			
	เทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี	50	102.04 \pm 12.67			
การศึกษา ของมารดา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	9	96.00 \pm 14.36	4.060	0.007	*
	ประถมศึกษา	209	95.11 \pm 11.94			
	มัธยมศึกษา อนุปริญญา	203	99.09 \pm 12.26			
	เทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี	39	99.33 \pm 13.30			
อาชีพของ บิดา	ไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน	11	95.27 \pm 11.23	1.365	0.236	
	เกษตรกร	9	101.67 \pm 8.35			
	รับจ้าง	285	96.47 \pm 12.38			
	ประมง	15	98.87 \pm 9.20			
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	100.71 \pm 14.06			
	ค้าขาย	89	97.25 \pm 12.04			
อาชีพของ มารดา	ไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน	90	98.73 \pm 11.36	2.039	0.072	
	เกษตรกร	8	92.38 \pm 14.08			
	รับจ้าง	257	96.42 \pm 12.65			
	ประมง	4	107.50 \pm 4.04			
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	18	102.78 \pm 14.65			
	ค้าขาย	83	96.93 \pm 11.66			

* Significant at p-value < 0.05

จากตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทร-
ปราการระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา
อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สรุปได้ดังนี้

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ที่ระดับการศึกษาของ
บิดาต่างกัน พบว่าวัยรุ่นที่มีบิดาศึกษาอยู่ในระดับเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าคะแนนเฉลี่ย
คุณภาพชีวิตสูงสุด ($\bar{x} = 102.04, SD \pm 12.67$) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา อนุปริญญา ไม่ได้เรียน
และประถมศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตเท่ากับ ($\bar{x} = 97.66, SD \pm 12.01$) ($\bar{x} = 96.60,$
 $SD \pm 6.70$) ($\bar{x} = 95.62, SD \pm 12.48$) คะแนนตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
คะแนนคุณภาพชีวิตจำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิต
ของวัยรุ่นตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.010$) และเมื่อเปรียบเทียบความ
แตกต่างกันของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นของระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน
โดยวิธีแอลเอสดี (LSD) พบว่าคู่ที่ต่างกันคือ วัยรุ่นที่มีมารดาศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา มี
ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่า ($\bar{x} = 102.04, SD \pm 12.67$) ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของ
วัยรุ่นที่มีบิดาศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ($\bar{x} = 95.62, SD \pm 12.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p\text{-value} = 0.010$) ในขณะที่ระดับการศึกษาอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ที่ระดับการศึกษาของ
มารดาต่างกัน พบว่าวัยรุ่นที่มีมารดาศึกษาอยู่ในระดับเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าคะแนน
เฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงสุด ($\bar{x} = 99.33, SD \pm 13.30$) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา อนุปริญญา ไม่ได้เรียน
และประถมศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตเท่ากับ ($\bar{x} = 99.09, SD \pm 12.26$) ($\bar{x} = 96.00,$
 $SD \pm 14.36$) และ ($\bar{x} = 95.11, SD \pm 11.94$) คะแนนตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตจำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพ
ชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.007$) และเมื่อเปรียบเทียบ
ความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นของระดับการศึกษาที่มีความ
แตกต่างกัน โดยวิธีแอลเอสดี (LSD) พบว่าคู่ที่ต่างกันคือ วัยรุ่นที่มีบิดาศึกษาอยู่ในระดับเทียบเท่า
หรือสูงกว่าปริญญาตรีมัธยมศึกษา อนุปริญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่า ($\bar{x} = 99.09,$
 $SD \pm 12.26$) ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นที่มีมารดาศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา
($\bar{x} = 95.11, SD \pm 11.94$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.007$) ในขณะที่ระดับการศึกษา
อื่นๆ มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นที่มีบิดาอาชีพต่างกัน พบว่าวัยรุ่นที่มีบิดาอาชีพเกษตรกร มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงสุด ($\bar{x} = 101.67$, $SD \pm 8.35$) รองลงมาคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประมง ค้าขาย รับจ้าง และไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตเท่ากับ ($\bar{x} = 100.71$, $SD \pm 14.06$) ($\bar{x} = 98.87$, $SD \pm 9.20$) ($\bar{x} = 7.25$, $SD \pm 12.04$) ($\bar{x} = 96.47$, $SD \pm 12.38$) และ ($\bar{x} = 95.27$, $SD \pm 11.23$) คะแนนตามลำดับเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตจำแนกตามอาชีพของบิดา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.236$)

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ที่มีมารดาอาชีพต่างกัน พบว่าวัยรุ่นที่มีบิดาอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงสุด ($\bar{x} = 107.50$, $SD \pm 4.04$) รองลงมา คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน ค้าขาย รับจ้าง และเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตเท่ากับ ($\bar{x} = 102.70$, $SD \pm 14.65$) ($\bar{x} = 98.73$, $SD \pm 11.36$) ($\bar{x} = 96.93$, $SD \pm 11.66$) ($\bar{x} = 96.42$, $SD \pm 12.65$) และ ($\bar{x} = 92.38$, $SD \pm 14.08$) คะแนนตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตจำแนกตามอาชีพของมารดา โดยใช้ F-test พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.072$)

ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดยแสดงในรูปแบบเมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1.000									
2	.289**	1.000								
3	.216**	.106*	1.000							
4	.221**	.294**	.170**	1.000						
5	.287**	.275**	.092*	.172**	1.000					
6	.368**	.480**	.120**	.357**	.388**	1.000				
7	-.379**	-.299**	-.125**	-.046	-.243**	-.312**	1.000			
8	.365**	.456**	.126**	.257**	.207**	.368**	-.113*	1.000		
9	.102**	.205**	.025	.261**	.017	.180**	.102*	.373**	1.000	
10	.374**	.618**	.153**	.391**	.245**	.457**	-.324**	.452**	.263**	1.000

* Significant at p-value < 0.05 , ** p-value < 0.01

หมายเหตุ

1 = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 = ความฉลาดทางอารมณ์ 3 = รายได้ของครอบครัว 4 = การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 5 = การอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ 6 = สัมพันธภาพในครอบครัว 7 = สิ่งแวดล้อมในชุมชน 8 = การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน 9 = การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน 10 = คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา สรุปได้ดังนี้

ส่วนผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นกับตัวแปรต้นที่ศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.374, p\text{-value} < 0.01$) ความฉลาดทางอารมณ์มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.618, p\text{-value} < 0.01$) รายได้ของครอบครัวมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.153, p\text{-value} = 0.01$) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ทางบวก) มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.391, p\text{-value} < 0.01$) การอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ (ทางลบ) มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.245, p\text{-value} < 0.01$) สัมพันธภาพในครอบครัวมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.457, p\text{-value} < 0.01$) สิ่งแวดล้อมในชุมชน (แหล่งอบายมุข) มีค่าความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.324, p\text{-value} < 0.01$) การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.452, p\text{-value} < 0.01$) และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.263, p\text{-value} < 0.01$)

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (r)	p-value
ปัจจัยระดับบุคคล		
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.374	<0.001*
- ความฉลาดทางอารมณ์	0.618	<0.001*
ปัจจัยระดับครอบครัว		
- รายได้ของครอบครัว	0.153	0.001*
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ทางบวก)	0.391	<0.001*
- การอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ (ทางลบ)	0.245	<0.001*
- สัมพันธภาพในครอบครัว	0.457	<0.001*
ปัจจัยระดับชุมชน		
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน	-0.324	<0.001*
- การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน	0.452	<0.001*
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	0.263	<0.001*

* Significant at p-value < 0.05

ส่วนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวทำนายกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

Model	ตัวทำนาย	R	b	Adjusted R ²	p-value
1	ความฉลาดทางอารมณ์	0.619	0.965	0.382	<0.001*
2	ความฉลาดทางอารมณ์ + สัมพันธภาพในครอบครัว	0.645	0.798	0.413	<0.001*
3	ความฉลาดทางอารมณ์ + สัมพันธภาพในครอบครัว + การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน	0.665	0.475	0.438	<0.001*
4	ความฉลาดทางอารมณ์ + สัมพันธภาพในครอบครัว + การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน + ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.676	2.401	0.452	<0.001*
5	ความฉลาดทางอารมณ์ + สัมพันธภาพในครอบครัว + การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน + ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน + สิ่งแวดล้อมในชุมชน	0.682	-0.269	0.459	0.012*
6	ความฉลาดทางอารมณ์ + สัมพันธภาพในครอบครัว + การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน + ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน + สิ่งแวดล้อมในชุมชน + การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	0.702	4.932	0.486	<0.001*

* Significant at p-value < 0.05

ตาราง 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวทำนายกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) (ต่อ)

Model	ตัวทำนาย	R	b	Adjusted R ²	p-value
7	ความฉลาดทางอารมณ์ + สัมพันธภาพในครอบครัว + การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน + ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน + สิ่งแวดล้อมในชุมชน + การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย + การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ ชุมชน	0.706	0.286	0.491	0.026
Constant (a) = 23.357					

* Significant at p-value < 0.05

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

1. การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) โดยมีตัวแปรตาม (y) คือ คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นที่มีลักษณะข้อมูลเชิงปริมาณ และตัวแปรต้น (xi) ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย รายได้ของครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ส่วนตัวแปรที่เป็นเชิงคุณภาพ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประเภทของครอบครัว ซึ่งได้แปลงค่าเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ก่อนเข้าสมการ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบมีขั้นตอน (Stepwise Forward Multiple Regression) โดยการคัดเลือกตัวแปรออกจากสมการทีละตัว การคัดเลือกตัวทำนายที่เข้าไปวิเคราะห์ในแต่ละขั้นเริ่มจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นสุดท้าย จากตัวทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันสูงสุด ในการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้มากที่สุด จึงถูกเลือกเข้าไปวิเคราะห์ในขั้นที่ 1 ตัวแปรการทำนายที่ถูกเลือกเข้าไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

คือ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แบบประชาธิปไตย (ทางบวก) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบอื่นๆ (ทางลบ) รายได้ของครอบครัว และมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 1 คือ ความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า สามารถคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 38.20 (Adjusted $R^2 = 0.382$, p -value < 0.001 .)

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 2 คือ ความฉลาดทางอารมณ์และ สัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ได้อย่างถูกต้อง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41.30 (Adjusted $R^2 = 0.413$, p -value < 0.001 .)

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 3 คือ ความฉลาดทางอารมณ์สัมพันธภาพในครอบครัว และการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน พบว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้อย่างถูกต้อง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43.80 (Adjusted $R^2 = 0.438$, p -value < 0.001 .)

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 4 คือ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้อย่างถูกต้อง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 45.20 (Adjusted $R^2 = 0.452$, p -value < 0.001 .)

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 5 คือ ความฉลาดทางอารมณ์สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่าตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้อย่างถูกต้อง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 45.90 (Adjusted $R^2 = 0.459$, p -value $= 0.012$.)

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 6 คือ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบว่าตัวแปรทั้ง 6 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้อย่างถูกต้อง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48.60 (Adjusted $R^2 = 0.486$, p -value < 0.001 .)

ตัวแปรคาดทำนายที่ถูกเลือกเข้ามาพิจารณาในขั้นที่ 7 คือ ความฉลาดทางอารมณ์สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน พบว่าตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ

49.10 (Adjusted $R^2 = 0.491$, p -value = 0.026) ซึ่งเป็นการคาดทำนายได้อย่างถูกต้องสูงสุด เมื่อเทียบกับขั้นตอนอื่นๆ

2. การสร้างสมการถดถอยเพื่อใช้ทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 24 พบว่า สัมประสิทธิ์ถดถอย (b) แต่ละค่าของตัวทำนายที่ถูกเลือกเข้าไปวิเคราะห์ในขั้นที่ 1 ถึง 7 คือ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพในครอบครัวที่เป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน ตามลำดับ ดังนั้นจึงสามารถสร้างสมการถดถอย เพื่อใช้ในการคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้ดังนี้

$$y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7$$

$$y = 23.357 + 0.965(x_1) + 0.798(x_2) + 0.475(x_3) + 2.401(x_4) + [-0.269(x_5)] + 4.932(x_6) + 0.286(x_7)$$

เมื่อ $y =$ คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

$a =$ ค่าคงที่ Constant Value = 23.357

$b_1 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของความฉลาดทางอารมณ์

$b_2 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของสัมพันธภาพในครอบครัว

$b_3 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน

$b_4 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

$b_5 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของสิ่งแวดล้อมในชุมชน

$b_6 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

$b_7 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน

$x_1 =$ ความฉลาดทางอารมณ์

$x_2 =$ สัมพันธภาพในครอบครัว

$x_3 =$ การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน

$x_4 =$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

$x_5 =$ สิ่งแวดล้อมในชุมชน

$x_6 =$ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

$x_7 =$ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน

ซึ่งหากมีค่าคะแนนของความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น 1 คะแนน ในขณะที่คะแนนสัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง จะทำให้ค่าคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นเพิ่มขึ้นเป็น 0.965 คะแนน

ตาราง 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานการวิจัย	p-value	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยระดับบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่		
- เพศ	0.526	ปฏิเสธ
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	<0.001	ยอมรับ
- เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน	0.189	ปฏิเสธ
- ความฉลาดทางอารมณ์	<0.001	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยระดับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่		
- ระดับการศึกษาของบิดา	0.010	ยอมรับ
- ระดับการศึกษาของมารดา	0.007	ยอมรับ
- อาชีพของบิดา	0.236	ปฏิเสธ
- อาชีพของมารดา	0.072	ปฏิเสธ
- รายได้ของครอบครัว	0.001	ยอมรับ
- ประเภทของครอบครัว	0.366	ปฏิเสธ
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	<0.001	ยอมรับ
- สัมพันธภาพในครอบครัว	<0.001	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยระดับชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่		
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน	0.012	ยอมรับ
- การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน	<0.001	ยอมรับ
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	0.026	ยอมรับ

ตาราง 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	p-value	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีปัจจัยที่ร่วมทำนาย ได้แก่		
- ความฉลาดทางอารมณ์	<0.001	ร่วมทำนาย
- สัมพันธภาพในครอบครัว	<0.001	ร่วมทำนาย
- การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน	<0.001	ร่วมทำนาย
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	<0.001	ร่วมทำนาย
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน	0.012	ร่วมทำนาย
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	<0.001	ร่วมทำนาย
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	0.026	ร่วมทำนาย

บทที่ 5

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาที่พบ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นสองส่วนคือ

ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น และปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ เป็นรูปแบบวิจัยที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานี้ ซึ่งเป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อหาสัดส่วน/ร้อยละของคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น และเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ข้อดีของการศึกษานี้ คือ สามารถศึกษาปัจจัยต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาสำหรับตอบสมมติฐานได้หลายปัจจัยพร้อมกันและสามารถดำเนินการได้โดยสะดวก ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย สำหรับข้อมูลที่ได้เป็นเพียงการศึกษาเบื้องต้นเท่านั้น และไม่สามารถบอกความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal relationship) ได้เหมือนการศึกษาแบบ case-control study หรือ cohort study

1.2 กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คัดเลือกโดยผู้วิจัยเข้าไปติดต่อขอคำยินยอมในการอนุญาตให้เข้าทำการศึกษาวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โรงเรียนป้อมนาคราชสาททยานนท์ และโรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก ตามสัดส่วนของประชากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคัดเลือกแบบสอบถามที่ตรงตามเกณฑ์และมีความสมบูรณ์ ได้ขนาดของตัวอย่างที่ทำการวิเคราะห์ จำนวน 460 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการแจกแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจำนวนที่ได้รับคืนและมีความครบถ้วนดังกล่าว ไม่น้อยไป

กว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ จึงสามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ และเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัย

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด ข้อคำถามครอบคลุมประเด็น แต่มีข้อคำถามบางข้อทำให้นักเรียนเข้าใจคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริงได้ ผู้วิจัยได้ทบทวนข้อคำถาม และปรับปรุงข้อคำถามก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 97.2 คะแนน (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 26-130 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านร่างกายและสุขภาพ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ส่วนด้านจิตใจและอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้จากวัยรุ่นตอนต้นมีการรับรู้ต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้เป็นอย่างดี ทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานทางร่างกายที่จำเป็น เพื่อความอยู่รอดในการดำเนินชีวิต ต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการเป็นที่รักของผู้อื่น มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ความต้องการการนับถือตนเอง ความภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการการยอมรับนับถือ การยกย่องจากผู้อื่น เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต อีกทั้งงานของออร์เพ็ญ เพชรรักษ์(68) สุชาดา บุญชิต (80) กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) ของรจนา คงคาถับ (32) พบว่า กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) สุชาดา บุญชิต (80) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) เช่นเดียวกับงานวิจัยของธนายุส ธนชิตติ (85) ปลุก พรมรัตน์ (64) วิภูสนา สาคกริตชานันท์ (65) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ปลุก พรมรัตน์ (66) สอดคล้องกับงานของพัชราภรณ์ คนกล้า (67) งานวิจัยของศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวนิพพล มหาอาษา (106) ศศิพินต์ ทรงสัตย์ (73) วีระชัย อิ่มน้ำขาว และคณะ(69) ศศิธร บุตรเมือง (86) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านร่างกายและสุขภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เท่ากับ 23.2 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 11-30 คะแนน) โดยพบว่าค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตวัยรุ่นตอนต้นด้านร่างกายและสุขภาพรายข้อสูงที่สุด คือ มีสุขภาพดีเพียงพอที่จะเรียนหนังสือ และดำเนินชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 32.6

และร้อยละ 52.1 ตามลำดับ รองลงมาคือ มีสุขภาพไม่แข็งแรงต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์เสมอๆ ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ร้อยละ 15.2 และร้อยละ 70.4 ตามลำดับ อธิบายได้ว่าวัยรุ่นมีสุขภาพแข็งแรงดี สามารถดำเนินชีวิตได้เป็นปกติ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดี ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่าไว้ว่าความต้องการขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญมีจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ส่งผลให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรจนา คงคาลัย (32) สุชาดา บุญชิต (80) กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) ธนาบุตร ธนชิต (85) พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและสุขภาพอยู่ในระดับสูง อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) พบว่านักเรียนมีระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ มีลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียน อยู่ในระดับดี แตกต่างจากงานของปลุก พรมรัตน์ (64) วิภูสนา สาคริตชานันท์ (65) ปลุก พรมรัตน์ (66) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) วีระชัย อิ่มน้ำขาว และคณะ (69) พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง และงานของศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวนิพพล มหาอาษา (106) พบว่าด้านพฤติกรรมทางสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้านจิตใจและอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เท่ากับ 21.1 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 10-30 คะแนน) โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านและอารมณ์รายข้อสูงที่สุด คือ รู้สึกพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 32.2 และร้อยละ 36.7 ตามลำดับ รองลงมาคือ มีสมาธิในการเรียน และทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 37.6 และร้อยละ 17.2 ตามลำดับ อธิบายได้ว่าวัยรุ่นมีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ควบคุมสภาวะด้านจิตใจและอารมณ์ของตนเองได้ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่าเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานแล้ว มนุษย์ย่อมต้องการขั้นต่อไป คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานของปลุก พรมรัตน์ (64) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ปลุก พรมรัตน์ (66) ยูพดี ศิริวรรณและคณะ (31) พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านอารมณ์ จิตใจ และจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ต่างจากงานของรจนา คงคาลัย (32) กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง สุชาดา บุญชิต (80) ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวนิพพล มหาอาษา (106) วีระชัย อิ่มน้ำขาวและคณะ (69) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต ด้านส่งเสริมสติปัญญาและด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) พบว่านักเรียนมีระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง รักและภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักฟังตนเอง อยู่ในระดับดี

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เท่ากับ 15.6 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 8 - 20 คะแนน) โดยพบว่าค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตวัยรุ่นด้านสัมพันธภาพทางสังคมรายข้อสูงที่สุดคือ พอใจกับการมีเพื่อนหรือเข้ากับคนอื่นในสังคม ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 34.4 และร้อยละ 45.7 ตามลำดับ รองลงมาคือ พึงพอใจสังคมและชุมชนที่อาศัยอยู่ ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 36.5 และร้อยละ 26.5 ตามลำดับ อธิบายได้ว่าวัยรุ่นอยู่ในสังคม ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบๆ ตัว ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อให้สังคมยอมรับว่าวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความพึงพอใจต่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่ามนุษย์ต้องการความรักและสังคมต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการเป็นที่รักของคนอื่น มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานของวิภูสนา สาคริตชานันท์ (65) พัทธราภรณ์ คนกล้า (67) รจนา คงคาลัย (32) กัญจนพรอ่วม สำอางค์ (72) พบว่าคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง วีระชัย อิ่มน้ำขาวและคณะ (69) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว สังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ต่างจากงานของปลุก พรมรัตน์ (64) อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศศิพินต์ ทรงศักดิ์ (73) ปลุก พรมรัตน์ (66) พบว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เท่ากับ 29.6 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 17-40 คะแนน) โดยพบว่าค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงรายข้อสูงที่สุด คือ รู้เรื่องราวข่าวสารจากสื่อทางโทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต/โทรทัศน์ ฯลฯ ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 34.6 และร้อยละ 37.0 ตามลำดับ รองลงมา คือ พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 33.0 และร้อยละ 33.5 ตามลำดับ อธิบายได้ว่าวัยรุ่นมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวจากการรับสื่อสารทางเทคโนโลยี ทำให้วัยรุ่นเกิดความพึงพอใจจากสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องการสภาพบ้านเรือนที่มั่นคง ต้องการการยอมรับนับถือ การยกย่องจากผู้อื่น ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานของรจนา คงคาลัย (32) พัทธราภรณ์ คนกล้า (67) ธนาบุตร ธนธิติ (85) พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ต่างจากงานของปลุก พรมรัตน์ (64) วิภูสนา สาคริตชานันท์ (65) สุชาดา บุญชิต (80) อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศศิพินต์ ทรงศักดิ์ (73) ปลุก พรมรัตน์ (66) สุจิตรา โอปารกิจวานิช (71) ซึ่งพบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านสิ่งแวดล้อม แหล่งที่อยู่อาศัย สื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากงานของวีระชัย อิ่ม

น้ำข้าวและคณะ(69) พบว่านักศึกษาที่มีคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานของศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวณิชพล มหาอาษา (106) ซึ่งพบว่าคุณภาพด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความมั่นคงในอนาคต ด้านสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนและชุมชน ด้านทุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ

2. อภิปรายผลการศึกษิตตามสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย และความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษา พบว่าวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกันระหว่างเพศ ($p\text{-value} = 0.526$) แสดงว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.7 เป็นเพศหญิง ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับเพศชาย ร้อยละ 44.3 เนื่องจากวัยรุ่นในช่วงนี้กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จึงมีประสบการณ์การเรียนรู้และการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมเหมือนกัน และคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นไม่ได้มาจากความแตกต่างระหว่างเพศเพียงอย่างเดียว อาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตร่วมด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของรจนา คงคาลัย (32) แสงอรุณ พงษ์พัฒนาพล (79) วิภูสนา สาคริตชานันท์ (65) สุชาดา บุญชิต (80) เดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ยูพาวดี วงษ์เพ็ญ (82) พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) ศศิพันธ์ ทรงสิทธิ์ (73) มาร์เจน ดรักเคอร์กและ (Marjan Drukker et.al) (74) ประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) อีริค เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ไคน์ ชูลิ่ง และคณะ (Keith J. Zulling. et.al) (77) ไพ-ซาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ผลการศึกษากครั้งนี้ สนับสนุนว่าแม้เพศที่แตกต่างกัน แต่คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกัน

2) ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าปัจจัยระดับบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ อธิบายได้จากวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แสดงว่าวัยรุ่นเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าตนเอง ความสามารถของตนเอง มีความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคม ได้แก่ บิดา มารดา พี่น้อง ญาติ รวมทั้งคุณครู และคนอื่นๆ ด้วย กล่าวเผชิญกับปัญหาและตัดสินใจกับวิถีชีวิตได้เหมาะสมถูกต้อง จึงทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิต ดังที่มาสโลว์ (42) กล่าวว่ามนุษย์ต้องการความรักหรือสังคม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นที่รักของผู้อื่น รวมทั้งต้องการได้รับความชมเชยจากผู้อื่น ต้องการการเป็นที่ยอมรับจากสังคม เพราะว่าวัยรุ่นต้องการได้รับความชมเชยจากบุคคลรอบตัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่น้อง ญาติ เพื่อน คุณครู หรือคนอื่นๆ รู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองให้บุคคลอื่นได้ประจักษ์แก่สายตา วัยรุ่นต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ด้านการศึกษา เพื่อตัดสินใจในการประกอบอาชีพในอนาคต มีวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเองด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานของ วิภูสนา ศาคริตชานันท์ (65) สุชาดา บุญชิต (80) กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) ศศิพินต์ ทรงสัตย์ (73) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต ซึ่งแตกต่างจากงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) มาร์เจน ครักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al) (74) เดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ยูพา วดี วงษ์เพ็ญ (82) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ในขณะที่ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนว่าแม้เพศที่แตกต่างกัน แต่คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นแตกต่างกัน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้จากเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เงินที่ค่าใช้จ่ายในแต่ละวันใช้จ่ายเพียงส่วนน้อยเท่านั้นใช้เงินจ่ายเพียงอาหารกลางวันหรือค่าเดินทาง เนื่องจากโรงเรียนได้จัดจำหน่ายอาหารในโรงเรียนราคาถูกแก่นักเรียน ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียนใกล้กัน นักเรียนบางคนอาจเดินไปโรงเรียนได้ ทำให้เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) ศศิพินต์ ทรงสัตย์ พบว่า ค่า

ใช้จ่ายของวัยรุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น แต่ขัดแย้งจากงานของยุพดี ศิริวรรณ และคณะ(31) วิชาสาคริตชานันท์ (65) พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ภาพทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ผลการศึกษาคั้งนี้สนับสนุนว่าแม่เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน แต่คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกัน

4) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น โดยพบว่า มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าปัจจัยระดับบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ และค่าเฉลี่ยการรับรู้ความฉลาดทางอารมณ์รายข้อที่สูงที่สุด คือ มีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน ส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 32.0 และร้อยละ 54.3 ตามลำดับ) รองลงมา คือ เมื่อทำผิดสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” กับผู้อื่นได้ ส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับค่อนข้างจริงถึงจริงมาก (ร้อยละ 35.4 และร้อยละ 50.4 ตามลำดับ) อธิบายได้จากเนื่องจากวัยรุ่นสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมที่ได้รับการพัฒนามาจากครอบครัวมาตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข แม้ว่าวัยรุ่นจะต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตนเองร่วมกับปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ด้านการปรับตัวกับสังคม ด้านความรัก ด้านกลุ่มเพื่อน และมีภาระต้องรับผิดชอบเรื่องการเรียน เพื่อประกอบอาชีพในอนาคต แต่วัยรุ่นสามารถรับรู้เข้าใจและจัดการกับความรู้สึกของตนเองได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกของคนอื่นได้ มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม (84) วิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย พบว่าเยาวชนวัยรุ่นที่มีจิตสำนึกทางปัญญาสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี การถ่ายทอดทางปัญหาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดา การปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม อารมณ์จากทางโรงเรียน การเห็นแบบอย่างทางอารมณ์และพฤติกรรมจากเพื่อน และการควบคุมตนเอง สามารถร่วมกันพยากรณ์จิตสำนึกทางปัญญาได้ร้อยละ 69 อีกทั้งยังพบว่าปัจจัยทางจิตสังคมและจิตสำนึกทางปัญญาสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ร้อยละ 60 ความสามารถในการแก้ปัญหาได้ร้อยละ 32 สอดคล้องกับงานวิจัยของธนายศ ธนธิต (92) การวิจัยเรื่องอิทธิพลของคุณภาพชีวิตที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนไทยวัยรุ่น พบว่าคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ เช่นเดียวกับงานของศศิธร บุตรเมือง (93) ศึกษาปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนว่าความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นแตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ประเภทของครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

1) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จากการศึกษพบว่า ระดับการศึกษาของบิดาวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.010$) โดยพบว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีบิดาศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับระดับอื่นๆ และระดับที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นสูงที่สุด คือ วัยรุ่นที่มีบิดาศึกษาอยู่ในระดับเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี แสดงว่าระดับการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าปัจจัยระดับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ อธิบายได้ว่าระดับการศึกษาของบิดา เป็นปัจจัยหนึ่งขององค์ประกอบส่วนครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังมาสโลว์ (42) กล่าวว่าความมั่นใจในตนเอง ต้องการมีชื่อเสียง มีฐานะ เพื่อให้สังคมยอมรับนับถือ การยกย่องจากผู้อื่น ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับงานของประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) มาร์เจน ดรักเคอร์ค และ (Marjan Drukker et.al) (74) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่าระดับการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นของระดับการศึกษาของบิดาที่มีความแตกต่างกันโดยวิธีแอลเอสดี (LSD) พบคู่ที่ต่างกันคือ การศึกษาของบิดาระดับเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่าระดับประถมศึกษา เนื่องจากบิดาที่มีการศึกษาในระดับชั้นสูงมีความรู้ด้านพัฒนาการของวัยรุ่น ทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงตลอดจนการปรับตัวของวัยรุ่นได้ดี มีทักษะกระบวนการอบรมสั่งสอนวัยรุ่นให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต ทำให้วัยรุ่นสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ต่างจากงานของรจนา คงคาถับ (32) พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ในขณะที่ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนว่าระดับการศึกษาของบิดาที่แตกต่างกัน ทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นแตกต่างกัน

2) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของมารดาวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.007$) โดยพบว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีมารดาศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับระดับอื่น ๆ และระดับที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นสูงที่สุด คือ วัยรุ่นที่มีบิดาศึกษาอยู่ในระดับเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี แสดงว่าระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ปัจจัยระดับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาของมารดา เป็นปัจจัยหนึ่งขององค์ประกอบส่วนครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังมาสโลว์ (42) กล่าวว่า บุคคลต้องการมีชื่อเสียง มีฐานะเป็นที่นับหน้าถือตาแก่ผู้อื่น ต้องการการยอมรับนับถือจากสังคม การยกย่องจากผู้อื่นให้ผู้อื่นเห็นว่าคุณเองมีความรู้ ความสามารถ บุคคลจึงต้องแสวงหาความรู้ให้กับตนเองสอดคล้องกับงานมาร์เจนดริกเคอร์คและคณะ (Marjan Drukker et.al) (74) ที่พบว่าระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของอีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ไพ่-ชาน เลีย (Pei-shan Liao) (78) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่า การศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นของระดับการศึกษาของมารดา ที่มีความแตกต่างกัน โดยวิธีแอลเอสดี (LSD) พบคู่ที่ต่างกัน คือ การศึกษาของมารดา ระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่าระดับประถมศึกษา เนื่องจากมารดาที่มีการศึกษาระดับชั้นสูงมีความรู้ด้านพัฒนาการของวัยรุ่น ทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงตลอดจนการปรับตัวของวัยรุ่นได้ดี มีทักษะกระบวนการอบรมสั่งสอนวัยรุ่นให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต ทำให้วัยรุ่นสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ร่วมกับสังคมไทยบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด คือ มารดา และบุคคลที่เด็กให้ความไว้วางใจมากที่สุด คือ มารดา (ร้อยละ 40) ซึ่งแตกต่างจากงานของรจนา คงคาลับ (32) พบว่าระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ในขณะที่ผลการศึกษาคั้งนี้สนับสนุนว่าระดับการศึกษาของมารดาที่แตกต่างกัน ทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นแตกต่างกัน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดากับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า อาชีพของบิดาวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจำแนกตามกลุ่มอาชีพของบิดา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.236$) แสดงว่าอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีบิดาไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ และะกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงที่สุด คือวัยรุ่นที่มีบิดามีอาชีพเกษตรกร อธิบายได้ว่าวัยรุ่นเกิดความพึงพอใจต่ออาชีพของบิดาหรือสภาพของบิดา สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขในอาชีพของบิดาได้ และคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นไม่ได้มาจากอาชีพของบิดาเพียงอย่างเดียว อาจมีปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่น ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชนหรือปัจจัยที่แทรกซ้อนอย่างอื่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้วย สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาพล (79) สุชาดา บุญชิต (80) รจนา คงคาถับ (32) นักศึกษา มาร์เจน ดรักเกอร์และ (Marjan Drukker et.al)(74) พบว่าอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งขัดแย้งจากงานของ ยูพีดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศศิพินต์ ทรงศักดิ์ (73) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่าอาชีพของบิดา มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดากับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า อาชีพของมารดาวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจำแนกตามกลุ่มอาชีพของมารดา โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.072$) โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีมารดามีอาชีพเกษตร มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ และะกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงที่สุด คือวัยรุ่นที่มีมารดามีอาชีพประมง แสดงว่าอาชีพของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อธิบายได้ว่าวัยรุ่นเกิดความพึงพอใจต่ออาชีพของมารดาหรือสภาพของมารดา สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขในอาชีพของมารดาได้ และคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นไม่ได้มาจากอาชีพของมารดาเพียงอย่างเดียว อาจมีปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่น ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชนหรือปัจจัยที่แทรกซ้อนอย่างอื่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้วย สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาพล (79) สุชาดา บุญชิต (80) รจนา คงคาถับ (32) มาร์เจน

ดรักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al) (74) ที่พบว่าอาชีพมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น แต่ขัดแย้งกับงานยูพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) พบว่าระดับการศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ครอบครัวต่อเดือนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จากการศึกษาพบว่า รายได้ครอบครัวต่อเดือนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนเท่ากับหรือน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.4 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจำแนกตามความเพียงพอของรายได้ครอบครัวต่อเดือน โดยใช้ F-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยพบว่ารายได้ของครอบครัวต่อเดือนไม่เพียงพอและมีหนี้สิน มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงที่สุด คือรายได้ของครอบครัวต่อเดือนเพียงพอและเหลือเก็บ และส่วนใหญ่คิดว่ารายได้ของครอบครัวต่อเดือนเพียงพอและเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 43.5 แสดงว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าปัจจัยระดับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ อธิบายได้จากคั้งที่มาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย เช่น อาหารน้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ และการพักผ่อน ซึ่งเป็นความต้องการที่จำเป็น เพราะว่าวัยรุ่นมีความต้องการขั้นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อความอยู่รอดของชีวิตและเป็นความต้องการจำเป็นพื้นฐานขั้นแรกของมนุษย์ เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้สนองความต้องการของวัยรุ่นแล้ววัยรุ่นย่อมมีความต้องการขั้นสูงขึ้นไป เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันได้เหมือนกับเพื่อนๆ หรือเช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมที่วัยรุ่นชื่นชอบได้อย่างมีความสุข ดังนั้นรายได้ของครอบครัวจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการชีวิตอยู่ในสังคม สอดคล้องกับงานของสุจิตราโอพารกิจวานิช (71) พบว่ารายได้ครอบครัวส่วนใหญ่พอใช้ ยูพดี ศิริวรรณและคณะ (31) อรเพ็ญเพชรรักษ์ (68) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) อีริค เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) ไพ-ซาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่าความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรายได้ของครอบครัวกับคุณภาพชีวิต ซึ่งต่างจากงานของสุชาดา บุญชิต (80) รจนา คงคาด้บ (32) พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

6) ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า ประเภทของครอบครัววัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นไม่แตกต่างกันระหว่างครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย (p-value = 0.366) แสดงว่าประเภทครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 เป็นครอบครัวเดี่ยว อธิบายได้ว่าวัยรุ่นเกิดความพึงพอใจต่อความเป็นอยู่ในปัจจุบันหรือสภาพของครอบครัว สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข และคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นไม่ได้มาจากอาชีพของบิดาเพียงอย่างเดียว อาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้วย สอดคล้องกับงานของพัชราภรณ์คนกล้า (67) พบว่า บุคคลที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ซึ่งแตกต่างกับงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) สุจิตรา โอปารกิจานิช (71) วณิชพล มหาอาษา(87) อีริค เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A.Taylor) (76) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โดยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.391$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าปัจจัยระดับบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ และค่าเฉลี่ยการรับรู้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองรายข้อที่สูงที่สุด คือผู้ปกครองแนะนำในเรื่องความประพฤติปฏิบัติ มารยาทให้เหมาะสม ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง ร้อยละ 26.3 และร้อยละ 65.9 ตามลำดับ รองลงมา คือ เมื่อมีปัญหา ผู้ปกครองยินดีที่จะตอบปัญหา ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งถึงทุกครั้ง ร้อยละ 32.0 และร้อยละ 52.8 ตามลำดับ อธิบายได้จากเพราะว่าบิดา/มารดาเป็นผู้ที่ใกล้ชิด และอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นมาตั้งแต่เล็ก ดังนั้นลักษณะของบิดา/มารดาจึงเป็นต้นแบบและหล่อหลอมให้กับเด็กที่ละเล็กละน้อย จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะเรียนรู้และซึมซับโดยไม่รู้ตัว จึงเป็นปัจจัยที่มีสำคัญต่อการพัฒนาวัยรุ่น ให้มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์และสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) พบว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับงานของเกษร ภูมิดี (88) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญปัญหา และ

ฝ่าฟันอุปสรรคต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สอดคล้องกับงานของสุนัทยา กาญจนพงศ์ (89) พบว่าเยาวชนชายที่ได้กระทำผิดได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบ ที่ต่างจากเยาวชนที่ไม่ได้กระทำผิด โดยเยาวชนชายที่ไม่ได้กระทำผิดจะได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และสามารถโต้แย้งได้ให้ความสนับสนุนตามโอกาสอันเหมาะสม เช่นเดียวกับงานของทัตดาว ลิ้มพะสุต (90) พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.5 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนที่เหลือเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน และตามใจลูก สอดคล้องกับงานของเอวิดเน มิลินกีและคณะ (Avidan Milevsky et.al) (91) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา มีความสัมพันธ์กับความพอใจในชีวิตของวัยรุ่น เช่นเดียวกับงานของพรพรรณ จันทรง (92) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวทางสังคมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นมีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างกัน

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จากการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น โดยพบว่า มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.457$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ปัจจัยระดับบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ และค่าเฉลี่ยการรับรู้สัมพันธภาพในครอบครัวรายชื่อที่สูงที่สุด คือ สมาชิกในบ้านสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับบางครั้งถึงประจำ ร้อยละ 50.0 และร้อยละ 47.4 ตามลำดับ รองลงมา คือ มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้าน เช่น กวาด-ถูบ้าน ล้างจาน ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับบางครั้งถึงประจำ ร้อยละ 30.2 และร้อยละ 66.3 ตามลำดับ อธิบายได้จากแนวคิดของโดมอนและเลอเนอร์ (Damon W. & Lerner R M.) (30) ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กเกิดมาไม่สามารถมีชีวิตตามลำพัง จำเป็นต้องมีผู้ดูแล คือบิดา/มารดาจึงเป็นผู้ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมาตั้งแต่เป็นวัยทารก สถาบันครอบครัวแรกที่เด็กต้องดำรงชีวิตอยู่ บทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดาจึงส่งผลต่อความใกล้ชิด ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวครอบครัวเป็นสังคมแรก ที่ให้เด็กได้เรียนรู้ และปรับตัวอยู่ในสังคมสามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุข สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาพล (79) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) รจนา คงคาธิบ (32) ศศิพันธ์ ทรงสัจย์ (73) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) มาร์เจน ครักเคอร์คและคณะ (Marjan Drukker et.al) (74) ไพ-ซาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ งานของทัตดาว ลิ้มพะสุต (90) พบว่า สัมพันธภาพใน

ครอบครัวนิสิตทำพฤติกรรมร่วมกับพ่อแม่ และพี่น้องพร้อมๆ กันมากที่สุด รองลงมาคือกับแม่คนเดียวกับพ่อและแม่ ส่วนพฤติกรรมที่นิสิตทำด้วยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมที่ต้องกระทำด้วยกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น การออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ดูโทรทัศน์ การไปเยี่ยมญาติ เป็นต้น พฤติกรรมที่นิสิตกระทำร่วมกับสมาชิกในบ้านน้อยที่สุด

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

1) ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า สิ่งแวดล้อมในชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น โดยพบว่า มีค่าความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.324$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าปัจจัยระดับชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ และค่าเฉลี่ยการรับรู้สิ่งแวดล้อมในชุมชนรายข้อที่สูงที่สุด คือ ในชุมชนที่อาศัยอยู่มีการขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กหรือเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 18 ปี มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 23.7 และร้อยละ 11.5 ตามลำดับ รองลงมา คือ เคยเห็นเด็กหรือเยาวชนในชุมชนใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 18.3 และร้อยละ 6.7 ตามลำดับ อธิบายได้จากแนวคิดของโดมอนและเลอเนอร์ (Damon W. & Lerner R.M.) (30) กล่าวว่า วัยรุ่นไม่สามารถอยู่คนเดียวหรืออยู่ในครอบครัวได้เท่านั้น วัยรุ่นจำเป็นต้องเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ดังนั้นการปรับตัวของวัยรุ่นจึงเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ การศึกษา การบริการทางด้านสาธารณสุข เพื่อการพัฒนาวัยรุ่นให้มีชีวิตคุณภาพที่ดี เพราะว่าสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของวัยรุ่นนั้นไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขได้ แต่วัยรุ่นสามารถที่จะอยู่กับสิ่งเหล่านั้นได้อย่างรู้เท่าทันกับสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตนเอง โดยเลือกรับในสิ่งที่ดี ถ้าเป็นสิ่งที่ไม่ดีก็ไม่ควรที่จะไปเรียนรู้โดยการอยากรู้อยากลอง เมื่อวัยรุ่นได้เรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้จะทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับงานของสุภาภรณ์ อหันตะ (94) พบว่า อายุสัมพันธ์ภาพในครอบครัว และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับสถานบันเทิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานของไพ-ซาน เลีย (Pei-shan Liao) (78) พบว่าสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

2) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น โดยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.452$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าปัจจัยระดับชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ และค่าเฉลี่ยการรับรู้การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อนรายข้อที่สูงที่สุด คือ ช่วยให้ผู้ปกครองคลายเครียดได้ด้วยการพูดคุย ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 30.9 และ ร้อยละ 20.9 ตามลำดับ) รองลงมา คือ เพื่อน ๆ มักคล้อยตามความคิดของนักเรียนที่เสนอในโอกาสต่าง ๆ เช่น กิจกรรมในกลุ่ม มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 17.4 และร้อยละ 4.8 ตามลำดับ) อธิบายได้จากแนวคิดมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่าบุคคลมีความต้องการการนับถือตนเอง ความภูมิใจในตนเอง ต้องการมีชื่อเสียง เป็นความต้องการการยอมรับนับถือ การยกย่องจากผู้อื่นให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า และมีเกียรติ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการเพื่อนที่มีความคิดเห็นเหมือนตนเอง ต้องการได้รับความรัก การยอมรับ การชื่นชมจากคุณครู ต้องการเป็นที่ยอมรับของบิดา มารดา พี่น้อง ญาติ เพื่อน รวมทั้งคนอื่น ๆ ในสังคม ถ้าวัยรุ่นไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จะทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตลดต่ำลง ตามที่นิภา นิธิยาน (107) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรับตัวได้ดีจะมีส่วนร่วมช่วยนักเรียนในการปรับตัวได้มาก ส่วนคุณครูที่ไม่สามารถปรับตัวได้ดีอาจจะช่วยนักเรียนในการปรับตัวได้ไม่คืบคั้น ลักษณะของครูที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน ได้แก่ ความรู้สึกสนุกสนานในงานสอน การอบรมนักเรียน ความสุภาพอ่อนโยน การวางตัวดีมีความรู้สึกรอบอ้อมและมั่นคง และรักใคร่ในลูกศิษย์ สอดคล้องกับงานของ กาญจน์หทัย สัมภาษณ์ (95) พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนค่อนข้างน้อย การยอมรับของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานของจารุพงศ์ สายโสภณ (96) พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ยอมรับนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางก่อนไปทางสูง สอดคล้องกับงานของพรจิรา วงศ์ชนะภัย (97) พบว่าสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู จะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างนักเรียนกับครูสูง จึงมีความสามารถในการแก้ปัญหา และการปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี เช่นเดียวกับงานของโคลินและลาگانซา (Collins J. K. and Laganza S.) (98) ที่พบว่า การเป็นที่ยอมรับตนเองมีความสัมพันธ์กับความพอใจของวัยรุ่น

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น โดยพบว่า มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.263$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าปัจจัยระดับชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นจังหวัดสมุทรปราการ และค่าเฉลี่ยการรับรู้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนรายข้อที่สูงที่สุดคือ เข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 20.2 และร้อยละ 60.9 ตามลำดับ รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬาสี นิทรรศการด้านวิชาการ ส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 36.7 และร้อยละ 38.9 ตามลำดับ อธิบายได้ว่าวัยรุ่น ดังที่ Maslow (42) กล่าวว่าบุคคลต้องการความรักหรือสังคม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการการยอมรับนับถือ การยกย่องจากผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการแสดงความสามารถของตนเองให้บุคคลอื่นได้เห็น แต่ในสายตาของผู้ใหญ่จะมองว่าวัยรุ่นเป็นเด็ก ทำให้วัยรุ่นไม่มีโอกาสสามารถแสดงศักยภาพได้เต็มที่ ทั้งที่วัยรุ่นมีความสามารถพิเศษแต่ไม่มีเวทีได้แสดงความสามารถ จะเห็นได้ว่าเมื่อวัยรุ่นมีโอกาสร่วมการแข่งขันความสามารถจากเวทีประกวดต่างๆ วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความสามารถเฉพาะตัวทุกคน ถ้าโรงเรียน/ชุมชนเห็นความสำคัญในความสามารถของวัยรุ่น วัยรุ่นจะเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาโรงเรียน/ชุมชน จะทำให้คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นในโรงเรียน/ชุมชนดีขึ้นด้วย ตามที่ ศรีเรือน แก้วกังวาน (3) กล่าวว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มักใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสถานที่วัยรุ่นได้มีโอกาสเรียนรู้วิชาการต่างๆ อย่างเป็นทางการ เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งทักษะในการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามให้กับเยาวชน เพื่อความก้าวหน้า มีอาชีพที่มั่นคง และเป็นที่ยอมรับของสังคม สอดคล้องกับงานของสุริยเดว ทวีปาตี (99) พบว่าเด็กและเยาวชนปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอ่อนมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันชุมชนก็ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็กและเยาวชนในชุมชนของตนเอง ขัดแย้งกับงานของกิตติคม คาวีรัตน์ (100) พบว่า การมีส่วนร่วมกิจกรรมสุขภาพของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมสุขภาพ ด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม ด้านการให้บริการกิจกรรมสุขภาพ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมสุขภาพของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการบริการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการสุขภาพ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

และด้านบุคลากรให้บริการสุขภาพมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิชาการสุขภาพ และด้านกิจกรรมการออกกำลังกายมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานของเดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของไป-ซาน เลีย (Pei-shan Liao) (78) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตวัยรุ่น สอดคล้องกับงานของรอป เมคจี และคณะ (Rob McGee.et.al.) (101) พบว่าการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับบิดา/มารดา เพื่อน และ โรงเรียน

2.4 สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นและสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา การเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตัวแปรทั้ง 7 ตัวนี้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โดยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นได้ถูกต้องร้อยละ 49.10 (Adjusted $R^2= 0.491$, $p\text{-value}<0.001$) ซึ่งตามอนและเลอเนอร์ (Damon W. & Lerner R M.) อธิบายไว้ว่า วัยรุ่นเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศที่ต้องอาศัยบิดา/มารดาในการอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ดูแลวัยรุ่นอย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็น มีอิสระเสรีภาพตามความเหมาะสม เพื่อให้วัยรุ่นเกิดความฉลาดทางอารมณ์ สามารถแก้ไขปัญหา ตลอดจนวางแผนทางการศึกษาเล่าเรียนไปสู่เป้าหมายในอนาคต ร่วมกับคุณครูถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการต่างๆ แก่วัยรุ่น เป็นที่ปรึกษาชี้แนะแนวทางให้กับวัยรุ่น มีเพื่อนเป็นกำลังใจหรือช่วยส่งเสริมความสามารถของวัยรุ่น และชุมชนช่วยสอดส่องดูแลและสนับสนุนสิ่งที่อำนวยความสะดวกกับวัยรุ่น ช่วยให้วัยรุ่นดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross - sectional survey research) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดการณ์คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 460 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 9-30 กรกฎาคม 2552 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีเทส (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดี (LSD) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะทางประชากร

1.1 ข้อมูลทั่วไป

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 460 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 44.3 เป็นเพศชาย มีอายุ 14 ปี ร้อยละ 50.0 อายุที่มากที่สุด คือ 16 ปี อายุที่น้อยที่สุด คือ 12 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 14.2 ปี (S.D. \pm 0.7) การนับถือศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.7 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 ในส่วนระยะเวลาอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.5 ระยะเวลาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 13.6 (S.D. \pm 2.2.) ระดับชั้นเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 50.7 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 49.3 สำหรับระดับผลการเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับหรือมากกว่า 3 พบร้อยละ 36.1 ส่วนเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย อยู่ระหว่าง 51-100 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.4 เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 68.0 บาท (S.D. \pm 22.9) ในเรื่องความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำวัน ร้อยละ 50.7 สำหรับผู้รับผิดชอบร้อยละ 49.6 คือ มารดา ส่วนสถานภาพสมรสของบิดา/มารดา มีสถานภาพคู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 สำหรับระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.8 อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนระดับการศึกษาของมารดาส่วนใหญ่ร้อยละ

45.4 อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ในเรื่องอาชีพของบิดา ร้อยละ 62.0 มีอาชีพรับจ้าง และอาชีพของมารดา ร้อยละ 55.9 มีอาชีพรับจ้าง สำหรับรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท พบร้อยละ 43.5 รายได้มากที่สุด คือ 15,000 บาท รายได้น้อยที่สุด คือ 1,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 17,954 บาท (S.D. \pm 16,446) ในส่วนจำนวนคนที่พึงพิงรายได้ของครอบครัว อยู่ระหว่าง 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 จำนวนคนที่พึงพิงรายได้โดยเฉลี่ย 3.8 คน (S.D. \pm 1.1) สำหรับฐานะการเงินที่ใช้จ่ายในครอบครัว คิดว่าฐานะทางการเงินเพียงพอ และเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนประเภทของครอบครัว ร้อยละ 72.6 เป็นครอบครัวเดี่ยว สำหรับบุคคลที่รักมากที่สุด ร้อยละ 41.3 เป็นบิดาและมารดา ส่วนบุคคลที่บอกความลับได้ ร้อยละ 39.8 เป็นมารดา และบุคคลที่ระบายความทุกข์ได้ ร้อยละ 28.5 เป็นมารดาหรือเพื่อน

1.2 ปัจจัยระดับบุคคล,ระดับครอบครัว, ระดับชุมชน

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 76.6 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 52-104 คะแนน) โดยพบว่าร้อยละ 87.0 มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยระดับครอบครัว พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เท่ากับ 72.6 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 54-87 คะแนน) ร้อยละ 75.7 มีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ (ทางลบ) ระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว เท่ากับ 27.3 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 17-35 คะแนน) ร้อยละ 50.7 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยระดับชุมชน ค่าเฉลี่ยการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแหล่งอบายมุขในชุมชน เท่ากับ 14.5 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 9-31 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.6 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับน้อย การรับรู้ด้านการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน เท่ากับ 32.3 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 16-49 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.7 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน เท่ากับ 18.8 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 9-28 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.8 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับน้อย

2. คุณภาพชีวิต

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการมีค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เท่ากับ 97.2 (คะแนนต่ำสุด-สูงสุด = 67-129 คะแนน) ร้อยละ 56.3 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านร่างกายและสุขภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 23.2 คะแนน ร้อยละ 67.2 มีคะแนนอยู่ในระดับดี ด้านจิตใจและอารมณ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 21.1 คะแนน ร้อยละ 49.6 มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.6 คะแนน ร้อยละ 66.3 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี ด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 29.6 คะแนน ร้อยละ 50.9 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

3.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น พบว่าปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ การศึกษาของบิดา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับการศึกษาของบิดาชั้น เทียมเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นดีกว่าประถมศึกษา ส่วนระดับการศึกษาของ มารดา พบว่าระดับการศึกษาของมารดาชั้นมัธยมศึกษา อนุปริญญา มีคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นดีกว่า ประถมศึกษา รายได้ของครอบครัว มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตของ วัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ ในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สัมพันธภาพในครอบครัว มี ค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สิ่งแวดล้อมในชุมชน มีค่าความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ การเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับ ปานกลางกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และโรงเรียน มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ได้แก่ ความ ฉลาดทางอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การเป็นที่ยอมรับ ของคุณครูและเพื่อน รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน สิ่งแวดล้อม ในชุมชน สามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้ร้อยละ 49.10 และสามารถสร้างสมการ ถดถอยเพื่อใช้ในการทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้ดังนี้

$$y = 23.357 + 0.961 (\text{ความฉลาดทางอารมณ์}) + 0.798 (\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}) + 0.475 (\text{การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน}) + 2.401 (\text{ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน}) + [- 0.269 (\text{สิ่งแวดล้อมในชุมชน})] + 4.932 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย}) + 0.286 (\text{การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน})$$

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นและสามารถร่วมกันคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน สิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดาควรเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ ได้เลียนแบบอย่างพฤติกรรมที่ดี ควรเรียนรู้และเข้าใจพัฒนาการของเด็กไว้ต่อ ความรู้สึกรักของเด็กจะช่วยให้อบิดา มารดาสามารถแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ และมีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านความฉลาดทางอารมณ์ โดยส่งเสริมให้เด็กสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ดังนั้นความรัก ความอบอุ่น ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก เป็นการสานสัมพันธ์ภาพในครอบครัวให้แน่นแฟ้น โดยสมาชิกทุกคนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวด้วยกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สามารถเป็นเกาะป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจต่อบิดา/มารดา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับเด็กบุคคลแรกที่เด็กจะนึกถึง คือ บุคคลที่เด็กไว้วางใจมากที่สุด และรักมากที่สุด คือ บิดา/มารดา (ร้อยละ 41.3) โดยเฉพาะบิดา/มารดาควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง เมื่อบิดา/มารดาให้ความสำคัญต่อเด็กในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวแล้ว ย่อมทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีความสำคัญต่อครอบครัวเช่นเดียวกัน เพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

โรงเรียน ควรมีการปรับแผนการเรียนการสอนด้านวิชาการต่างๆ ให้เข้าใจง่าย จัดกิจกรรมส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ หรือวันประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้บิดา/มารดาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยการจัดเวทีสนทนา เรื่องบทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดาตัวอย่างในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จัดมอบรางวัลกับบิดา/มารดาตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวอื่นๆ นำไปปฏิบัติต่อไป รวมทั้งการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้การจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ตลอดจนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยเฉพาะควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกในความสามารถของนักเรียนในห้องเรียนหรือในชมรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ควรเพิ่มการสร้างภูมิป้องกันทางด้านสังคมแก่นักเรียน โดยการสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน มีการเวทีจำลองเหตุการณ์จริงเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ การตัดสินใจแก้ปัญหาต่อเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อให้วัยรุ่นรู้เท่าทันพิษภัยจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และเกิดเรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติจริง สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสังคมปัจจุบัน

หน่วยงานด้านสาธารณสุข จึงควรจัดกิจกรรมเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องครอบครัวศึกษา การเตรียมตัวเพื่อการใช้ชีวิตสมรสที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และรับผิดชอบ พัฒนาการเด็ก การเรียนรู้เมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่น การคบเพื่อนต่างเพศ เพศศึกษา เพื่อกระตุ้นให้บิดา/มารดารับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องสนใจดูแลเอาใจใส่ต่อบุตร และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ควรเริ่มตั้งแต่เด็กอยู่ในช่วงเยาว์วัย เพื่อให้เด็กมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ต่อไปเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ชุมชน จึงควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพตามความรู้ความสามารถเฉพาะบุคคล เพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว นอกจากนี้จะช่วยส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพดีขึ้นแล้วยังเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวอีกด้วย จัดกิจกรรมส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดาในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ โดยให้บิดา/มารดาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดาตัวอย่าง จัดมอบรางวัลกับบิดา/มารดาตัวอย่าง เพื่อเป็นแบบอย่างครอบครัวตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวอื่นๆ ในชุมชน นำไปปฏิบัติต่อไป มีการจัดเวทีประกวดความสามารถพิเศษของวัยรุ่นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับต่อบุคคลเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นต่อชุมชนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นในช่วงวัยอื่นๆ เช่นวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต และแนวทางการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตดีขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวัยรุ่นทั่วประเทศ หรือชนบท เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นในเขตเมือง และชนบท
3. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่น เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น
4. ควรศึกษาเน้น/เจาะลึกถึงคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือสนทนากลุ่ม และรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชนและ โปรแกรมการส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิต
5. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต เช่นปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ การนับถือศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ความสามารถของตนเอง การเผชิญปัญหา การแก้ปัญหา และความเครียด ปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ บทบาทและหน้าที่ของบิดา/มารดาต่อการอบรมเลี้ยงดูของวัยรุ่น ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ วัยรุ่นติดเกมส์ วัยรุ่นแก๊งค์เด็กแว้น ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นต่อชุมชน เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

FACTORS INFLUENCING ON QUALITY OF LIFE AMONG EARLY IN ADOLESCENTS
SAMUTPRAKRAN PROVINCE

ภาวรัตน์ ภาสุกสถาพร 5036037 PPHP/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, สศค. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)
สุธรรม นันทมงคลชัย, ปชด. (ประชากรศาสตร์), ศุภชัย ปิติกุลตั้ง, พ.บ., ว.ว. (กุมารเวชศาสตร์)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ การรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งทางสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชากรไทยให้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นขาดการคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ตึงาม ประกอบกับสถาบันครอบครัวที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลง ขณะเดียวกันความเป็นสังคมเมืองขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยกระแสวัตถุนิยมที่เข้าสู่ชุมชนได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน สัมพันธภาพของคนในชุมชนลดน้อยลงในลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น จึงส่งผลให้การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ วัยรุ่นเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว การแสดงออก หรือพฤติกรรม วัยรุ่นจะมีความรู้สึกรู้จักคิดเป็นของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่ มีความอยากรู้อยากเห็น รวมทั้งการเรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (1-3) วัยรุ่นเป็นวัยที่จะก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป

เมื่อวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่สังคม ประกอบกับต้องเผชิญกับปัญหาภาวะวิกฤตทางสังคม จึงส่งผลให้วัยรุ่นของประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาต่างๆ โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางพฤติกรรม ได้แก่ ปัญหาติดเกมคอมพิวเตอร์ เป็นปัญหาในต่างประเทศ (5-9) และเป็นปัญหาเช่นเดียวกับในประเทศ

ไทย (10-13) พบว่าเด็กและเยาวชนอายุ 11-24 ปีทั่วประเทศประมาณ 3 ล้านคนใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเล่นเกม (14) วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากเรียนรู้ อยากลอง เมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ลองสูบบุหรี่จึงเป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นติดบุหรี่ได้ พบว่าวัยรุ่นไทยอายุ 10-24 ปี ดิดหรือสูบบุหรี่เป็นประจำประมาณ 1,500,000 คน (15) เมื่อกลุ่มวัยรุ่นชักชวนกันไปเที่ยวเตร่ สิ่งที่จะเพิ่มความสนุกสนานครึกครื้นแก่วัยรุ่นได้ คือ แอลกอฮอล์ จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นไทยอายุ 10-24 ปี มีการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 41.2 (17) ดังนั้น แอลกอฮอล์จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยมีเยาวชนไทยอายุระหว่าง 15-24 ปี มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 38 ซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ พบการตั้งครรภ์ในแม่ที่อายุ 19 ปี หรือน้อยกว่าร้อยละ 10-13 ของการตั้งครรภ์ทั้งหมด (20) แล้วยังพบว่าในรอบปีที่ผ่านมา วัยรุ่นมีการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคหนองใน ร้อยละ 31 (19) นำไปสู่การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ในปัจจุบันคนหนุ่มสาวอายุ 15-24 ปี ติดเชื้อเอดส์ถึงเกือบ 8 หมื่นคน นอกจากปัญหาพฤติกรรมที่พบจะส่งผลเสียทางด้านสุขภาพกายแล้ว ยังพบปัญหาทางด้านสุขภาพจิตอีกด้วย (23) โดยพบว่าเยาวชนป่วยเป็นโรคจิตมากกว่า 1 ล้านคน ได้แก่ โรคซึมเศร้า ในวัยรุ่นกลุ่มอายุ 10-19 ปี พบร้อยละ 8 ซึ่งจะนำไปสู่อัตราการฆ่าตัวตายในที่สุด ถึงร้อยละ 6.4 (24) จากสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวย่อมนำมาซึ่งการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ และสะท้อนให้เห็นภาวะวิกฤตทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของวัยรุ่น รวมทั้งคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นได้

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 -10 ให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้ว่ารัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งสิ้น โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนามนุษย์ การพัฒนามนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ร่วมกับการพัฒนาองค์ประกอบด้านอื่นๆ แบบองค์รวม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างความสมดุล จะทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน (27)

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรจึงเป็นเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาประเทศ (27) คุณภาพชีวิต เป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง โดยครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร เศรษฐกิจ ความปลอดภัย และการมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสงบสุข (28) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า และวัยรุ่นเป็นกำลังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต เพื่อพัฒนาวัยรุ่นให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย

จิตใจ ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมช่วยลดปัญหาการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

จังหวัดสมุทรปราการเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีผู้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานและพักอาศัยเป็นจำนวนมาก ทั้งคนไทยจากต่างจังหวัดและคนต่างชาติ ปัญหาที่พบในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ โรคเอดส์ พบว่าเยาวชน ติดเชื้อเอช ไอ วี ร้อยละ 8.4 ขณะที่ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคหนองในและโรคซิฟิลิส มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (33) ปัญหาการสูบบุหรี่ พบร้อยละ 20 การดื่มแอลกอฮอล์ พบร้อยละ 36.7 (34) โดยปัญหาวัยรุ่นของจังหวัดสมุทรปราการดังกล่าว ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาต่างๆ ของวัยรุ่นจังหวัดสมุทรปราการที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เริ่มตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น และแนวโน้มของปัญหาในปัจจุบันที่พบปัจจุบัน เริ่มในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นได้ตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้น หรือช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นตอนต้นให้หมดไปตั้งแต่ระยะเริ่มแรก ปัญหาต่างๆ ที่พบในวัยรุ่นนั้นส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ดังนั้นการศึกษาถึงระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นจังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดการณ์คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้แก่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนจัดบริการเกี่ยวกับวัยรุ่นได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นให้มากที่สุด อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือลดปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นตอนต้นของจังหวัดสมุทรปราการต่อไปได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถคาดการณ์คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย ความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ประเภท

ครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชน/สังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดการณ์คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Survey Research) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถคาดการณ์คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมาแล้วอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1 ปี เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 – 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา และอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 41,835 คน จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรจากการสุ่มตัวอย่างได้ขนาดตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้เท่ากับ 380 คน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเชื่อถือมากขึ้นในการศึกษานี้ได้ใช้ตัวอย่างเพิ่มจากขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้อีกร้อยละ 10 ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 420 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi-stage โดยขั้นตอนแรก คือ สุ่มอย่างง่าย (Stratified Random Sampling) เลือกตามขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 – 3 และขั้นตอนที่ 3 สุ่มอย่างง่าย (Stratified Random Sampling) เลือกห้อง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 9 – 30 กรกฎาคม 2552 โดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 479 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการแจกแก่กลุ่มตัวอย่างจากการตรวจแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินคุณภาพชีวิต และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ มีนักเรียนตอบไม่ครบถ้วน มีจำนวน 19 คน จึงคัดออกจากการศึกษาดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 460 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีข้อคำถาม

แบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย 8 ส่วน คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในชุมชน แบบสอบถามการเป็นที่ยอมรับของนักเรียนกับคุณครูและเพื่อน แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน แบบประเมินคุณภาพชีวิต และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบสอบถามทั้ง 8 ส่วนนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ร่วมกับคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ จำนวน 41 คน และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Crobach's alpha coefficient) ของแบบทดสอบแต่ละชุด ได้ผลดังนี้ แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง = 0.62 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว = 0.68 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในชุมชน = 0.81 แบบสอบถามการยอมรับของคุณครู/เพื่อน = 0.52 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน = 0.76 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ = 0.84 แบบประเมินคุณภาพชีวิต = 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาเสนอในรูปจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Least significant difference (LSD) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 460 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.7 เพศชาย พบร้อยละ 44.3 มีอายุ 14 ปี ร้อยละ 50.0 รองลงมาอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 การนับถือศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 3.7 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 รองลงมาคือต่างจังหวัด พบร้อยละ 10.7 ในส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.5 รองลงมาอยู่ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.5 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ น้อยที่สุดคือ 1 ปี ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการมากที่สุด คือ 16 ปี โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการเฉลี่ย เท่ากับ 13.6 (SD ± 2.2) ปี สำหรับระดับผลการเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3 พบร้อยละ 36.1 รองลงมาได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00-2.99 คิดเป็นร้อยละ 35.0 ส่วนเงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย อยู่ระหว่าง 51-100 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมาได้รับเงินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 บาทต่อวัน พบร้อยละ 32.8 ในเรื่องเงินที่ได้รับจากผู้ปกครองมี

ความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำวัน ร้อยละ 50.7 พบว่าพอใช้จ่าย รองลงมาร้อยละ 44.8 เงินที่ได้รับพอใช้จ่าย และเหลือเก็บ ในเรื่องผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของนักเรียน คือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ บิดา พบร้อยละ 24.3

ครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 460 ครอบครัว มีสถานภาพสมรสของบิดา/มารดา ส่วนใหญ่มีสถานภาพคู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือแยกกันอยู่ พบร้อยละ 15.0 สำหรับระดับการศึกษาของบิดา จบประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาคือ จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น พบร้อยละ 18.5 ส่วนระดับการศึกษาของมารดา จบประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมา คือจบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น พบร้อยละ 20.4 ในเรื่องอาชีพของบิดา มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมา มีอาชีพค้าขาย พบร้อยละ 19.3 และอาชีพของมารดา มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ ไม่ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน พบร้อยละ 19.6 สำหรับรายได้เฉลี่ยของครอบครัว มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท/เดือน พบร้อยละ 32.4 รายได้น้อยที่สุดคือ 1,000 บาท/เดือน ส่วนรายได้มากที่สุดคือ 150,000 บาท/เดือน และพบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ $17,954$ (SD $\pm 16,446$) บาท ในส่วนจำนวนคนที่พึ่งพิงรายได้ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 3 ปี พบร้อยละ 37.6 สำหรับฐานะทางการเงินที่ใช้จ่ายในครอบครัว คิดว่าฐานะทางการเงินเพียงพอและเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ ฐานะทางการเงินเพียงพอ ไม่เหลือเก็บ พบร้อยละ 30.9 สำหรับประเภทของครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 72.6 รองลงมาคือ ครอบครัวขยาย พบร้อยละ 27.4 ในเรื่องบุคคลที่นักเรียนรักมากที่สุด เป็นบิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 31.7 สำหรับบุคคลที่นักเรียนบอกความลับได้ คือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 15.9 อีกทั้งบุคคลที่นักเรียนระบายความทุกข์ได้มากที่สุด คือ มารดาหรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาคือ บิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 12.0 ขณะที่พบว่า มีถึงร้อยละ 9.1 ที่คิดว่าสามารถระบายความทุกข์กับสัตว์เลี้ยงได้

2. ปัจจัยระดับบุคคล

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 76.6 ± 8.0 คะแนน (พิสัย 52 – 104 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.0 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับต่ำ

3. ปัจจัยระดับครอบครัว

ครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เท่ากับ 18.7 ± 2.9 คะแนน (พิสัย 8 – 24 คะแนน) ร้อยละ 69.1 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยคะแนนเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว เท่ากับ 27.3 ± 3.2 คะแนน (พิสัย 17 – 35 คะแนน) ร้อยละ 50.7 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัจจัยระดับชุมชน

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน เท่ากับ 14.5 ± 4.5 คะแนน (พิสัย 9 – 31 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.6 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยคะแนนการเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน เท่ากับ 32.3 ± 4.8 คะแนน (พิสัย 16 – 49 คะแนน) ร้อยละ 65.7 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน เท่ากับ 18.8 ± 3.6 คะแนน (พิสัย 9 – 28 คะแนน) ร้อยละ 77.8 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับน้อย

5. คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิต เท่ากับ 97.2 ± 12.4 คะแนน (พิสัย 67 – 129 คะแนน) ร้อยละ 56.3 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนด้านร่างกายและสุขภาพ เท่ากับ 23.3 ± 3.7 คะแนน (พิสัย 11 – 30 คะแนน) ร้อยละ 67.2 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านจิตใจและอารมณ์ เท่ากับ 21.1 ± 3.8 คะแนน (พิสัย 10 – 30 คะแนน) ร้อยละ 49.6 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านสัมพันธภาพทางสังคม เท่ากับ 15.6 ± 2.5 คะแนน (พิสัย 8 – 20 คะแนน) ร้อยละ 66.3 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี และค่าเฉลี่ยคะแนนด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง เท่ากับ 29.6 ± 4.3 คะแนน (พิสัย 17 – 40 คะแนน) ร้อยละ 50.9 มีคะแนนรวมอยู่ในระดับดี

6. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น (ตารางที่ 25)

6.1 ปัจจัยระดับบุคคล พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ ส่วน เพศ ขณะที่เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

6.2 ปัจจัยระดับครอบครัว พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ส่วนอาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนประเภทของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

6.3 ปัจจัยระดับชุมชน พบว่า สิ่งแวดล้อมในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

7. ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น

พบว่าปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน โดยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นได้ ถูกต้องร้อยละ 49.1 (Adjusted R²= 0.491, p- value=0.003) และมีสมการคาดทำนายเป็นดังนี้

$$\text{คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น} = 23.357 + 0.965(\text{ความฉลาดทางอารมณ์}) + 0.798(\text{สัมพันธภาพในครอบครัว}) + 0.475(\text{การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน}) + 2.401(\text{ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน}) + [-0.269(\text{สิ่งแวดล้อมในชุมชน})] + 4.932(\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย}) + 0.286(\text{การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน})$$

ซึ่งหากค่าคะแนนของความฉลาดทางอารมณ์ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน ในขณะที่คะแนนสัมพันธภาพในครอบครัว การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมในชุมชน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง จะทำให้ค่าคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นเพิ่มขึ้นเป็น 0.965 คะแนน

ตารางที่ 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานการวิจัย	p-value	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยระดับบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่		
- เพศ	0.526	ปฏิเสธ
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	<0.001	ยอมรับ
- เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน	0.189	ปฏิเสธ
- ความฉลาดทางอารมณ์	<0.001	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยระดับครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่		
- ระดับการศึกษาของบิดา	0.010	ยอมรับ
- ระดับการศึกษาของมารดา	0.007	ยอมรับ
- อาชีพของบิดา	0.236	ปฏิเสธ
- อาชีพของมารดา	0.072	ปฏิเสธ
- รายได้ของครอบครัว	0.001	ยอมรับ
- ประเภทของครอบครัว	0.366	ปฏิเสธ
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	<0.001	ยอมรับ
- สัมพันธภาพในครอบครัว	<0.001	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยระดับชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่		
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน	0.012	ยอมรับ
- การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน	<0.001	ยอมรับ
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	0.026	ยอมรับ

ตารางที่ 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	p-value	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับครอบครัว และปัจจัยระดับชุมชน มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีปัจจัยที่ร่วมทำนาย ได้แก่		
- ความฉลาดทางอารมณ์	<0.001	ร่วมทำนาย
- สัมพันธภาพในครอบครัว	<0.001	ร่วมทำนาย
- การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน	<0.001	ร่วมทำนาย
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	<0.001	ร่วมทำนาย
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน	0.012	ร่วมทำนาย
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	<0.001	ร่วมทำนาย
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	0.026	ร่วมทำนาย

สรุปและอภิปรายผล

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า วัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ มีคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอยู่ในระดับดี 97.2 ± 12.4 คะแนน (พิสัย = 26-130คะแนน) ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานทางร่างกายที่จำเป็นเพื่อความอยู่รอดในการดำเนินชีวิต ต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต สอดคล้องกับงานของออร์เพ็ญ เพชรรักษ์(68) สุชาดา บุญชิต (80)กัญจนพร อ่วมสำอางค์ (72) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) รจนา คงคาลัย (32) ธนายุทธ ธนธิติ (85)ที่พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ต่างจากงานของปลุก พรมรัตน์ (64) วิภูสนา ศาคริตชานันท์ (65) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ปลุก พรมรัตน์ (66) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และ วนิพพล มหาอาษา (106) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) วีระชัย อิ่มน้ำขาว และคณะ (69) ศศิธร บุตรเมือง (86) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

คุณภาพชีวิตด้านร่างกายและสุขภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เท่ากับ 23.2 ± 3.7 คะแนน (พิสัย = 6-30 คะแนน) ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow)

(42) กล่าวไว้ว่าความต้องการขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญมีจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตส่งผลให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง สอดคล้องกับงานของรจนา คงคำลับ (32) สุชาดา บุญชิต (80) กัญจนพร อ่วมล้ำ (72) ธนายุส ธนชิต (85) ต่างจากงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ปลุค พรมรัตน์ (64) วิภูสนา ศาคริตชานันท์ (65) ปลุค พรมรัตน์ (66) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) วีระชัย อิ่มน้ำขาวและคณะ (69) พบว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง และงานของศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและวณิชพล มหาอาษา (106) พบว่าด้านพฤติกรรมทางสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้านจิตใจและอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น เท่ากับ 21.1 ± 3.8 คะแนน (พิสัย = 6-30 คะแนน) ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่าเมื่อนุษย์ได้รับการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานแล้ว มนุษย์ย่อมต้องการขั้นต่อไป คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานของปลุค พรมรัตน์ (64) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ปลุค พรมรัตน์ (66) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านอารมณ์ จิตใจ และจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ต่างจากงานของรจนา คงคำลับ (32) กัญจนพร อ่วมล้ำ (72) สุชาดา บุญชิต (80) ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวณิชพล มหาอาษา (106) วีระชัย อิ่มน้ำขาวและคณะ (69) อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) พบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต อยู่ในระดับดี

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เท่ากับ 15.6 ± 2.5 คะแนน (พิสัย = 4-20 คะแนน) ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่ามนุษย์ต้องการความรักและสังคม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการเป็นที่รักของคนอื่น มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น สอดคล้องกับงานของวิภูสนา ศาคริตชานันท์ (65) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) รจนา คงคำลับ (32) กัญจนพร อ่วมล้ำ (72) วีระชัย อิ่มน้ำขาวและคณะ (69) พบว่าคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์กับสังคม อยู่ในระดับสูง ต่างจากงานของปลุค พรมรัตน์ (64) อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ปลุค พรมรัตน์ (66) พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นด้านสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น เท่ากับ 29.6 ± 4.3 คะแนน (พิสัย = 8-40 คะแนน) ดังแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) (42) กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องการสภาพบ้านเรือนที่มั่นคง สอดคล้องกับงานของรจนา คงคำลับ (32) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) ธนายุส ธนชิต (85) ต่างจากงานของปลุค พรมรัตน์ (64) วิภูสนา ศาคริตชานันท์

(65) สุชาดา บุญชิต (80) อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ปลุ๊ก พรหมรัตน์ (66) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) วีระชัย อิ่มน้ำขาวและคณะ (69) พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ต่างจากงานของศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวนิพพล มหาอาษา (106) พบว่าคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนและชุมชนอยู่ในระดับต่ำ

เพศ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ($p\text{-value} = 0.526$) ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของรจนา คงคาด้บ (32) แสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) วิชาสนา สาคกริตชานันท์ (65) สุชาดา บุญชิต (80) เดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ยูพาวดี วงษ์เพ็ญ (82) แตกต่างจากงานของยูพดี ศิริวรรณและคณะ (31) พัชราภรณ์ คนกล้า (67) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) กัญจนพร อ่วมสำอังก์ (72) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) มาร์เจน ตรีคเคอร์กและ (Marjan Drukker et.al) (74) ประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) อีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ไคน์ เจ ชูลิ่ง และคณะ (Keith J. Zulling. et.al) (77) ไพ-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) ที่พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ($p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานของ วิชาสนา สาคกริตชานันท์ (65) สุชาดา บุญชิต (80) กัญจนพร อ่วมสำอังก์ (72) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต แตกต่างจากงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) มาร์เจน ตรีคเคอร์กและ (Marjan Drukker et.al) (74) เดวิด มาซูโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ยูพาวดี วงษ์เพ็ญ (82) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่าย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ($p\text{-value} = 0.189$) สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) แตกต่างจากงานของยูพดี ศิริวรรณและคณะ วิชาสนา สาคกริตชานันท์ (65) ที่พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปานกลาง ($r = 0.618$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม (84) พบว่าเยาวชนวัยรุ่นที่มีจิตสำนึกทางปัญญาสูง จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ธนายศ ธนธิต (92) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ ศศิธร บุตรเมือง (93) ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระดับการศึกษาของบิดา พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ($p\text{-value} = 0.010$) สอดคล้องกับงานของประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) มาร์เจน ดรักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al)(74) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) แตกต่างจากงานของรจนา คงคาลับ (32) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

ระดับการศึกษาของมารดา พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ($p\text{-value} = 0.007$) สอดคล้องกับงานมาร์เจน ดรักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al) (74) อีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ไผ่-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ต่างจากงานของรจนา คงคาลับ (32) ที่พบว่าระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

อาชีพของบิดา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ($p\text{-value} = 0.236$) สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) สุชาดา บุญชิต (80) รจนา คงคาลับ (32) นักศึกษา มาร์เจน ดรักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al)(74) แต่แตกต่างจากงานของยุพดี ศิริวรรณ และคณะ (31) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ที่พบว่าอาชีพของบิดา มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพของมารดา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ตอนต้น ($p\text{-value} = 0.072$) สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนพล (79) สุชาดา บุญชิต (80) รจนา คงคาลับ (32) มาร์เจน ดรักเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al) (74) แต่แตกต่างจากงานของยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้ครอบครัวต่อเดือน พบว่า รายได้ครอบครัวต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ($p\text{-value} = 0.001$) สอดคล้องกับงานของสุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) อรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) อีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ประกาย วิโรจนกุลและคณะ (Pragai Jirojanakuln. et.al) (75) ไผ่-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) แต่แตกต่างจากงานของสุชาดา บุญชิต (80) รจนา คงคาลับ (32) ที่พบว่า รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

ประเภทของครอบครัว พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ($p\text{-value} = 0.366$) สอดคล้องกับงานของพัชราภรณ์ คนกล้า (67) แตกต่างจากงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) สุจิตรา โอพารกิจวานิช (71) ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และวนิพพล มหาอาษา

(106) อีริก เดียร์ริงและเบค เทเลอร์ (Eric Daering, Beck A. Taylor) (76) ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (83) ที่พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับปานกลาง ($r = 0.391$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานของอรเพ็ญ เพชรรักษ์ (68) เช่นเดียวกับงานของเกษร ภูมิดี (88) สอดคล้องกับงานของสุนันทา กาญจนพงศ์ (89) ทัดดาว ลิ้มพะสุต (90) เอวิเดน มิลินกี และคณะ (Avidan Milevsky et.al) (91) และพรพรรณ จันทรง (92) ตามลำดับ

สัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปานกลาง ($r = 0.457$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานของแสงอรุณ พจน์พัฒนาผล (79) ยุพดี ศิริวรรณและคณะ (31) รจนา คงคาถับ (32) ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (73) ประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (83) มาร์เจน ดร็กเคอร์คและ (Marjan Drukker et.al) (74) ไผ่-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) และทัดดาว ลิ้มพะสุต (90) สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข พบว่า สิ่งแวดล้อมในชุมชน มีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปานกลาง ($r = 0.324$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานของสุภาภรณ์ อหันตะ (94) และไผ่-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78)

การเป็นที่ยอมรับของคุณครู/เพื่อน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปานกลาง ($r = 0.452$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานของกาญจนา หทัย สัมเภาพันธ์ (95) จารุพงศ์ สายโสภณ (96) พรจิรา วงศ์ชนะภัย (97) และโคลินและลากันซา (Collins J K. and Laganza S.) (98)

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับปานกลาง ($r = 0.263$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยเดว ทวีปาตี (99) ที่พบว่าเด็กและเยาวชนปฏิบัติสัมพันธ์กับชุมชนอ่อนมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันชุมชนที่ไม่มีปฏิบัติสัมพันธ์ต่อเด็กและเยาวชนในชุมชนของตนเอง งานของกิตติคม คาวิรัตน์ (100) เดวิด มาซุโมโตะ และเจน โคนโน (David Matsumoto, Jun Konno) (81) ไผ่-ชาน เลี้ยว (Pei-shan Liao) (78) روب แมคจีและคณะ (Rob McGee et.al.) (101)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ครอบครัว โดยเฉพาะบิดาและมารดาควรเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ ได้เลียนแบบอย่างพฤติกรรมที่ดี ควรเรียนรู้และเข้าใจพัฒนาการของเด็ก วัตถุประสงค์ของเด็กจะช่วยให้บิดา มารดาสามารถแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ และมีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านความฉลาดทางอารมณ์ โดยส่งเสริมให้เด็กสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ดังนั้นความรัก ความอบอุ่น ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก เป็นการสานสัมพันธ์ภาพในครอบครัวให้แน่นแฟ้น โดยสมาชิกทุกคนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวด้วยกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สามารถเป็นเกาะป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจต่อบิดา/มารดา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับเด็กบุคคลแรกที่เด็กจะนึกถึง คือ บุคคลที่เด็กไว้วางใจมากที่สุด และรักมากที่สุด คือ บิดา/มารดา (ร้อยละ 41.3) โดยเฉพาะบิดา/มารดาควรจะเป็นโอกาสให้เด็ก ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง เมื่อบิดา/มารดาให้ความสำคัญต่อเด็กในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวแล้ว ย่อมทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีความสำคัญต่อครอบครัว เช่นเดียวกัน เพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

โรงเรียน ควรมีการปรับแผนการเรียนการสอนด้านวิชาการต่างๆ ให้เข้าใจง่าย จัดกิจกรรมส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ หรือวันประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้บิดา/มารดาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยการจัดเวทีสนทนา เรื่องบทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดาตัวอย่างในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จัดมอบรางวัลกับบิดา/มารดาตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวอื่นๆ นำไปปฏิบัติต่อไป รวมทั้งการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้การจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ตลอดจนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยเฉพาะควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกในความสามารถของนักเรียนในห้องเรียน หรือในชมรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ควรเพิ่มการสร้างภูมิป้องกันทางด้านสังคมแก่นักเรียน โดยการสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน มีการเวทีจำลองเหตุการณ์จริงเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ การตัดสินใจแก้ปัญหาต่อเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อให้วัยรุ่นรู้เท่าทันพิษภัยจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และเกิดเรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติจริง สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสังคมปัจจุบัน

หน่วยงานด้านสาธารณสุข ควรจัดกิจกรรมเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องครอบครัวศึกษา การเตรียมตัวเพื่อการใช้ชีวิตสมรสที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และรับผิดชอบ พัฒนาการเด็ก การเรียนรู้เมื่อถูกเข้าสู่วัยรุ่น เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ การสอนเรื่องเพศศึกษา เพื่อ

กระตุ้นให้บิดา/มารดารับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองที่ด้องสนใจดูแลเอาใจใส่ต่อบุตร และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ควรเริ่มตั้งแต่เด็กอยู่ในช่วงเยาว์วัย เพื่อให้เด็กมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ต่อไปเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

ชุมชน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมของครอบครัวในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ โดยให้บิดา/มารดาและเด็กวัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดาตัวอย่าง จัดมอบรางวัลกับบิดา/มารดาตัวอย่าง เพื่อเป็นแบบอย่างครอบครัวตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวอื่นๆ ในชุมชนนำไปปฏิบัติต่อไป มีการจัดเวทีประกวดความสามารถพิเศษของวัยรุ่นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับต่อบุคคลเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นต่อชุมชนเพิ่มขึ้น

FACTORS INFLUENCING ON QUALITY OF LIFE AMONG EARLY ADOLESCENTS IN SAMUTPRAKRAN PROVINCE

PAWARAT PHASUKSATHAPORN 5036037 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KANITTA CHAMROONSAWASDI, Ph.D. (MEDICAL SOCIAL SCIENCE AND PUBLIC HEALTH), SUTHAM NUNTHMONGKOLCHAI, Ph.D. (DEMOGRAPHY), SUPACHI PITIKULTANG, M.D., DIPLOMA THAI BOARD OF PEDIATRICS

EXTENDED SUMMARY

Background and Rationale of the Research

The force of globalization and the influx and acceptance of foreign culture through media and information technology have led to the change in the way of life of Thai people, in particular, the tendency, values and behaviors that are more materialistic. The situation is more apparent among teenagers whose ability to examine and judge to what are appropriate is limited. The strength of the family to inculcate decent moral values and behavior codes has also weakened. At the same time, there has been an increase in urbanization, resulting in loosening of human relationship among the community members and groups as individuals have to struggle and fend for themselves. All these changing situations have had significant effects on the life of adolescents. Adolescent is a critical stage of life - between childhood and adulthood. Adolescents go through the period of physical, psychological and emotional changes and reflected accordingly through behaviors and various expressions. They become more independent, curious, enthusiastic as well as learning to adapt themselves to the changing society (1-3), the stage transitioning to adulthood which will become the asset for future development of Thailand.

As adolescents begin to expose to wider range of social arena unprepared, they have little ability to discipline themselves and behave in irresponsible ways. Some are in the habit of playing with computer game excessively or become computer games addicts. Computer game addiction has been reported internationally (5-9), and has become a problem in Thailand (10-13). It has been reported that up to three million children and youth aged 11-24 in Thailand used the computer to play computer games (14). Adolescent is the stage of wanting to learn and to experiment; persuaded by friends to try cigarettes and got hooked. It has been estimated that around 1.5 million young adults aged 10-24 are addicted to cigarettes (15). When young people have fun together, alcohol has become part of their activities. It was found that 41.2 percents of Thai youth aged 10-24 (17) consume alcohol. Alcohol consumption can also lead to premature sexual intercourse. A study found 38 percents of youths aged 15-24 years old engaged in sexual activities, which has been a cause of unplanned pregnancy. It was also found that teenage pregnancy constituted to 10-13 percent of all pregnancies in Thailand (20). Moreover, it was found that, during last year, prevalence of sexually transmitted infections such as gonorrhea among teenagers was high at 31percents (19). This has contributed to the epidemic of HIV/AIDS. Currently, almost 80,000 young adults are infected with HIV. Besides, undesirable behaviors have not only led to negative physical health, it was also found that young people have also suffered from poor mental health (23). More than one million youth have psychological conditions such as depression. Eight percents of youth aged 10-19 year old have suffered from depression of which 6.4 percents among them led to suicide. The above mentioned situations have caused economic loss and reflected the social crises and poor quality of life of adolescents.

The Eighth to Tenth National Economic and Social Development Plans have focused on to human development since human is a critical source of national development. The Thai governments have been giving priorities in developing human resource. Improving quality of life of Thai population has also become the focus of the Tenth National Economic and Social Development Plan (B.E.2550-2554) together with balancing with other domains of development including economic, technological, community, societal, and environmental will lead to sustainable improvement in quality of life of the Thai population (27).

Achieving good quality of life of the population has become the major concern for national development (27). Quality of life refers to the kind of appropriate living according to the basic requirements in one's society during a period of time. It includes the ability to live in the society with good health, adequate livelihoods, food, economic, safety and in harmony with others. In order to help adolescents to develop and to achieve their future potential; avoid from economic loss, increase ability to adjust to societal changes, and reach their optimum development, it is imperative to have an in-depth understanding on their present quality of life.

Samutprakan province is an industrial city with numerous industries. There is a plenty number of both domestic and foreign migrants immigrate to the province for employment opportunities. Problems found among youth are many. It was found that 8.4 percents of youth are infected with HIV. The level of other sexually transmitted infections such as syphilis and gonorrhea has also increased to 20 percents (33). Cigarette smoking is 20 percents and alcohol consumption is 36.7percents, respectively (34). Without appropriate corrective measures, it is likely that these trends will continue to remain.

It was found that most of the issues related to youths begin in an early adolescent period (12-16 years old). Over time, increasing number of early adolescents will be involved in these problematic situations. This is the key rationale for the researcher to conduct a study on quality of life of early adolescents in the light of findings from this study will help to address the causes of the problem or may be beneficial in helping to promptly reduce the problems experienced by these young people. It is possible that many situation faced or experienced by adolescents in Samutprakan province may have direct effects on their quality of life. Therefore, it is worthwhile to study the quality of life of youths, factors related to their well-being and possible predictors of their quality of life. The findings from this study can be used by those working in education, social welfare, or other youth-related services for effective plan of their services to meet the needs of these youths. More appropriate provision for youths may lead to work in a more efficient way in addressing unfavorable situation and problems among adolescents.

General Objective

The general objective of this cross-sectional survey study was to measure the quality of life (QOL), factors related to and the predictors of QOL among early adolescents in Samutprakan province.

Specific Objectives:

1. To measure the quality of life among adolescents in Samutprakan province.
2. To examine the relationship between individual factors consists of sex, GPA, allowance received and emotional quotient, and the quality of life of early adolescents in Samutprakan province.
3. To examine the relationship between family factors consists of father's educational level, mother's educational level, father's occupation, mother's occupation, family income, family type, family relationship and parents' child rearing, and the quality of life of adolescents in Samutprakan province.
4. To examine the relationship between community/societal factors consists of community environment, acceptance by teachers and friends, participation in school/community activities, and the quality of life of early adolescents in Samutprakan province.
5. To examine influential factors that can predict the quality of life of early adolescents in Samutprakan province.

Scope of study

This study enrolled adolescents in junior secondary schools level 2-3 under the Department of General Education, Samutprakan province.

Methodology

This research was a cross-sectional survey research conducted to examine the quality of life and influencing factors that can predict the quality of life of early adolescents. Participants in this study were the secondary school studentsscs grade 2-3 from, the total of 41,835 students, who have resided in Samutprakan province for at least one year, and studied in secondary School level 2-3 under the General Education

Department in Samutprakan province. The minimum sampling size calculation was 380 persons. To enhance more reliability of the study results, the sample size was increased for 10 percents more to make a total of 420. The Multistage Sampling method was used to select the subjects. The first step was to stratify schools by size as large, medium and small size. The second step was to select students from level 2-3, and, finally the last step was to use Stratified Random Sampling to select the classes.

Data collection was conducted during 9-30 July 2009 through a self-administered questionnaire. All 479 questionnaires or 100 percents had been returned to the researcher. However, upon reviewing all returned questionnaires to check for completeness of their answers in such quality of life and emotional quotient assessment inventory, 19 out of the total questionnaires were incomplete and, therefore, discarded making the study sample equal to 460.

The survey instrument was the self-administered questionnaire comprising closed-ended questions and some of open-ended answers. The questionnaire included eight domains: general information about of the students, types of parental style, family relationship, community environment, acceptance of friends and teachers, participation in school/community activities, quality of life and emotional quotient assessment inventory. All of the eight domains of the questionnaire have been tested and examined for content validity by three experts and the Thesis Committee. The questionnaire had been pre-tested for reliability among 41 students with similar characteristics to the sample group at Wisutkasat School. The Cronbach's Alpha Co-efficient values for each domain of the questionnaire were as follows: types of parental style = 0.62, family relationship = 0.68, community environment = 0.81, acceptance of friends and teachers = 0.52, participation in school/community activities = 0.76, emotional quotient assessment = 0.84 and quality of life assessment = 0.85. Data analysis was based on descriptive statistics consists of number, percentage, mean and standard deviation, t-test and analysis of variance (one-way ANOVA). Paired differences were tested by Least Significant Difference (LSD) and Stepwise Multiple Regression Analysis.

Results

1. General information

Among 460 early adolescents at Samutprakarn province, 55.7 percents were girls while 44.3 percents were boys. 50.0 percents were at age of 14 while 32.0percents were at age of 15. Most students or at 95.7percents were Buddhists and 3.7percents were Muslims. About 85.7 percents have resides in Samutprakarn province and only 10.7 percents have resided in other provinces. About 91.5percents have lived at Samutprakarn province for 10-15 years and 3.5percents have lived there for 5-10 years. The shortest length of living at Samutprakarn province was one year and the longest length of living there was 16 years. The average length of residence at Samutprakarn province was 13.6 years (SD \pm 2.2). For the GPA, most students (36.1percents) gained the average achievement points over or equal to 3 while 35.0 percents achieved the average achievement points at 2.00 – 2.99. The students at 62.4 percents received the stipend at the range of baht 51-100 a day; 32.8 percents received the stipend less than or at baht 50 a day. For the adequacy of stipend paid by students' guardians, 50.7 percents viewed that their stipend was adequate and 44.8 percents viewed that their stipend was adequate and left some for saving. Regarding persons responsible for students' expenditures, 49.6 percents of students thought that the expenditures were mothers' responsibility while 24.3 percents thought that they were fathers' responsibility.

Among 460 families of early adolescents in Samutprakarn province, 70.0 percents of their parents were married and 15.0percents were separated. For fathers' education, 42.8 percents attained the primary school level and 18.5 percents attained the senior high school/ vocational certificate level. Regarding mothers' education, 45.4percents attained the primary school level while 20.4percents attained the senior high school/ vocational certificate level. In respect with fathers' occupation, 62.0 percents were labors while 19.3 percents were merchants. For mothers' occupation, 55.9 percents were labors while 19.6 percents had no occupation/housewife. Regarding the average family income, 43.5 percents earned income lower than baht 10,000/month while 32.4percents earned baht 10,001 – 20,000/ month. The lowest income earned was baht 1,000/month and the highest one was baht 150,000/ month. The average family income was baht 17,954 (SD \pm 16,446). For the persons relying on

family income, 56.1 percents of families borne 4-5 members and 37.6 percents for 3 members. Regarding the family financial status, 43.5 percents thought that they had good financial status with some saving while 30.9 percents thought that they had good financial status without any saving. With regard to family types, most families or equivalent to 72.6 percents were nuclear ones and only 27.4 percents were extended families. For students' most beloved persons, 41.3 percents were parents and 31.7 percents were mothers. For persons to which students revealed secrets, 39.8 percents were mothers and 15.9 percents were friends. For persons students shared distress, 28.5 percents were mothers or friends while 12.0 percents were their parents. Only 9.1 percents of those students shared their distress with pets.

2. Individual factors

Early adolescents in Samutprakarn province gained the average emotional quotient at 76.6 ± 8.0 scores (Range = 52 – 104 scores). About 87.0 percents gained the average scores at low level.

3. Family factors

Families of early adolescents at Samutprakarn province gained the averages perception scores on their parental style as democracy type at 18.7 ± 2.9 scores (range = 8-24 scores) for 69.1 percents, which meant that the total scores were at high level. The average scores on family relationship were 27.3 ± 3.2 (range = 17-35 scores) for 50.7 percents, which meant that the total scores were at high level.

4. Community factors

Families of early adolescents in Samutprakarn province gained the averages perception scores on community environment at 14.5 ± 4.5 scores (range = 9-31 scores) for 99.6 percents, which meant the total scores were at high level. The average scores on acceptance of teachers/friends were 32.3 ± 4.8 (range = 16-49 scores) for 65.7 percents, which meant the total scores was at moderate level. The average scores on participation in school/community activities were 18.8 ± 3.6 (range = 9-28 scores) for 77.8 percents, which meant the total scores was at low level.

5. Quality of life of early adolescents

Early adolescents in Samutprakarn province gained the averages perception scores on quality of life at 97.2 ± 12.4 scores (range = 67-129 scores) for 56.3 percents, which meant the total scores were at high level. Regarding individual

aspects, the average scores on physical and health were 23.3 ± 3.7 (range = 11-30 scores) for 67.2 percents, which meant the total scores was at good level. The average scores on psychological and emotions were 21.1 ± 3.8 (range = 10-30 scores) for 49.6percents, which meant the total scores was at moderate level. The average scores on social relationship were 15.6 ± 2.5 (range = 8-20 scores) for 66.3 percents, which meant the total scores was at good level. The average scores on environment and security were 29.6 ± 4.3 (range = 17-40 scores) for 50.9percents, which meant the total scores was at good level.

6. Factors related to the quality of life of early adolescents (Table 25)

6.1 Factors at individual level – It was found that the factors significantly related to the quality of life of early adolescents at p-value <0.001 included GPA and emotional quotient. While sex and allowance were not related to the quality of life of early adolescents.

6.2 Factors at family level - the factors significantly related to the quality of life of early adolescents at p-value <0.05 included the father' education and mother's education, father's occupation, mother's occupation, family income, parental style as democracy type, family relationship. While, family type was not related to the quality of life of early adolescents.

6.3 Factors at community level – Community environment, acceptance of teachers/friends and participation in school/community activities were significantly related to the quality of life of early adolescents at p-value <0.001.

7. Factors influencing and predicting the quality of life of early adolescents

The factors as predictors of quality of life of early adolescents in Samutprakarn province were emotional quotient, family relationship, acceptance of teachers/friends, education achievement, community environment, parental style as democracy type and participation in school/community activities. These factors were able to relevantly predict the quality of life of early adolescents correctly at 49.1percents (Adjusted $R^2 = 0.491$, p-value = 0.003). The prediction equation was as follows:

Quality of life of early adolescents = $23.357 + 0.965$ (emotional quotient) + 0.798 (family relationship) + 0.475 (acceptance of teachers/friends) + 2.401 (GPA)

+ (community environment) + 4.932 (Parental style as democracy type) + 0.286 (participation in school/community activities).

If the score on emotional quotient increased for one whereas scores on family relationship, acceptance of teachers/friends, GPA, community environment, Parental style as democracy type and participation in school/community activities remained unchanged, the scores on quality of life of early adolescents would be up to be 0.965.

Table 25: Summary of testing hypotheses influencing the quality of life of early adolescents at Samutprakarn

Research Hypotheses	p-value	Hypothesis Testing Results
Hypothesis 1: Factors at individual level related to the quality of life of early adolescents in Samutprakarn province included:		
- Sex	0.526	Rejected
- GPA	<0.001	Accepted
- Allowance	0.189	Rejected
- Emotional quotient	<0.001	Accepted
Hypothesis 2: Factors at family level related to the quality of life of early adolescents in Samutprakarn province included:		
- Father's education	0.010	Accepted
- Mother's education	0.236	Accepted
- Father's occupation	0.072	Rejected
- Mother's occupation	0.001	Rejected
- Family income	0.366	Accepted
- Family types	<0.001	Rejected
- Parental style as democracy type	<0.001	Accepted
- Family relationship	0.007	Accepted

Table 25: Summary of testing hypotheses influencing the quality of life of early adolescents at Samutprakarn (continue)

Research Hypotheses	p-value	Hypothesis Testing Results
Hypothesis 3: Factors at community level correlated to the quality of life of early adolescents at Samutprakarn included:		
- Community environment	0.012	Accepted
- Acceptance of teachers / friends	<0.001	Accepted
- Participation in school / community activities	0.026	Accepted
Hypothesis 4: Factors at individual level, factors at family level and factors at community level are influencing and can predict the quality of life of early adolescents in Samutprakarn province included:		
- Emotional quotient	<0.001	Predictable
- Family relationship	<0.001	Predictable
- Acceptance of teachers / friends	<0.001	Predictable
- GPA	<0.001	Predictable
- Community environment	0.012	Predictable
- Parental style as democracy type	<0.001	Predictable
- Participation in school / community activities	0.026	Predictable

Conclusion and Discussion

The results showed that the quality of life of early adolescents at Samutprakarn province was at good level with average scores at 97.2 ± 12.4 scores (range = 26 – 130 scores). Subject to Maslow (42), everyone has fundamental physical needs for his survival, body, mental and environmental security to allow him to face all facts of life. This result was consistent to Orapen Petcharak (68), Suchada Boonchid (80), Kanyaporn Uomsamang (72), Suchitra Olarnkijvanich (71), Rojana Kongkalub (32), Thanayuth Thanathiti (85) finding that students in their researches had the quality of life at good level. But, this result was different from Plook Promrat (64), Viphusana Sakritchannun (65), Yupadee Siriwan et al. (31), Plook Promrat (66), Patcharaporn Khonkla (67), Sirinun Kittisooksathit and Vanippon Maha-acha (106), Sasiprin Songsat (73), Veerachai Imnamkhao et al. (69), Sasithorn Butrmuang (86) finding that most students had the quality of life at moderate level.

The quality of life in term of body and health was at good level, that is, the average scores on quality of life of early adolescents were 23.2 ± 3.7 (range = 6-30). Subject to Maslow (42), the fundamental needs are essential for living and affect good health. This was consistent to Rojana Kongkalub (32), Suchada Boonchid (80), Kanyaporn Uomsamang (72), Thanayuth Thanathiti (85). But, this was different from the researches conducted by Plook Promrat (64), Viphusana Sakritchannun (65), Plook Promrat (66), Patcharaporn Khonkla (67), Sasiprin Songsat (86), Veerachai Imnamkhao et al. (69) finding that the quality of life of students in term of physical body was at moderate level. In addition, the researches of Kittisooksathit and Vanippon Maha-acha (106) showed that health behavior of students was at low level.

The quality of life of early adolescents in term of mind and emotions was at moderate level with average scores at 21.1 ± 3.8 (range = 6–30 scores). Subject to Maslow (42), when humans' fundamental physical needs are responded, their needs would move to next steps, that is, the security and safety of body, mind and environment. This result was consistent to Plook Promrat (64), Patcharaporn Khonkla (67), Suchitra Olarnkijvanich (71), Sasiprin Songsat (73), Plook Promrat (66), Yupadee Siriwan et al. (31) finding that the quality of life of students in term of mind, emotions and ethics was at moderate level. This result was different from the researches conducted by Rojana Kongkalub (32), Kanyaporn Uomsamang (72),

Suchada Boonchid (80), Sirinun Kittisooksathit and Vanippon Maha-acha (106), Veerachai Imnamkhao et al. (69), Orapen Petcharak (68) finding that the quality of life of students in term of mental health was at good level.

The quality of life of early adolescents in term of social relationship was at good level with average scores at 15.6 ± 2.5 (range = 4 – 20 scores). Subject to Maslow (42), humans need love and society, want to be a part in a society, to be respected in the society, be loved by others, and to have relationship with others. This result was consistent to Viphusana Sakritchannun (65), Patcharaporn Khonkla (67), Rojana Kongkalub (32), Kanyaporn Uomsamang (72), Veerachai Imnamkhao et al. (69) finding that the quality of life in term of social relationship was at high level. But, this was different from the researches conducted by Plook Promrat (64), Orapen Petcharak (68), Sasiprin Songsat (73), Plook Promrat (66) finding that the quality of life of students in term of social relationship was at moderate level.

The quality of life of early adolescents in term of environment and security was at good level with average scores at 29.6 ± 4.3 scores (range = 8–40 scores). Subject to Maslow (42), humans need body, mental, social and environmental security and they want secure houses. This result was consistent to Rojana Kongkalub (32), Patcharaporn Khonkla (65), Thanayuth Thanathiti (85). However, this was different from Plook Promrat (64), Viphusana Sakritchannun (65), Suchada Boonchid (80), Orapen Petcharak (68), Sasiprin Songsat (73), Plook Promrat (66), Suchitra Olarnkijvanich (71), Veerachai Imnamkhao et al. (69) finding that the quality of life of students in term of environment was at moderate level. This was also different from researches conducted by Sirinun Kittisooksathit and Vanippon Maha-acha (106) finding that the quality of life in term of family and community environment was at low level.

Sex – It was found that sex was not related to the quality of life of early adolescents (p -value = 0.526). This result was consistent to Rojana Kongkalub (32), Sang-aroon Pojpatanapol (79), Viphusana Sakritchannun (65), Suchada Boonchid (80), David Matsumoto and Jun Konno (81), Yupawadee Wongpen (82). But, this result was different from the researches conducted by Yupadee Siriwan et al. (31), Patcharaporn Khonkla (67), Suchitra Olarnkijvanich (71), Kanyaporn Uomsamang (72), Sasiprin Songsat (73), Marjan Drukker et al. (74), Pragai Virojanakul et al. (75),

Eric Daering, Beck A. Taylor (76), Keith J. Zulling et al. (77), Pei-shan Liao (78) finding that sex was significantly related to the quality of life at a statistic test level of 0.05.

GPA – It was found that the GPA was significantly correlated to the quality of life of early adolescents (p-value <0.001). This result was consistent to Viphusana Sakritchanun (65), Suchada Boonchid (80), Kanyaporn Uomsamang (72), Sasiprin Songsat (73), Prapapen Suwan et al. (83) finding that the high education achievement was positively correlated to the quality of life. But, this result was different from the researches conducted by Sang-aroon Pojpatanapol (79), Marjan Drukker et al. (74), David Matsumoto and Jun Konno (81), Yupawadee Wongpen (82) finding that the GPA was not correlated to the quality of life of adolescents.

Allowance – It was found that allowance was not related to the quality of life of early adolescents (p-value = 0.189). This result was consistent to Sang-aroon Pojpatanapol (79) and Sasiprin Songsat (73). But, this result was different from the results of research conducted by Yupadee Siriwan et al. (31), Viphusana Sakritchanun (65) finding that the personal expenses were significantly related to the quality of life.

Emotional quotient – It was found that the emotional quotient was positively correlated to the quality of life of early adolescents at a statistic test level at moderate level ($r = 0.618$, p-value = <0.001). This result was consistent to Orapin Choochom (68) finding that the adolescents with high intelligent awareness had a good quality of life. This was also consistent to the research of Thanayuth Thanathiti (85) finding that the quality of life in term of life satisfaction was positively correlated to the emotional quotient. Moreover, Sasithorn Butrmuang (86) found that the emotional quotient was significantly correlated to the quality of life at a statistic test level of 0.05.

Father's education – It was found that the father's level of education was related to the quality of life of early adolescents (p-value = 0.010). This result was consistent to Pragai Virojanakul et al. (75), Marjan Drukker et al. (74), Prapapen Suwan et al. (83). But, this result was different from the research of Rojana Kongkalub (32) finding that the father's level of education was not related to the quality of life of adolescents.

Mother's education – It was found that the mother's level of education was related to the quality of life of early adolescents (p -value = 0.007). This result was consistent to Marjan Drukker et al. (74), Eric Daering, Beck A. Taylor (76), Pei-shan Liao (78), Prapapen Suwan et al. (83). But, this result was different from Rojana Kongkalub (32) finding that the mother's level of education was not related to the quality of life of adolescents.

Father's occupation – It was found that the father's occupation was not related to the quality of life of early adolescents (p -value = 0.236). This result was consistent to Sang-aroon Pojpatanapol (79), Suchada Boonchid (80), Rojana Kongkalub (32), Marjan Drukker et al. (74). But, this result was different from Yupadee Siriwan et al. (31), Sasiprin Songsat (73), Prapapen Suwan et al. (83) finding that the father's occupation was significantly related to the quality of life of students at a statistic test level.

Mother's occupation – It was found that the mother's occupation was not related to the quality of life of early adolescents (p -value = 0.072). This result was consistent to Sang-aroon Pojpatanapol (79), Suchada Boonchid (80), Rojana Kongkalub (32), Marjan Drukker et al. (74). But, this result was different from Yupadee Siriwan et al. (31), Sasiprin Songsat (73) finding that the mother's occupation was significantly related to the quality of life of students at a statistic test level.

Family monthly income - It was found that the family monthly income was significantly related to the quality of life of early adolescents (p -value = 0.001). This result was consistent to Suchitra Olarnkijvanich (71), Yupadee Siriwan et al. (31), Orapen Petcharak (68), Sasiprin Songsat (73), Eric Daering, Beck A. Taylor (76), Pragai Virojanakul et al. (75), Pei-shan Liao (78), Prapapen Suwan et al. (83). But, this result was different from Suchada Boonchid (80), Rojana Kongkalub (32) finding that the family income was not related to the quality of life of adolescents.

Family type - It was found that the family type was not related to the quality of life of early adolescents (p -value = 0.366). This result was consistent to Patcharaporn Khonkla (67). But, this result was different from Orapen Petcharak (68), Yupadee Siriwan et al. (31), Suchitra Olarnkijvanich (71), Sirinun Kittisooksathit and Vanippon Maha-acha (106),), Eric Daering, Beck A. Taylor (80), Prapapen Suwan et

al. (83) finding that the persons living in the family was significantly correlated to the quality of life of students at a statistic test level.

Parental style as democracy type - It was found that the parental style as democracy type was positively and significantly correlated to the quality of life of early adolescents at moderate level ($r = 0.391$, $p\text{-value} < 0.001$). This result was consistent to Orapen Petcharak (68), Kesorn Phumdee (88), Sunanta Kanjanapong (89), Taddao Limpasut (90), Avidan Kilevsky et al. (91), and Pornpan Chantarathong (92) respectively.

Family relationship - It was found that the family relationship was positively and significantly correlated to the quality of life of early adolescents at moderate level ($r = 0.457$, $p\text{-value} < 0.001$). This result was consistent to Sang-aaron Pojpatanapol (79), Yupadee Siriwan et al. (31), Rojana Kongkalub (32), Sasiprin Songsat (73), Prapapen Suwan et al. (83), Marjan Drukker et al. (74), Pei-shan Liao (78), Taddao Limpasut (90).

Community environment dealing with vice sources - It was found that the family relationship was negatively and significantly correlated to the quality of life of early adolescents at moderate level ($r = 0.324$, $p\text{-value} < 0.001$). This result was consistent to Supaporn Ahanta (94) and Pei-shan Liao (78).

Acceptance of teachers/friends - It was found that the family relationship was positively and significantly correlated to the quality of life of early adolescents at moderate level ($r = 0.452$, $p\text{-value} < 0.001$). This result was consistent to Kanhathai Sampaopan (95), Jarupong Saisophon (96), Pornjira Wongchanaphai (97) and Collins J.K. and Laganza S. (98).

Participation in school/community activities - It was found that the family relationship was positively and significantly correlated to the quality of life of early adolescents at moderate level ($r = 0.263$, $p\text{-value} < 0.001$). This result was consistent to Suriyadeva Thaveepati (99) finding that the children and youth had the weakest interaction with the community; meanwhile, the community did not have interaction with its children and youth. This was consistent to Kittidom Kaveerat (100), David Matsumoto, Jun Konno (81), Pei-shan Liao (78), Rob McGee et al. (101).

Recommendations

Family, particularly father and mother, should be the good models for their children's learning. The parents should learn and understand the child development, and be sensitive to child emotions so that the parents could solve any problems confronted by their children. This also helps the children to have the emotional quotient by promoting children, ability of handling their own emotions and living in the society happily and constructively. Thus, love, warmth and closeness to children could strengthen the family relationship. If every family member is involved in family activities regularly, this could prevent any problems to be confronted by children. Children would trust their parents; when they have any problem, the first one they recognize is one they trust and love most, that is, parents (41.3percents). In particular, the parents should allow the children to share opinions about their own living. When the parents allows the children to response on their role in the family, the children would feel proud that they are important to the family, so the children's quality of life becomes better.

The school curriculums t-o should revise by simplifying their teaching methods and studying plans, arranging activities to promote the democratic upbringing on same important days such as the Father's Day, the Mother's Day or the meeting day of guardians so that the parents will have chance to attend those activities regularly, arranging discussion forums about roles of model parents in the democracy type, offering the reward to model parents to be the good models for other families, arranging activities to promote emotional quotient so that the children will have chance to learn how to handle their emotions appropriately and correctly, to adjust themselves for living in the society happily and constructively. In particular, every child should have chance to participate in school activities regularly. The schools should arrange more activities to promote students' expressions in classroom or studentclubs. Social immunity in students should be added by creating their lifeskills. The simulation situations should be held so that the students have their learning skills, decision-making skills to confront with crisis events. As a result, the adolescents are aware of danger from surroundings, learning practical skills to be implemented in their real society.

The related public health entities should arrange activities disseminating the information about family so that the students are prepared to have proper marriage in term of physical, psychological, responsibility, child development, learning when a child grows up and becomes an adolescent; for example, relationship with different-sex friends, sexual matters, etc. in order to stimulate the parents to realize their roles in taking care of the children. The child emotional quotient should start at an early childhood period; so that the child becomes mature when he/she grows up to be an adult.

The community should promote child rearing activities of both fathers and mothers in such important days as the Father's day and the Mother's day family members so that the parents and adolescents have chance to attend those activities regularly. There should be the dissemination of knowledge about roles of model parents, offering the reward to model parents to be good models for other families, adolescents' special skills contests shared be arranged regularly so that the adolescents are more accepted by others, and the participation of adolescents in the community is more promoted.

รายการอ้างอิง

1. Piaget J. The development of thought: equilibration of cognitive structures. New York: Viking, 1977.
2. Ginsberg H, Opper S. Piaget's theory of intellectual development. New Jersey: Prentice-Hall, 1991.
3. ศรีเรือน แก้วกังวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.
4. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับประชากร [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล http://www.dopa.go.th/cgi-bin/people2_stat.exe?YEAR=50&LEVEL=4&PROVINCE=00%23no&DISTRICT=&TAMBON= [วันที่สืบค้น 22 ตุลาคม 2551].
5. Phillips CA, Rolls S, Rouse A, MD. G. Home video game playing in schoolchildren: A study of incidence and pattern of play. J Adolesc 1995;18:687-91.
6. Griffiths MD HN. Dependence on computer games by adolescents. Psychol Rep 1998;82:475-80.
7. Colwell J PJ. Negative correlates of computer game play in adolescents. Br J Psychol. 2000 ; 91:295-310.
8. Subrahmanyam K, Greenfield P, Kraut R, Gross E. The impact of computer use on children's and adolescents' development. J Appl Dev Psychol 2001;20:7-30.
9. Dill K E, Dill JC. Video games violence: a review of the empirical literature. Aggress Violent Behav 1998;3:407-28.
10. นพดล วรรณิกา. รายงานผลวิจัย เรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดเกมออนไลน์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ; 2548.
11. ศิริไชย หงษ์สงวนศรี, โชนิตา ภาวะสุทธิไพสิฐ, สุวรรณณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. พฤติกรรมการเล่นเกม คอมพิวเตอร์และปัญหาการติดเกมในวัยรุ่น. นำเสนอในการประชุมวิชาการ วิทยาลัยจิตแพทย์แห่งประเทศไทยประจำปี 2548 : กรุงเทพมหานคร 10-12 ตุลาคม 2548.

12. ประกายเพชร สุภะเกษ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์และสุขภาพจิตของวัยรุ่นชาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ.[วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2551.
13. จารวี ยิ่งยืน. สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน การเปิดรับสื่อเกมออนไลน์ กับพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ; 2549.
14. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้เน็ตหรือคอมพิวเตอร์ของบุตรหลาน/สมาชิกในครัวเรือน ในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2546 สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://service.go.th/nso/ata/02/02_1files/summary/internet.pdf [วันที่สืบค้น 9 มีนาคม 2552].
15. สุดารัตน์ เกษราพันธ์. วัยรุ่นติดเน็ตฟุ้ง ยอดใกล้ 8 หมื่นคน ศูนย์ข้อมูลสุขภาพจิตเด็ก วัยรุ่นและครอบครัว [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://library.icamtalk.com/Dbstatistic/show.php3? Category=&No=43> [วันที่สืบค้น 9 มีนาคม 2552].
16. ลักขณา เต็มศิริกุลชัย. บุหรี. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2550.
17. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.pediatricsqsnich.com/uploads/5minutes/8.ppt ราชองวัยรุ่น. [วันที่สืบค้น 4 กรกฎาคม 2551].
18. อ่าปน กิตติอ่าปน, กิตติศักดิ์ สินธุวนิช, สุวรรณิ คำมัน. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สศช. รายงานความเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงไตรมาสหนึ่ง ปี 2550. วันที่ 11 มิถุนายน 2550.
19. สุขุม เฉลยทรัพย์. สสำรวจความคิดเห็นเยาวชนไทยอายุระหว่าง 15-24 ปี ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ระหว่าง 17-31 มกราคม 2552 เกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์เนื่องในวันวาเลนไทน์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://fc.anamai.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=78:2009-02-10-14-51-16&catid=6:reproductive-health. [วันที่สืบค้น 9 มีนาคม 2552].
20. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). การปฏิบัติงานควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปีงบประมาณ 2550. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2545.

21. ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. การตั้งครรภในวัยรุ่น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.rcpsycht.org/cap/book01_10.php [วันที่สืบค้น 9 มีนาคม 2552].
22. ปราชญ์ บุญดวงศิริโรจน์. สาธารณสุขสำรวจค่านิยมวัยรุ่นไทย ปี 52 ข้อมูลของสำนักโรคเอดส์ โรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://fc.anamai.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=78:2009-02-10-14-51-16&catid=6:reproductive-health. [วันที่สืบค้น 9 มีนาคม 2552].
23. สำนักกระบวนวิชา. การปฏิบัติงานควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปีงบประมาณ 2550. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. พิมพ์ครั้งที่ 1. 2550.
24. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์และแนวโน้มความเจ็บป่วยทางจิตของคนไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.dmh.moph.go.th/trend.asp> [วันที่สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2552].
25. อนุทิน ชาญวีรกูล. โรคเรื้อรังเป็นสาเหตุมาตัวตายมากที่สุด [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.dmh.go.th/stydepression/news/view.asp?id=75>. [วันที่สืบค้น 2 สิงหาคม 2551].
26. โรงพยาบาลเลิดสิน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. คุณภาพชีวิต คนไทยตกлуб กิน เย่-ครอบครัวยุ่ง-สุขภาพยวบ. หนังสือสุขภาพคนไทย 2549 โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.lerdsin.go.th>. [วันที่สืบค้น 3 กรกฎาคม 2551].
27. ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา. กระทรวงสาธารณสุข ชี้ครอบครัวไทยเปราะบาง สถิติเตียงห้ครอบ10 ปี พุ่งขึ้น 2 เท่าตัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://news.sanook.com/social/social_269000.php. [วันที่สืบค้น 6 กรกฎาคม 2551].
28. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. (พ.ศ. 2550 - 2554). 2550.
29. พรสุข หุ่นนิรันดร์. คุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541.
30. Damon W, Lerner R M. The Ecology of developmental processes. (With P.A. Morris). Handbook of Child Psychology: Vol 1: Theoretical Models of Human Development New York: Wiley. 1998; 993-1028.
31. ยุพดี ศิริวรรณ, อัจฉรา จรัสสิงห์, เนตรชนก บัวเล็ก, สตรีรัตน์ รุจิระชาคร. สุขภาพจิตกับภัยพิภย. การประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติ ครั้งที่ 4 ปี 2548 ณ โรงแรมปรีณซ์พาเลซ. กรุงเทพมหานคร:วันที่ 6-8 กรกฎาคม 2548; 83-4.

32. รจนา คงคาธิป. ปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนสังคมศาสตร์]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2550.
33. ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ. อารมณ์ที่พบเสมอในเด็กวัยรุ่น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://gotoknow.org/blog/taweesa-knu/65989> [วันที่สืบค้น 3 กรกฎาคม 2551].
34. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. วันที่ 24 ม.ค. 2549.
35. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อ 2549. วันที่ 15 ส.ค. 2549.
36. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. รายงานการวิจัย การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย อายุ 12-60 ปี. นนทบุรี : บริษัททวงศ์กมล โปรดักชั่น จำกัด. 2544.
37. นุชลดา โรจนประภาพรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น : ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาอนามัยครอบครัว]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2541.
38. ลัดดา เหมาะสุวรรณ, นิชรา เรื่องคารานนท์, เบลญพร ปัญญา. บทสรุปจากโครงการวิจัย พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่องเด็กไทยวัยนี้เป็นอย่างไรร. จัดโดยโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย : ปัจจัยคัดสรรด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู. วันที่ 3 กันยายน 2546 ณ โรงแรมอมารแอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร; 2546
39. Mc Cubbin HI, Tompson AI. Family assessment : resiliency, coping and adaptation-inventor for research and practice. Wisconsin: University of Wisconsin Publisher. 1996: 725-45.
40. สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ. เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกทุก 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่. 2540.
41. สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล ปรีทรรศ ศิลปะกิจ และวนิดา พุ่มไพศาลชัย. คุณภาพชีวิตของคนไทยในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ. ทูลสนับสนุนจากกรมสุขภาพจิต โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่. 2541.

42. Maslow A H. Motivation and Personality. (2nd ed). New York : Harper & Row. Morris D. (1979). Measuring the condition of the World's Poor : The Physical Quality of Life Index. New York : Pergamon Press. 1970.
43. สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. 2542:
44. WHO. Sexual behavior surveys of young people : data from recent studies. [online] Available : <http://www.who.org/programes/hrp/progress/41/02.html>. 1997
45. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : องค์การทหารผ่านศึก. 2547.
46. เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. พัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส. 2549.
47. World Health Organization. Quality of Life Indicators. Geneva, Switzerland. 1996.
48. Orem D. Nursing Concepts of Practice. 3 rd ed. New York : Harper & Row. 1985.
49. นิสารัตน์ ศิลปะเดช. ประชากรกับคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : พิษณุการพิมพ์. 2539.
50. สิปปนนท์ เกตุทัต. ระบบการศึกษาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ. วันที่ 9 กันยายน 2528. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล. 2528.
51. World Health Organization. WHOQOL-BREF introduction, administration, scoring and Generic version of the assessment, field version. Geneva. 1996.
52. Zhan. Quality of life : Conceptual and Measurement issues, Journal of Advanced Nursing. 1992; 17 : 795-800.
53. ปฤถณูรัตน์ คำสว่าง. คุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ไม่ใช่สายวิชาการในมหาวิทยาลัยมหิดล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ; 2542.
54. วันทนา กลิ่นงาม. ประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2528.
55. อมร นนทสุต. ความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำในการพัฒนาสังคมระยะยาว. เอกสารประกอบการประชุมบทบาทของผู้นำราชการจังหวัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิต. ชลบุรี, 2526.
56. นิพนธ์ คันทเสวี. คุณภาพชีวิต. ประมวลบทความทางวิชาการ : การศึกษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชน จำกัด.
57. UNESCO. Indicator of Environment Quality of Life. Research and Paper in Social Sciences.(No.38), Paris. 1978.

58. Stromberg M F. Selective and Instrument of Measure Quality of Life. Oncology Nursing Forum. 1984.
59. การพัฒนามาตรฐานทางสังคม. รายงานผลการศึกษาโครงการกำหนดดัชนีคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2548:7-21.
60. นิยม ศรีสวัสดิ์. จปฐ.กับคุณภาพชีวิต. สาธารณสุขปริทัศน์. 2528.
61. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. โครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์. 2528.
62. ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1. รายงานผลคุณภาพชีวิตจากข้อมูล จปฐ. ปี 2551 [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล http://cddweb.cdd.go.th/cdregion01/index_pass51.htm [วันที่สืบค้น 11 มกราคม 2552].
63. สิริอร วิชชาวุธและคณะ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา. 2550.
64. ปลุค พรมรัตน์. ศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกาฬสินธุ์. ขอนแก่น : [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน]. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2545.
65. วิภูสนา สาคริตชานันท์. การศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2545.
66. ปลุค พรมรัตน์. รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2546.
67. พัชรารักษ์ คนกล้า. คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา]. มหาสารคาม:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2547.
68. อรเพ็ญ เพชรรักษ์. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม]. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2542.

69. วีระชัย อิ่มน้ำขาว, จีระวรรณ ศรีจันทร์ไชย, จารุณี อินทฤทธิ์. คุณภาพชีวิตของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข; 2551.
70. ญาดา โตสมบัติ. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะชีวิตในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ศึกษา ภาควิชาอาชีพศึกษา]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2549.
71. สุจิตรา โอพารกิจานิช. การสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม]. กรุงเทพมหานคร:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2547.
72. กัญจนพร อ่วมสำอางค์. ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกองการศึกษา สงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา เขตภาคกลาง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2547.
73. ศศิพินต์ ทรงสัตย์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2542.
74. Drukker M, Kaplan C, Feron F, van Os J. Children's health-related quality of life, neighbourhood socio-economic deprivation and social capital. A contextual analysis. *Social Science & Medicine*. 2003;57(5):825-41.
75. Jirojanakul P, Skevington SM, Hudson J. Predicting young children's quality of life. *Social Science & Medicine*. 2003;57(7):1277-88.
76. Dearing E, Taylor BA. Home improvements: Within-family associations between income and the quality of children's home environments. *Journal of Applied Developmental Psychology*. 2007/12//;28(5-6):427-44.

77. Keith J., Zulling Robert F., Vokois E., Scott Huebner J. Wanzer Drane. Adolescent health-related quality of life and perceived satisfaction with life. *Quality of life Research*. 2005 ; (14):1573-1584.
78. Pei-Shan Liao. *Community Effects on Adolescent Quality of life* 2004:1-12.
79. แสงอรุณ พจน์พัฒนาพล. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร: [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2545.
80. สุชาดา บุญชิต. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์:ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2546.
81. David Matsumoto, Konno J. The Relationship Between Adolescents' Participation in Judo, Quality of life, and Life Satisfaction. 2005;38(1):13-25.
82. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีที่ 8, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.2548) : 19-32.
83. วารสารสุขศึกษา. การศึกษาสภาวะสุขภาพจิต คุณภาพชีวิตและทักษะการปรับตัวของเยาวชนไทย. ปีที่ 16, ฉบับที่ 62 (เม.ย.-ธ.ค.2536): 1-17.
84. อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ อุษา ศรีจินดารัตน์. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย. พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2549.
85. ธนายศ ธนชิต. รายงานการวิจัย อิทธิพลของคุณภาพชีวิตที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนไทยวัยรุ่น. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2549.
86. ศศิธร บุตรเมือง. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการวัดและประเมินผลการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2551.

87. วณิชพล มหาอาษา. ผลของโครงสร้างครอบครัวต่อตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตวัยรุ่นในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี.[วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากร]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ; 2550.
88. เกษร ภูมิดี. การศึกษาความสามารถการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ; 2546.
89. สุนันทา กาญจนพงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัวและกลุ่มเพื่อนระหว่างเยาวชนชายที่ได้และไม่ได้กระทำผิด. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล ; 2540.
90. ทัดดาว ลิ้มพะสุด. แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธภาพในครอบครัว. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2543.
91. Avidan Milevsky, Malissa Schlecter, Sarah Netter, Danielle Keehn. Maternal and Paternal Parenting Styles in Adolescents: Associations with Self-Esteem, Deoression and Life-Satisfaction. 2007;16(1):39-47.
92. พรพรรณ จันทรง. การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา]. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2541.
93. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ. แหล่งสถานบันเทิง วันที่ 24 ก.พ. 2552.
94. สุภาภรณ์ อั่นตะ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสถานบันเทิงของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2551.
95. กาญจน์หทัย สัมภาพันธ์. การยอมรับแก่ในความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดจันทบุรี[วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา; 2545.

96. จารุงศ์ สายะ โสภณ. การยอมรับของอาจารย์ต่อนักศึกษาที่เป็นเกย์ : กรณีศึกษาอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์.[วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา].กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม; 2546.
97. พรจิรา วงศ์ชนะภัย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร.[วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา]. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2549.
98. Collins J K., Laganza S. Self-recognition of the face: A study of adolescent narcissism. Journal Article. 2005:317-28.
99. สุริยเดว ทวีปาตี. คุณภาพชีวิตต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน. สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนี ร่วมกับเอแบ็คโพลและสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2543.
100. กิตติคม คำวีรัตน์. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมสุขภาพและศึกษาระดับความต้องการบริการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปี การศึกษา 2548 .[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขาภาพ]. ราชบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2548.
101. Mc Gee R, Williams S, Howden-Chapman P, Martin J, Kawachi I. Participation in clubs and groups from childhood to adolescence and its effects on attachment and self-esteem. Journal of Adolescence. 2006;29(1):1-17.
102. Lemeshow David, W. Hosmer Jr Janelle, Stephen K.Lwanga. Adequacy of Sample Size in Health Studies : Published on behalf of the World Health Organization. 1990: 42.
103. มนตรี พิริยะกุล. เทคนิคการสำรวจด้วยกลุ่มตัวอย่าง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2536.
104. บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล 2540.
105. Sutham nanthamongkolchai, Chutima Ngaosusit, Chokchai Munsawaengsub. InFluence of Parenting Styles on Development of Children Aged Three to Six Years Old. J Med Assoc Thai 90 (5) : 971-6. 2007.

106. ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต,วนิพพล มหาอาษา. วิจัยคุณภาพชีวิต ความสุข และวัยรุ่นไทย. หลากหลายมิติ
แห่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. พิมพ์
ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด. 2548: 65-79
107. นิภา นิรชายน. จิตวิทยาเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ 2530.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา	ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์	ภาควิชานามัยครอบครัว
คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
3. อ.ดร.ธนายศ ธนธิตี	ภาควิชาศิลปศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยสาขา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ถนนโยธี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-0956 โทรสาร 0-2354-0957

ที่ ศธ 0517.02 (ทพ) / 1073

วันที่ 8 เมษายน 2552

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญรัตน์ ลาภวงส์วัฒนา

ด้วย นางภวรัตน์ ผาสุกสถาพร นักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ” อยู่ในความควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและแบบประเมิน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ให้มีความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษา บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอร้องเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัย เพื่อให้ให้นักศึกษานำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ซึ่งนางภวรัตน์ ผาสุกสถาพร ได้สร้างขึ้นด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ทพญ. อารยา พงษ์หาญยุทธ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติงานแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ติดต่อนักศึกษา : นางภวรัตน์ ผาสุกสถาพร

โทร. 08-6982-8445

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยสาขา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ถนนโยธี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-0956 โทรสาร 0-2354-0957

ที่ ศธ 0517.02 (ทพ) / 1072

วันที่ 8 เมษายน 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์

ด้วย นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ” อยู่ในความควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและแบบประเมิน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ให้มีความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษา บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัย เพื่อให้ศึกษานำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ซึ่งนางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร ได้สร้างขึ้นด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ดร.พร

(รองศาสตราจารย์ ทพญ. อารยา พงษ์หาญยุทธ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติงานแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ติดต่อนักศึกษา : นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร

โทร. 08-6982-8445

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยสาขา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ถนนโยธี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-0956 โทรสาร 0-2354-0957

ที่ ศธ 0517.02 (ทพ) / 1070

วันที่ ๘ เมษายน 2552

เรื่อง ขอรียนเชิญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อ.ดร. ธนายศ ธนธิตี

ด้วย นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร นักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาขารณศาสตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ” อยู่ในความควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและแบบประเมิน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ให้มีความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษา บัณฑิตวิทยาลัยจึงใคร่ขอรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัย เพื่อให้ศึกษานำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ซึ่งนางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร ได้สร้างขึ้นด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ทพญ. อารยา พงษ์หาญยุทธ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติงานแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ติดต่อนักศึกษา : นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร

โทร. 08-6982-8445

ภาคผนวก ข

เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารรับรองเลขที่ MUPH2009-100

ชื่อโครงการ บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

รหัสโครงการ 93/2552

ชื่อหัวหน้าโครงการ นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร

ที่ทำงาน หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
420/1 ถนนราชวิถี กรุงเทพมหานคร

ขอรับรองว่าโครงการดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับคำประกาศ
เฮลซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ลงนาม
(รองศาสตราจารย์พิพัฒน์ ลักษมีจรัลกุล)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ลงนาม
(รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล)
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

วันที่รับรอง : 29 มิถุนายน 2552

วันที่เอกสารรับรองหมดอายุ : 28 มิถุนายน 2553

**Documentary Proof of Ethical Clearance
Ethics Committee for Human Research
Faculty of Public Health, Mahidol University**

Proof Number	MUPH2009-100
Project Title	Factors Influence on Quality of Life of Early Adolescence in Samutprakan Province
Project Number	93/2552
Principal Investigator	Mrs. Pawarat Phasuksathaporn
Official Address	Master of Science (Public Health) Program in Family Health Faculty of Public Health, Mahidol University 420/1 Rajvithi Road, Bangkok, Thailand

The aforementioned project and informed consent have been reviewed and approved by Ethics Committee for Human Research, according to the Declaration of Helsinki.

(Assoc. Prof. Pipat Luksamijarulkul)

Chairman of Ethics Committee for Human Research

(Assoc. Prof. Phitaya Charupoonphol)

Dean of Faculty of Public Health

Date of Approval : 29 June 2009

Date of Expiration : 28 June 2010

ภาคผนวก ก
รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยสาขา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ถนนโยธี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-0956 โทรสาร 0-2354-0957

ที่ ตร 0517.02 (ทพ) / 2141

วันที่ 30 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้มาเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ” อยู่ในความควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะเก็บข้อมูลจาก นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ณ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 9 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2552

บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามที่เห็นสมควรด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

Dr. ทพญ.

(รองศาสตราจารย์ ทพญ. อารยา พงษ์หาญยุทธ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติงานแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ติดต่อนักศึกษา : นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร

โทร. 08-6982-8445

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยสาขา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ถนนโยธี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-0956 โทรสาร 0-2354-0957

ที่ ศบ 0517.02 (ทพ) / 2140

วันที่ 30 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้มาเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางภรณ์ ศาสตราพร นักศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ” อยู่ในความควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะเก็บข้อมูลจาก นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ณ โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 9 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2552

บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามที่เห็นสมควรด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ทพญ. อารยา พงษ์หาญยุทธ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติงานแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ติดต่อนักศึกษา : นางภรณ์ ศาสตราพร

โทร. 08-6982-8445

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยสาขา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6 ถนนโยธี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-0956 โทรสาร 0-2354-0957

ที่ ศธ 0517.02 (ทพ) / 2139

วันที่ 30 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้มาเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร นักศึกษابัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ” อยู่ในความควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะเก็บข้อมูลจาก นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ณ โรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 9 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2552

บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามที่เห็นสมควรด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ทพญ. อารยา พงษ์หาญยุทธ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ปฏิบัติงานแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ติดต่อนักศึกษา : นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร

โทร. 08-6982-8445

ภาคผนวก ง

เครื่องมือสำหรับการวิจัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นต้นต้น จังหวัดสมุทรปราการ
2. กรุณาอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละส่วนให้เข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม
3. ผู้ตอบแบบสอบถามจะได้รับเกียรติสิทธิ์ในการให้ข้อมูล โดยให้ข้อมูลตามความสมัครใจและนักเรียนไม่ต้องระบุชื่อลงในแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถออกจากกรวิจัย โดยไม่บอกสาเหตุใด ๆ และข้อมูลของนักเรียนจะถือเป็นความลับ ข้อมูลจะถูกวิเคราะห์แล้วนำเสนอในภาพรวม โดยไม่นำข้อมูลหรือความลับของนักเรียนมาเปิดเผยหรือเสนอผลการวิจัยเป็นรายบุคคล ข้อมูลของนักเรียนจะนำมาใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียน จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

รายละเอียดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 8 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวน 21 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	จำนวน 24 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว	จำนวน 12 ข้อ
ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในชุมชน	จำนวน 9 ข้อ
ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการเป็นที่ยอมรับของนักเรียนกับคุณครู และเพื่อน	จำนวน 10 ข้อ
ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	จำนวน 7 ข้อ
ส่วนที่ 7 แบบประเมินคุณภาพชีวิต	จำนวน 26 ข้อ
ส่วนที่ 8 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์	จำนวน 27 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและให้การสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางภารัตน์ ฝาสุกสถาพร

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสมุทรปราการ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ และตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุด

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. วัน เดือน ปี เกิด..... อายุ.....ปี.....เดือน(นับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม)

3. นักเรียนนับถือศาสนา

() 1. พุทธ () 2. คริสต์ () 3. อิสลาม

4. นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัด

() 1. กรุงเทพมหานคร () 2. สมุทรปราการ (ข้ามไปตอบข้อ 6)

() 3. ต่างจังหวัด ระบุ.....

5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ.....ปี

6. นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น

() 1. มัธยมศึกษาปีที่ 2 () 2. มัธยมศึกษาปีที่ 3

7. ผลการเรียนในปีที่ผ่านมาได้เกรดเฉลี่ยเท่ากับ.....

8. นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจากผู้ปกครอง วันละ.....บาท

9. นักเรียนได้รับเงินเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำวันหรือไม่

() 1. ไม่พอใช้ () 2. พอใช้จ่าย () 3. พอใช้จ่ายและเหลือเก็บ

10. ผู้รับผิดชอบทางการเงินของนักเรียน คือ.....

11. สถานภาพสมรสของบิดา/มารดา

() 1. คู่ () 2. หม้าย () 3. หย่า () 4. แยก

12. การศึกษาของบิดา

() 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ () 2. ประถมศึกษา () 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

() 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น

() 5. อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง () 6. ปริญญาตรี () 7. สูงกว่าปริญญาตรี

13. การศึกษาของมารดา

- () 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ () 2. ประถมศึกษา () 3. มัธยมศึกษาตอนต้น
 () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น
 () 5. อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง () 6. ปริญญาตรี () 7. สูงกว่าปริญญาตรี

14. อาชีพของบิดา

- () 1. ไม่ประกอบอาชีพ/พ่อบ้าน () 2. เกษตร () 3. รับจ้าง
 () 4. ประมง () 5. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () 6. อื่นๆ ระบุ.....

15. อาชีพของมารดา

- () 1. ไม่ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน () 2. เกษตร () 3. รับจ้าง
 () 4. ประมง () 5. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () 6. อื่นๆ ระบุ.....

16. รายได้ของครอบครัว.....บาท/เดือน ผู้ที่ใช้เงินจํานวนนี้มีทั้งหมด.....คน

17. สถานะทางการเงินที่ใช้จ่ายในครอบครัว

- () 1. เพียงพอ เหลือเก็บ () 2. เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ
 () 3. ไม่เพียงพอ () 4. ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน

18. นักเรียนอาศัยอยู่กับ.....

19. บุคคลที่นักเรียนรักมากที่สุด.....

20. บุคคลที่นักเรียนบอกความลับและพูด-คุยได้อย่างไว้วางใจมากที่สุด.....

21. เวลาที่มีความทุกข์นักเรียนระบายความทุกข์กับใครมากที่สุด.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

2. ผู้ปกครองในที่นี่ อาจหมายถึงบุคคลที่ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนเป็นเวลานานที่สุดได้แก่ บิดา มารดา พี่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ญาติหรือบุคคลอื่นๆ ก็ได้

3. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการการปฏิบัติของบิดา/มารดาหรือผู้เลี้ยงดูต่อตัวนักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 4 ระดับ ดังนี้

ทำทุกครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นทุกครั้งกับนักเรียน
ทำเกือบทุกครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์
ทำนาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน 1-2 ครั้งต่อเดือน
ไม่เคยทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ด้านรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ระดับความเป็นจริง			
	ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. เมื่อนักเรียนมีปัญหา ผู้ปกครองยินดีที่จะตอบปัญหา				
2. ผู้ปกครองแนะนำนักเรียนในเรื่องความประพฤติ กิริยามารยาทให้เหมาะสม				
3. ผู้ปกครองยอมรับฟังข้อเสนอละเหตุผลของนักเรียน ถ้าความคิดของนักเรียนไม่ตรงกับผู้ปกครอง				
4. ผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนไปเที่ยวกับเพื่อนได้ตามเหตุผลเห็นสมควร				
5. ก่อนลงโทษผู้ปกครองจะซักถามสาเหตุและลงโทษด้วยเหตุผล ถ้านักเรียนผิดจริง				
6. ผู้ปกครองชมนักเรียนเสมอ เมื่อนักเรียนทำในสิ่งที่ถูก				
7. นักเรียนรู้สึกว่าจะต้องทำทุกอย่างด้วยตนเองตามคำฟังเสมอ				
8. ผู้ปกครองมักให้ในสิ่งที่นักเรียนต้องการนับเป็นบางครั้ง				
9. ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้นักเรียนปรึกษาหารือในเรื่องส่วนตัวของนักเรียน				

ด้านรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ระดับความเป็นจริง			
	ทุกครั้ง	เกือบทุก ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
10. ผู้ปกครองมักไม่สนใจไต่ถามทุกข์และสุขของนักเรียน				
11. ผู้ปกครองมักไม่สนใจช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนักเรียน ประสบปัญหาต่าง ๆ				
12. ผู้ปกครองเคยถามเรื่องการเรียนเป็นบางโอกาส				
13. เมื่อนักเรียนต้องการสิ่งต่าง ๆ ผู้ปกครองจะหามาให้ นักเรียนทุกครั้ง				
14. ผู้ปกครองมักจะไม่ค่อยห้ามปรามในเรื่องการพูดจาไม่ สุภาพหรือรังแกผู้อื่น				
15. เมื่อนักเรียนไม่พอใจในผู้ปกครองนักเรียนสามารถแสดง อารมณ์โกรธได้				
16. ผู้ปกครองมักไม่ยอมให้นักเรียนช่วยงานบ้านเลย				
17. เมื่อทำผิดผู้ปกครองไม่เคยลงโทษนักเรียน				
18. ถ้านักเรียนทะเลาะกับคนอื่นผู้ปกครองมักเข้าข้าง นักเรียนเสมอ				
19. นักเรียนจะต้องเชื่อฟังผู้ปกครองโดยไม่ได้แย้ง				
20. เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนไม่ดี นักเรียนจะถูกผู้ ปกครองตำหนิ				
21. ผู้ปกครองมักลงโทษนักเรียนตามอารมณ์ โดยไม่ คำนึงถึงความผิดว่ามาก-น้อยเพียงใด				
22. เวล่านักเรียนจะไปไหนหรือทำอะไรจะต้องขออนุญาต และชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ปกครองทราบ				
23. ผู้ปกครองให้อิสระกับนักเรียนจะไปไหนมาไหนหลังเลิก เรียนได้ในบางโอกาส				
24. ผู้ปกครองมักตัดค่าใช้จ่ายหรือไม่ให้ไปเที่ยวเมื่อนักเรียน ทำผิด				

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

2. ครอบครัวของนักเรียน หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนเท่านั้น ไม่รวมสัมพันธภาพในครอบครัวที่นักเรียนได้อาศัยอยู่ด้วย

3. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 3 ระดับ ดังนี้

ทำเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนทุกครั้ง
ทำเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์
ไม่มี/ไม่เคย/ไม่ใช่	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระดับความเป็นจริง		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่มี/ไม่เคย/ไม่ใช่
1. นักเรียนและสมาชิกในบ้านสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่			
2. เป็นเรื่องยากที่จะไปเที่ยวพักผ่อนหรือรับประทานอาหารร่วมกันได้พร้อมกันทั้งครอบครัว			
3. นักเรียนและสมาชิกในครอบครัวต้องเคารพต่อกฎระเบียบของบ้าน เช่น ต้องกลับบ้านตรงเวลา จะไปไหน หรือกลับผิดเวลาต้องบอก			
4. นักเรียนรู้สึกสนิทกับเพื่อนมากกว่าสมาชิกในครอบครัว			
5. นักเรียนและสมาชิกในบ้านมีส่วนร่วมกันในการตัดสินใจของครอบครัว			
6. นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้าน เช่น กวาด-ถูบ้าน ล้างจาน			
7. เป็นเรื่องง่ายที่จะเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ข้อตกลงในบ้าน			
8. นักเรียนไม่กล้าหรือลำบากใจที่จะบอกเล่า/ขอคำปรึกษาจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว			
9. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น นักเรียนและสมาชิกในบ้านจะพูดและคุยประนีประนอมหรือตกลงกันได้			

ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	ระดับความเป็นจริง		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่มี/ไม่เคย/ไม่ใช่
10. นักเรียนและสมาชิกในบ้านต่างทำตามความพอใจของตน โดยไม่สนใจความรู้สึกรักของคนอื่น			
11. นักเรียนและคนในบ้านช่วยกันหาวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น			
12. นักเรียนและคนในบ้านมักคัดค้านกันเองมากกว่าจะร่วมกันทำกิจกรรมทั้งครอบครัว			

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในชุมชน

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์ และตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุด

2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งอบายมุขอยู่บริเวณที่พักอาศัยของนักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 4 ระดับ ดังนี้

เกิดขึ้นมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนทุกครั้ง

เกิดขึ้นมาก หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์

เกิดขึ้นน้อย หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน 3-4 ครั้งต่อเดือน

เกิดขึ้นน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียน 1-2 ครั้งต่อเดือน

ด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน	ระดับความเป็นจริง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้ปกครองมักจะให้นักเรียนไปซื้อบุหรี่/สุราที่ใกล้บ้าน				
2. ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีการขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กหรือเยาวชนที่อายุน้อยกว่า 18 ปี				
3. นักเรียนเคยเห็นเด็กหรือเยาวชนในชุมชนใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย				
4. ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีแหล่งมั่วสุมของมิจฉาชีพ				
5. มีแหล่งสถานบันเทิงอยู่ใกล้กับบริเวณที่นักเรียนอาศัยอยู่				
6. นักเรียนมักเข้าร้านเกมส์คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ตที่อยู่ใกล้บ้านหลังเลิกเรียนและวันหยุด				
7. นักเรียนเคยเห็นเด็กหรือเยาวชนไปเที่ยวแหล่งสถานบันเทิงในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่				
8. ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีการขายยาเสพติดร้ายแรง				
9. นักเรียนอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด				

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์ และตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์การยอมรับระหว่างนักเรียนกับคุณครูและเพื่อนในโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 5 ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นทุกครั้งกับนักเรียน
- มาก หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์
- ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์
- น้อย หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนเดือนละ 3-4 ครั้ง/เดือน
- น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นทุกครั้งกับนักเรียน 1-2 ครั้ง/เดือน

ด้านการเป็นที่ยอมรับของคุณครูและเพื่อน	ระดับความเป็นจริง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนมักถูกละเลยจากเพื่อนที่จะชักชวนให้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหาร สันทนาการ เล่นกีฬา ชมภาพยนตร์หรือไปเที่ยว ฯลฯ					
2. เพื่อน ๆ คัดลอกตามความคิดของนักเรียนที่เสนอในโอกาสต่างๆ เช่น กิจกรรมในกลุ่ม					
3. นักเรียนมักถูกคุณครูตำหนิในเรื่องการเรียน การส่งการบ้านเสมอ					
4. เพื่อน ๆ พุดคุยเกี่ยวกับนิสัยที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนบ่อย ๆ					
5. คุณครูให้ความไว้วางใจและมอบหมายงานต่างๆ ให้นักเรียนทำ					
6. เพื่อน ๆ มักไม่สนใจต่อคำพูดของนักเรียน					
7. คุณครูชื่นชมนักเรียนในกลุ่มเพื่อนเสมอ					
8. นักเรียนช่วยให้เพื่อนคลายเครียดได้ด้วยการพูดตลก					
9. เพื่อน ๆ มักเสนอให้นักเรียนเป็นผู้นำ/ตัวแทนทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้อง/โรงเรียน					
10. คุณครูให้ความเมตตาแก่นักเรียนอยู่เสมอ ด้วยการเรียกชื่อเล่นนักเรียน					

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของนักเรียนร่วมกับโรงเรียนหรือชุมชน เพื่อบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 4 ระดับ ดังนี้

เข้าร่วมทุกครั้ง หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นทุกครั้ง
 เข้าร่วมเกือบทุกครั้ง หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเกือบทุกครั้ง เมื่อไม่มีเหตุจำเป็นจริง ๆ เช่น เจ็บป่วย
 เข้าร่วมนาน ๆ ครั้ง หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเป็นบางครั้ง และน้อยครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม
 ไม่เคยเข้าร่วม หมายถึง นักเรียนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเลย

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน	ระดับความเป็นจริง			
	ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เข้าวัด / โบสถ์/มัสยิดในวันสำคัญทางศาสนา				
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬา นิทรรศการด้านวิชาการ				
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโรงเรียน เช่น ผู้นำเยาวชนสาธารณสุข				
4. นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้น เช่น งานกีฬา ระหว่างโรงเรียน งานกีฬาของชุมชน งานวันเด็ก				
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม และเผยแพร่ วัฒนธรรมไทยของโรงเรียน/ชุมชน เช่น วันไหว้ครู วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ฯลฯ				
6. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสันตนาการ เช่น ชมรมดนตรีไทย นาฏศิลป์ กีฬา เป็นต้น				
7. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายของโรงเรียน				

ส่วนที่ 7 แบบประเมินคุณภาพชีวิต

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิถีความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันของนักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 26 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 5 ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกเช่นนั้นมากที่สุด หรือรู้สึกที่สมบูรณ์ รู้สึกพอใจมาก รู้สึกดีมาก
- มาก หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ รู้สึกพอใจ หรือรู้สึกดีปานกลาง
- ปานกลาง หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลาง ๆ หรือรู้สึกแย่อะดับกลาง ๆ
- น้อย หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้นนาน ๆ ครั้ง รู้สึกเช่นนั้นเล็กน้อย รู้สึกไม่พอใจ หรือรู้สึกแย่น้อย
- น้อยที่สุด หมายถึง นักเรียนไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก หรือรู้สึกแย่มาก

ด้านคุณภาพชีวิต	ระดับความเป็นจริง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนมีสุขภาพดีเพียงพอที่จะเรียนหนังสือ และดำเนินชีวิตประจำวันได้					
2. นักเรียนไม่เคยป่วยหนักต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล					
3. นักเรียนได้ออกกำลังกายเป็นประจำทุกสัปดาห์					
4. นักเรียนป่วยเป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน					
5. นักเรียนมีสุขภาพไม่แข็งแรงต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์เสมอ ๆ					
6. นักเรียนคิดว่าตนเองมีสุขภาพแข็งแรง					
7. นักเรียนมีสมาธิในการเรียน และทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน					

ด้านคุณภาพชีวิต	ระดับความเป็นจริง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. นักเรียนรู้สึกพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง					
9. นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อนมีรูปร่างหน้าตาดีกว่าตนเอง					
10. นักเรียนมีความรู้สึกไม่ดี เช่น เบื่อหน่าย เหงา เศร้า หดหู่ ลึ้นหวัง และวิตกกังวลกับชีวิตของตนเองอยู่บ่อยๆ					
11. นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความหมาย					
12. นักเรียนรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง					
13. นักเรียนพอใจกับการมีเพื่อนหรือเข้ากับคนอื่นในสังคม					
14. นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อน ๆ ไม่สนใจตนเอง					
15. นักเรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน					
16. นักเรียนพึงพอใจสังคมและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่					
17. ชุมชนของนักเรียนมีคนที่เป็นปัญหาต่อสังคม เช่น ยาเสพติด การพนัน ฯลฯ					
18. ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
19. นักเรียนพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน					
20. แหล่งบริการสาธารณสุขอยู่ไกลจากที่ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่					
21. นักเรียนได้รู้เรื่องราวข่าวสารจากสื่อทางโทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต/โทรทัศน์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์ ฯลฯ					
22. นักเรียนมีโอกาสดำรงพักผ่อนคลายเครียดกับเพื่อน/ครอบครัวตามความเหมาะสม					

ด้านคุณภาพชีวิต	ระดับความเป็นจริง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23. บริเวณที่อยู่อาศัยมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ/วิทยุ/โทรทัศน์/เสียงทะเลาะของเพื่อนบ้าน					
24. นักเรียนพอใจกับการโดยสารที่สะดวกในการเดินทาง					
25. นักเรียนมีความพึงพอใจกับสุขภาพของตนเอง					
26. นักเรียนคิดว่าตนเองมีคุณภาพชีวิต หรือชีวิตความเป็นอยู่ในระดับ					

ส่วนที่ 8 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางอารมณ์ การแสดงออกของอารมณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวทางสังคมที่ถูกต้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม 27 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมี 4 ระดับ ดังนี้

จริงมาก	หมายถึง	นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้นทุกครั้ง
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้น 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์
จริงบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนั้น 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์
ไม่จริง	หมายถึง	นักเรียนไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย

ด้านความฉลาดทางอารมณ์	ระดับความเป็นจริง			
	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1. เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ นักเรียนรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับนักเรียน				
2. นักเรียนบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้นักเรียนรู้สึกโกรธ				
3. นักเรียนสามารถคอยสิ่งที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ				
4. นักเรียนไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่นักเรียนไม่รู้จัก				
5. แม้จะมีภาระที่ต้องทำ นักเรียนก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ				
6. นักเรียนไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำที่ต่างจากความคิดของนักเรียน				
7. นักเรียนยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่น ได้ยาก				
8. ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง นักเรียนก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม				
9. เมื่อทำผิด นักเรียนสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” กับผู้อื่นได้				
10. แม้จะเป็นงานยาก นักเรียนก็มั่นใจว่าสามารถทำงานสำเร็จได้				

ด้านความฉลาดทางอารมณ์	ระดับความเป็นจริง			
	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
11. เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ นักเรียนรู้สึกหมดกำลังใจ				
12. นักเรียนไม่รู้ว่านักเรียนเก่งเรื่องอะไร				
13. นักเรียนรู้สึกว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียน				
14. นักเรียนทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดความเคยชินของนักเรียน				
15. เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน นักเรียนตัดสินใจได้ว่า จะทำอะไรก่อนและหลัง				
16. นักเรียนมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน				
17. เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้				
18. นักเรียนไม่กล้าบอกความต้องการของนักเรียนให้ผู้อื่นรู้				
19. นักเรียนทำหน้าที่ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด				
20. นักเรียนไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก				
21. นักเรียนรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น				
22. แม้สถานการณ์จะเลวร้าย นักเรียนก็มีความหวังว่าจะดีขึ้นในวันข้างหน้า				
23. นักเรียนพอใจกับสภาพความเป็นอยู่				
24. เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด นักเรียนจะปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้				
25. นักเรียนสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน				
26. นักเรียนมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ				
27. นักเรียนไม่สามารถทำใจให้มีความสุขได้จนกว่าจะได้ในสิ่งที่ต้องการ				

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางภาวรัตน์ ผาสุกสถาพร
วัน เดือน ปีเกิด	8 ตุลาคม 2509
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	วิทยาลัยพยาบาลศรีรัษฎา นนทบุรี, พ.ศ.2530 ประกาศนียบัตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา, พ.ศ.2539 วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2552 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพระสมุทรเจดีย์ 104 หมู่ 5 ถนนสุขสวัสดิ์ – นาเกลือ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290 โทร. 02-453-7140
ที่อยู่	83 หมู่ 5 ถนนสุขสวัสดิ์ ตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290 โทร. 02-425-0333